

POKOJ VÁM

3/2021

Průvodce studiem Bible

V tomto čtvrtletí studujeme
lekce sobotní školy s teoložkou
SOŇOU SÍLOVOU

SLEDUJTE VŽDY OD
SOBOTNÍHO POLEDNE
NA **WWW.HOPETV.CZ**

Najdete nás také na:

fb.com/HopeTV

Web sobotní školy:

sobotniskola.casd.cz

HopeTV

POKOJ VÁM

3/2021

Průvodce studiem Bible

Obsah

1. Život v jednom kole
2. Putování pouští – neklid a nespokojenost
3. Kořeny nespokojenosti
4. Král David – cena pokoje
5. Pojdte ke mně
6. Josef – pokoj v rodinných vztazích
7. Josef – odpuštění a nový pokoj
8. Nemoc a vytoužená úleva
9. Sobota – rytmus odpočinku
10. Sobotní odpočinek
11. List Židům – zaslíbený odpočinek
12. Jonáš – nespokojený prorok
13. Dokonalý odpočinek

Za materiály ke studiu sobotní školy je zodpovědné oddělení sobotní školy při Generální konferenci Církve adventistů sedmého dne a oddělení sobotní školy při Česko-Slovenské unii. Text materiálů byl při překladu upraven podle pravidel dohodnutých s oddělením sobotní školy při Generální konferenci.

Pokoj vám

Průvodce studiem Bible

3. čtvrtletí 2021

Autoři: Gerald a Chantal Klingbeilovi

Šéfredaktor: Clifford R. Goldstein

Foto: Pixabay

Grafická úprava a sazba

Vydala Církev adventistů sedmého dne

Vytiskla tiskárna ARTRON, s.r.o., Boskovice

Vydání první, Praha 2021

ISBN 978-80-88026-36-5

ISSN 0409-3208

Úvod

Pokoj pro neklidné a odpočinek pro unavené

Let probíhal klidně až do okamžiku, kdy kapitán z pilotní kabiny oznámil, že letadlo bude muset proletět mohutnou bouřkovou oblačností. „Zapněte si bezpečnostní pásy. Bude to s námi pořádně házet,“ dokončil kapitán a jeho hlas zmlkl.

Jak si letadlo razilo cestu bouří, začalo se divoce třást. Občas se otevřela některá z úložných přihrádek nad hlavami cestujících, kteří seděli celí napjatí. Při jednom mimořádně silném otřesu kdosi v zadní části letadla vykřikl. Nejednomu člověku na palubě probleskla hlavou představa odlomeného křídla a letadla řítícího se nezadržitelně k zemi. Všichni pasažéři vypadali napjatě a vystrašeně. Všichni, kromě malého děvčátka sedícího v první řadě ekonomické třídy. Na rozkládacím stolku před sebou si holčička klidně kreslila na papír. Občas se podívala oknem ven na blesky, ale brzy se znovu vrátila ke své kresbě.

Trvalo to snad věčně, než letadlo bezpečně přistálo v cílové destinaci. Cestující tleskali a nadšeně jásalí úlevou, že jsou konečně na zemi. Holčička si sbalila svůj batůžek a čekala, než lidé vystoupí z letadla. Jeden z cestujících se jí zeptal, jestli se nebála. Jak mohla být tak klidná i přes obrovskou bouří a silné otřesy?

„Nebála jsem se,“ překvapila holčička svou odpovědí zvědavého cestujícího. „Pilot je můj tatínek a já jsem věděla, že mě bezpečně doveze domů.“

Neklid a obavy jsou obvykle úzce spojeny. Žijeme ve světě, kde jsou lidé neustále něčím zaneprázdněni. Takový způsob života velmi často vyústí do neklidu a strachu. Každý z nás prochází obdobími obav, nejistoty a možná i hrůzy z toho, co přinese budoucnost. Minulost jsme překonali, s obtížemi zvládneme přítomnost, ale budoucnost je plná otázek. V nejistém světě, ve kterém žijeme, možná odpovědi ani nechceme slyšet. Nejsme si jisti, zda zvládneme problémy, které se před námi nečekaně vynoří – jestli budeme mít na zaplacení splátek našich půjček a zda naše manželství vydrží i následující konflikt. A možná nás trápí i pochybnosti, zda nás Bůh bude mít rád i navzdory všem „zklamáním“, které mu znovu a znovu způsobujeme.

Toto čtvrtletí se budeme věnovat některým z těchto našich strachů a obav. Pokoj v Kristu není jen dobrý název pro nějaký studijní materiál nebo poutavý titul evangelizačních přednášek či biblického nebo modlitebního týdne. Pokoj a odpočinek v Kristu je klíčové zaslíbení takového života, který Ježíš zaslíbil svým následovníkům: „Zloděj přichází, jen aby kradl, zabíjel a ničil. Já jsem přišel, aby [ovce] měly život a měly ho v hojnosti“ (J 10,10).

Při práci na tomto studijním materiálu si autoři s překvapením uvědomili, že téma pokoje a odpočinku je přítomno v celém konceptu biblické teologie. Odpočinek souvisí se spasením, s milostí, se stvořením, se sobotou, s naším pochopením stavu člověka po smrti a také s očekávaným brzkým příchodem Krista.

Když nás Ježíš pozval, abychom k němu přišli a našli u něj odpočinek (Mt 11,28), oslovil tím nejen své učedníky nebo ranou církev. Viděl budoucí generace zasažené hříchem, viděl slabé, vyčerpané a nepokojné lidi, kteří potřebují přístup ke zdroji odpočinku. Při studiu jednotlivých lekcí tohoto materiálu nezapomeňte, že vždy k němu můžete přijít a najít u něj pokoj. Vždyť náš nebeský Otec o všem ví a je připraven nás dovést bezpečně domů.

Autory lekcí jsou Chantal a Gerald Klingbeilovi. Chantal pochází z Jižní Afriky a pracuje jako zástupkyně ředitelky Institutu Ellen G. Whiteové. Gerald pochází z Německa a pracuje jako zástupce šéfredaktora vydavatelství Adventist Review a jako profesor Starého zákona a starověkých blízkovýchodních studií na Andrewsově univerzitě.

Život v jednom kole

Texty na tento týden

Gn 2,1–3; Jr 45,1–5; Ex 20,11; Jr 50,34; Mk 6,30–32; Gn 4,1–17

Základní verš

„Má duše zmirá steskem po Hospodinových nádvořích, mé srdce i mé tělo plesají vstříc živému Bohu!“ (Ž 84,3)

Tik-tak, tik-tak, tik-tak, odtikávaly hodiny vytrvale a neúprosně. Sobota měla začít za necelé dvě hodiny. Marie si smutně prohlížela svůj malý byt. Dětské hračky se válely rozházené po obývacím, kuchyň vypadala jako po výbuchu a jejich nejmladší dcera Sára ležela v postýlce s teplotou. A aby toho nebylo málo, Marie slíbila, že zítra bude od rána stát u dveří modlitebny a vítat lidi přicházející do shromáždění. To však znamenalo, že bude muset z domu odejít o půl hodiny dřív. *Doufám, že zítra prožiju alespoň trochu klidu, pomyslela si toužebně Marie.*

V tu dobu čekal její manžel Jenda na druhé straně města v obchodě s potravinami. V celém městě byly nepředstavitelné zácpy. A fronta v obchodě se posouvala hlemýždím tempem. Zdálo se, jako by se všichni rozhodli nakupovat právě teď. *Potřebuji to nějak zastavit a odpočinout si. Takhle to nemůže jít donekonečna, povzdechl si Jenda. Život přece nemůže být jenom běh s vyplazeným jazykem.*

Naše životy se řídí dopravními kolonami, délkou pracovní doby, návštěvami u lékaře, online rozhovory, nákupy a školními povinnostmi. A ať už používáme k přepravě veřejnou dopravu, koloběžku nebo rodinné auto, kterým vozíme děti do školy, neustálý shon a stále nové povinnosti nás mohou snadno přivést k tomu, že zapomeneme na to nejpodstatnější.

Jak můžeme najít klid v tomto spěchu a ruchu?

Osnova lekce

V této úvodní lekci, která je východiskem pro ty další, se společně nejprve podíváme na téma pokoje a odpočinku (v jeho různých podobách) v Bibli a jejím poselství. Budeme uvažovat o tom, kdo nám odpočinek nabízí, co pro nás připravil a proč jej jako lidé vlastně tak nezbytně potřebujeme.

I. KDO: Dárce odpočinku

- Gn 2,1–3: Bůh jako velký dárce odpočinku (neděle)
- Jr 45,1–5: Bůh jako ten, kdo cítí s unavenými (pondělí)

II. CO: Dar odpočinku

- Ex 20,11: Dar odpočinku ve Starém zákoně (úterý)
- Mk 6,30–32: Dar odpočinku v Novém zákoně (středa)

III. PROČ: Důvod k hledání odpočinku

- Gn 4,12–16: Hřích přináší únavu, vyčerpání a nepokoj (čtvrtek)

SOBOTA – BOŽÍ DAR LIDEM

¹Tak byla dokončena nebesa i země se všemi svými zástupy. ²Sedmého dne dokončil Bůh své dílo, které konal; sedmého dne přestal konat veškeré své dílo. ³A Bůh požehnal a posvětil sedmý den, neboť v něm přestal konat veškeré své stvořitelské dílo. (Gn 2,1–3)

Osobní studium

Proč Bůh stvořil den odpočinku ještě dříve, než byl kdokoli unavený?

Ještě dříve, než se lidstvo dostalo do víru shonu a života naplněného stresem, Bůh ustanovil milník, ukazatel, který měl a má osvěžovat naši paměť. Má to být den zastavení, během kterého si naplno uvědomíme a prožijeme radost ze života. Den, kdy nepracujeme, ale žijeme. Den, kdy budeme moci naplno docenit dar letní louky, horského vzduchu, lesní divočiny, osvěžující vody, společenství přátel a ze všeho nejvíc Stvořitele každého dobrého daru, který dostáváme.

Nebylo to jednorázové pozvání, které by ztratilo platnost po vyhnání z rajské zahrady. Bůh chtěl zajistit, aby toto pozvání obstálo ve zkoušce časem, a proto hned od počátku vetkal sobotní odpočinek do koloběhu času. Vždy znovu bude zaznívat pozvání, abychom každý sedmý den oslavovali Stvořitele a odpočinuli si.

Mohlo by se zdát, že díky všem moderním technologiím a vymoženostem ulehčujícím práci bychom měli být méně tělesně unavení než lidé žijící před dvěma sty lety. Zdá se však, že i dnes je skutečný odpočinek nedostatkovým zbožím. I chvíle, kdy nepra-

cujeme, trávíme nekonečnými a únavnými činnostmi. Zdá se, jako bychom neustále něco nestíhali a doháněli. Bez ohledu na to, co všechno se nám podaří zvládnout, vždy se před námi vynoří nějaká další povinnost.

Výzkumy ukazují skutečnost, že stále méně spíme a mnoho lidí je závislých na kofeinu a dalších povzbuzujících látkách. A přestože máme rychlejší internet a rychlejší telefony a počítače, stále jako bychom měli málo času.

Co uvedené texty říkají o odpočinku a o dni odpočinku?

Mk 6,31

Ž 4,9

Ex 23,12

Dt 5,14

Mt 11,28

Náš Stvořitel od počátku věděl, že budeme potřebovat odpočinek – tělesný i duševní. I proto do času cyklicky zabudoval dva prvky – sobotu a střídání dne a noci – a nabídl nám tak prostor k odpočinku. Přijetí Ježíše za Pána našich životů v sobě zahrnuje i vážnou odpovědnost za dostatečný odpočinek. Vždyť ani přikázání o sobotě není jen jakýmsi nezávazným návrhem. Je to přece přikázání!

Aplikace

Je tvůj život uspěchaný a plný stresu, nebo žiješ klidně a vyváženě? Co můžeš udělat pro to, aby se Bohem nabízený odpočinek stal součástí tvé zkušenosti – v tělesné, duševní i duchovní rovině?

ZNAVENÝ ČLOVĚK A SOUCITNÝ BŮH

¹Slovo, které promluvil prorok Jeremjáš k Bárukovi, synu Nerijášovu, když psal tato slova z Jeremjášových úst do knihy ve čtvrtém roce vlády Jójakíma, syna Jósijášova, krále judského.

²„Toto praví Hospodin, Bůh Izraele, o tobě, Báruku. ³Řekl jsi: ‚Běda mi, neboť Hospodin přidal k mé bolesti ještě starost. Do zemdení vzdychám, a odpočinutí nenalézám.‘ ⁴Toto mu povíš: Toto praví Hospodin: Hle, bořím, co jsem vybudoval, vyvracím, co jsem zasadil, celou tuto zemi! ⁵A ty bys chtěl pro sebe usilovat o veliké věci? Neusiluj. Neboť hle, já uvedu zlo na všechno tvorstvo v ní, je výrok Hospodinův, ale tobě dám jako kořist život na všech místech, kamkoli půjdeš.“ (Jr 45,1–5)

Osobní studium

Nedostatek spánku a tělesné vyčerpání způsobené dlouhodobým přepínáním jsou stále větším problémem. Velmi znepokojující je i problém „emočního vyčerpání“. A když se spojí nedostatek spánku se stresem a s citovými problémy, velmi snadno se nás může zmocnit pocit sklíčenosti a úzkosti.

Velmi podobně se musel cítit i Jeremjášův písař Báruk. Během let předcházejících zničení Jeruzaléma Babyloňany prožívali lidé velmi neklidné časy.

Pročtete si pozorně celý úvodní biblický text. Co tehdy Báruk prožíval a jak se cítil? Jak Bůh reagoval na jeho trápení a bolest? Co pokládáš v této odpovědi za nejdůležitější?

Bylo by úžasné dostat od Boha osobní poselství určené pouze nám. Báruk přesně takové poselství dostal – přímo od Hospodina, Boha Izraele (Jr 45,2). Dozvídáme se, že se to stalo „ve čtvrtém roce vlády judského krále Jójakíma, syna Jósijášova“, tedy kolem let 605 až 604 před Kristem. Verše v Jr 45,3 vel-

mi výstižně ukazují, jak se lidé cítí, když jsou na konci se silami, když jednoduše „melou z posledního“.

Ze všeho, co z Písma o tomto období známe, je jasné, že Bárukovo bédování a stesky nebyly předstírané ani vymyšlené. Měl mnoho důvodů k tomu, aby se cítil znechucený a emocionálně zničený. On sám prožíval příkoří a také se kolem něj dělo mnoho nepravosti, kterou se Bůh chystal potrestat – jak o tom Jeremjáš prorokoval.

Boží odpověď na Bárukovu bolest nám připomíná, že Boží bolest a Boží zoufalství (pokud takto můžeme lidskými slovy popsat to, co prožívá Bůh) jsou nekonečně větší než Bárukovy nebo naše. Bůh vybudoval Jeruzalém a nyní se ho chystal zničit. Hospodin vysadil Izrael jako svou vinici (Iz 5,1–7), a nyní byl připraven ji vymýtít a přesídlit do vyhnanství. Nic z toho Bůh netoužil Izraelcům provést, ale nebylo jiné cesty, jak zastavit vzpouru nevěrného lidu.

Báruk však mohl ve všem tom utrpení spatřit paprsek světla. Bůh ochrání jeho život i uprostřed zničení, vyhnanství a ztráty.

Aplikace

Znovu si přečti slova, která Hospodin Bárukovi adresoval. Jaké poselství si z těchto slov můžeš vzít pro sebe? Co se z uvedených myšlenek dozvídáme o Bohu a o jeho touze stát při nás bez ohledu na okolnosti?

ODPOČINEK VE STARÉM ZÁKONĚ

V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul. Proto požehnal Hospodin den odpočinku a oddělil jej jako svatý. (Ex 20,11)

Jejich Vykupitel je však silný, jeho jméno je Hospodin zástupů. Pevně povede jejich spor, přinese zemi pokoj a obyvatele Babylónu pokoje zbaví. (Jr 50,34)

Osobní studium

Je zřejmé, že se každý člověk čas od času potřebuje zastavit a odpočinout si – nejen tělesně, ale i duševně. Je to jeden z důvodů, proč se o odpočinku píše v celém Písmu. Protože i když nás Bůh stvořil pro aktivní život, naše aktivita má být přerušována (ne nutně pasivním) odpočinkem.

Starý zákon využívá k popisu odpočinku různé výrazy. Boží odpočinek v právě stvořený sobotní den je v Gn 2,2.3 vyjádřen slovem *šabat*, které znamená „zastavit se v práci, odpočinout si, vzít si volno“. Jde o sloveso odvozené od podstatného jména „sobota“. Stejně sloveso je použito v Ex 5,5 a vyjadřuje faraónův hněv nad tím, že by lid „přestal pracovat“. Faraón rozmrzele vyčítá Mojžíšovi: „...vy chcete, aby nechali svých robot?“

Odkaz na Boží odpočinek v sobotní den je ve čtvrtém přikázání vyjádřený slovesnou formou slova *nuach* (Ex 20,11; Dt 5,14). Sloveso použité i v Jb 3,13 má význam „odpočinout“ a překládá se také jako „mohl jsem mít pokoj“ (SNC). V knize Numeri se píše o truhle smlouvy, která se zastavila „k odpočinku“ (Nu 10,36). Ve 2. Královské se zase říká, že „Na Elišovi spočinul duch Eliášův“ (2Kr 2,15).

Dalším důležitým slovesem je *šakat*, které znamená „odpočívát, cítit úlevu, uklidnit

se“. Verš Joz 11,23 například říká, že poté, co zemi obsadili Izraelci pod vedením Jozua, země „měla klid od války“. V knihách Jozue a Soudců se tímto slovem velmi často označuje právě období míru.

Odpočinek popisuje také sloveso *raga*. Ve varování před neposlušností v knize Deuteronomium zaznívá, že ve vyhnanství (rozptýlení) Izrael „nebude mít klid“. Stejně sloveso se objevuje i Jr 50,34 a vyjadřuje výsledek Hospodinova jednání, které přinese „zemi pokoj“.

Starý zákon o „odpočinku“ mluví dokonce i v souvislosti se smrtí člověka. Např. ve verších Dt 31,16 nebo 2S 7,12 je v hebrejštině použito sloveso *šakab*, které doslova znamená „lehnout si, spát“. Ve smlouvě s Davidem Hospodin zaslibuje budoucímu králi: „Až se naplní tvé dny a ty ulehneš ke svým otcům, dám po tobě povstat tvému potomku...“ (2S 7,12).

Neúplný seznam hebrejských sloves vyjadřujících odpočinek nám pomáhá pochopit, že teologický koncept odpočinku je široký, nemá v Písmu jen jeden význam a není vázán pouze na jedno či dvě konkrétní slova. Odpočíváme jako společenství i jako jednotlivci. Odpočinek nás ovlivňuje tělesně, společensky i citově a neomezuje se jen na sobotní den.

Aplikace

Starý zákon nám představuje celou řadu různých podob „odpočinku“, který chce Bůh dopřát lidem (od práce, od starostí a stresu, obav...). Který z těchto typů „odpočinku“ je pro tebe momentálně nejlákavější a nejpotřebnější?

ODPOČINEK V NOVÉM ZÁKONĚ

³⁰Apoštolové se shromáždili k Ježíšovi a oznámili mu všechno, co činili a učili. ³¹Řekl jim: „Pojďte sami stranou na pusté místo a trochu si odpočiňte!“ Stále totiž přicházelo a odcházelo mnoho lidí, a neměli ani čas se najíst. ³²Odjeli tedy lodí na pusté místo, aby byli sami. (Mk 6,30–32)

Osobní studium

V Novém zákoně se odpočinek velmi často vyjadřuje slovesem *anapaúo* ve významu „odpočinout, oddechnout si, osvěžit“. Toto slovo je použito například v Ježíšově známé nabídce z Matouše 11,28: „Pojďte ke mně, všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout.“ V závěrečných pozdravech Korintským apoštol Pavel vyjadřuje radost nad příchodem přátel, kteří jej „občerstvili“ na duchu (1K16,18; B21).

Dalším řeckým slovesem je *hésychazó*. Popisuje se jím sobotní odpočinek žen v době, kdy se Ježíš nacházel v hrobě (L 23,56; „zachovaly sváteční klid“ ČEP, „zachovaly sobotní odpočinek“ B21). Toto sloveso však označuje i „pokojný život“ (1Te 4,11) a může označovat i někoho, kdo nic nenamítá, a proto je klidný (Sk 11,18).

Když se v listu Židům mluví o Božím odpočinku v sedmý den stvoření, je zde použito sloveso *katapaúo*. „I odpočinul Bůh sedmého dne od všeho svého díla“ (Žd 4,4). Je to odkaz na septuagintu (řecký překlad Starého zákona), kde je použito stejné sloveso. Za zmínku stojí skutečnost, že v tomto významu se uvedené sloveso nachází v Novém zákoně pouze v této kapitole (Žd 4,4.8.10).

Uvažuj o úvodních verších (Mk 6,30–32). Proč podle tebe Ježíš řekl učedníkům, aby šli stranou a odpočinuli si, přestože byly před nimi obrovské misijní příležitosti? Uvažuj o tom v kontextu celé 6. kapitoly Markova evangelia.

Slova „Pojďte sami stranou na pusté místo a trochu si odpočiňte!“ (Mk 6,31) nejsou myšlena jako návrh nebo pozvání. Text vyznívá jako naléhavý požadavek, který má formu příkazu či rozkazu. Ježíši záleží na jeho učednících a na jejich tělesném zdraví a duševní pohodě. Právě se vrátili z náročné misijní cesty, na kterou je Ježíš vyslal ve dvojicích (Mk 6,7). Verš Mk 6,30 popisuje jejich radostný návrat. Jejich srdce překypovala nadšením a chtěli se podělit o své zážitky s Ježíšem.

On je však zastavil a vyzval je k odpočinku. Marek přidává poznámku: „Stále totiž přicházelo a odcházelo mnoho lidí, a neměli ani čas se najíst“ (Mk 6,31). I dnes to může být pro učedníky problém, jestliže jsou příliš zaneprázdnění prací pro Boha, příliš unaveni, a tak zaujati svým cílem, že nemají kdy odpočívat. Ježíš nám připomíná, že si potřebujeme chránit své tělesné a duševní zdraví – mimo jiné i dostatkem plánovaného odpočinku.

Aplikace

Jak bys mohl pomoci místnímu kazateli, staršímu sboru nebo komukoliv jinému, kdo je možná vyčerpaný z množství práce pro Boha? Jak můžeš vyjádřit svou vděčnost? Jak můžeš tomuto člověku pomoci si odpočinout?

NEKLIDNÝ TULÁK

¹²Budeš-li obdělávat půdu, už ti nedá úrodu a budeš tulákem po zemi, nebudeš mít stání. ¹³Tu Kain řekl Jahvovi: „Můj trest je nesnesitelně těžký. ¹⁴Pohled! Ty mě dnes vyháníš z úrodné půdy, budu se muset skrýt daleko od tvé tváře a budu tulák po zemi, nebudu mít stání. Ale první, kdo přijde, mě zabije!“ [...] ¹⁶Kain odešel Jahvovi z očí a usídlil se v zemi Nod, na východ od Edenu. (Gn 4,12–14.16; JB)

Osobní studium

Jak se stal Kain tulákem, který nemohl najít klid (Gn 4,1–12)? Jak Kain reagoval na Boží soud (v. 12–16)? Co tato reakce vypovídá o Kainově postoji?

Biblický text neříká přímo, proč Bůh příznivě shlédl na Ábela a jeho oběť, ale na Kaina a jeho oběť ne (Gn 4,4.5). V knize *Na úsvitu dějin* se k tomu píše: „Kain předstoupil před Boha s reptáním v srdci. Jeho dar nevyjadřoval kajícnost, protože by bylo přiznáním slabosti, kdyby jednal přesně podle plánu daného Bohem, a spoléhal v otázce svého spasení cele na smírčí oběť zaslíbeného Spasitele. Přišel se svými vlastními zásluhami.“ (PP 72; NUD 27)

Když Hospodin řekl Kainovi: „...budeš tulákem po zemi, nebudeš mít stání“, neznamenalo to, že by mu to Bůh předurčil. Jde spíše o důsledek Kainova hříšného jednání a neposlušnosti. Kain nehledal odpočinek v Bohu a zároveň ho nedokázal najít ani

nikde jinde – alespoň ne opravdový odpočinek.

Hebrejské slovo překládané jako „shlédl“ (Gn 4,4, respektive „neshlédl“ v. 5) lze chápat i jako „prozkoumal, podíval se důkladně“. Nejde totiž o Boží zkoumání přinesené oběti, ale o zkoumání pohnutek toho, kdo oběť přináší. Hospodinovo odmítnutí Kainovy oběti není projevem náladového nebo nevypočitatelného božstva. Jde spíše o pečlivé posouzení a zvážení charakteru, pohnutek a motivu obětujícího. Takové jednání můžeme chápat jako příklad vyšetřujícího soudu.

Uvažuj o textu Gn 4,13–16.

Útěkem z Boží přítomnosti přicházíme o schopnost najít klid a prožít spočinutí v Bohu. Hlad po Boží milosti se pak snažíme naplnit věcmi, vztahy nebo hektickým životem. Kain začal budovat město a vlastní dynastii. Obojí vyžaduje mnoho úsilí, ale pokud jde o vzdorovité město a bezbožný rod, v konečném důsledku jde o zbytečnost.

Aplikace

Zažil jsi někdy chvíle (nebo je prožíváš třeba i teď), kdy jsi hledal v životě pokoj a klid, ale bez Boha? Jaké to bylo (je)? Jak se i uprostřed často bolestivých následků vlastních hříchů a pochybení můžeme naučit přijímat odpuštění, které nám Bůh nabízí prostřednictvím kříže?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Rabíni se domnívali, že vrcholným projevem zbožnosti je neustálá činnost. Zakládali si na okázalém předvádění své náboženské oddanosti. Tím se odvraceli od Boha a utvrzovali se ve své nadutosti. I nám dnes hrozí stejné nebezpečí. Rozsah Božího díla se úspěšně rozrůstá a mohlo by se stát, že přeceníme své plány a metody práce, budeme se méně modlit a naše víra bude upadat. Stejně jako učedníkům i nám hrozí, že zapomeneme na svoji závislost na Bohu a budeme hledat záchranu v nadměrném pracovním úsilí. Musíme stále hledět na Ježíše a uvědomovat si, že dílo postupuje díky jeho moci. Máme sice usilovně pracovat pro spasení druhých, ale musíme si také najít čas k zamyšlení, na modlitby a studium Božího slova. Dobré výsledky přinese jen dílo provázené modlitbami a posvěcené Kristovou zásluhou.“ (DA 362; TV 250)

Otázky k rozhovoru

1. *Neustálý tlak, abychom drželi krok, byli neustále k dispozici (osobně nebo online) a žili podle požadavků, které nejsou ani realistické, ani Bohem dané, může vést k vyčerpanosti a opotřebení – tělesnému, duševnímu, a dokonce i duchovnímu. Jak se tvůj sbor může stát místem, kde budou vítáni a přijímáni i lidé vyčerpaní, unavení, toužící po odpočinku?*
2. *Je možné, abychom byli přetíženi tím, že děláme pro Boha příliš mnoho? Uvažujte o příběhu Ježíše a jeho učedníků z Marka 6,30–32. Jaké poučení si z něj můžeme vzít? Jak ho můžeme aplikovat ve svém životě?*
3. *V roce 1899 kdosi překonal rychlostní rekord. Podařilo se mu při jízdě autem pokořit hranici 60 km/hod a přežít to! Samozřejmě, dnes auta jezdí mnohem rychleji. A rychlé procesory v našich mobilních telefonech jsou mnohem rychlejší než procesory ve velkých počítačích před několika málo lety. I cestování vzduchem je stále rychlejší. Vše se dnes odehrává rychleji než v minulosti. A co z toho? I tak neustále spěcháme a nemáme dostatek času na odpočinek. Co bychom se z toho měli naučit o lidské přirozenosti? Proč Bůh dal takový důraz na odpočinek, že ho učinil součástí svých přikázání?*
4. *Uvažujte o skutečnosti, že sobotní odpočinek byl součástí života člověka už v zahradě Eden před pádem Adama a Evy do hříchu. Tato pravda má samozřejmě spoustu zajímavých teologických důsledků. Zkuste uvažovat o myšlence, že odpočinek byl potřebný i v bezhříšném a dokonalém světě.*

Praktický závěr

- **Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?**

Podněty k modlitbám

- **Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.**
- **Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?**
- **Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.**

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Putování pouští – neklid a nespokojenost

Texty na tento týden

Nu 11–14

Základní verš

„...nereptejte jako někteří z nich, a byli zahubeni Zhoubcem. To, co se jim stalo, je výstražný obraz a bylo to napsáno k napomenutí nám, které zastihl přelom věků.“ (1K 10,10.11)

Lidé si už velmi dávno všimli, že se psi i ostatní domácí zvířata chovají před příchodem zemětřesení neobvykle a neklidně.

Vědci zjistili, že zvířata jsou schopna postřehnout primární (podélné) seismické vlny, které se objevují před sekundárními (příčnými) vlnami. To je zřejmě i vysvětlení, proč zvířata podle pozorování reagují zmatkem a neklidem ještě dříve, než dorazí první citelné otřesy. Sloni dokonce dokážou zaregistrovat i zvukové vlny s velmi nízkou frekvencí a vibrace malých otřesů, které předcházejí zemětřesení a člověk je není schopen zachytit.

Už několik minut předtím, než 23. srpna 2011 zasáhlo zemětřesení o magnitudě 5,8 oblast Washington, D.C., se některá zvířata v Národní zoo začala chovat velmi divně. Lemuři začali velmi nahlas křičet už asi patnáct minut předtím, než se zem začala citelně chvět.

Tento týden se budeme věnovat některým příkladům neobvyklého lidského neklidu, jehož příčinou však nebylo ani zemětřesení, ani žádná jiná přírodní katastrofa, ale spíše obyčejná hříšnost padlých lidských bytostí, které nehledaly odpočinek u toho, který jediný může dát pokoj všem, kteří k němu přicházejí poslušně a s vírou.

Osnova lekce

Při studiu této lekce se podíváme, jak kniha Numeri popisuje zkušenost izraelského národa, který po vysvobození z egyptského otroctví putoval pouští do nového domova. Při četbě těchto biblických textů budeme hledat příčiny jejich (a často i našeho) neklidu, nespokojenosti a určité životní únavy, ale také uvidíme obraz Boha, který do takových situací vstupuje a nabízí řešení.

I. Problémy způsobující v životě neklid a trápení

- Nu 11: Nespokojenost s životní situací (neděle)
- Nu 12: Nespokojenost s druhými (pondělí)
- Nu 13–14: Nespokojenost s Božím vedením (úterý)

II. Řešení přinášející pokoj a klid

- Nu 14: Boží milost a odpuštění (středa)
- Nu 14: Naše důvěra v Boží lásku (čtvrtek)

NESPOKOJENOST NA POUŠTI

¹Lid si začal Hospodinu stěžovat na těžkosti. Hospodin to slyšel a vzplanul hněvem. Tu vyšlehl mezi nimi Hospodinův oheň a pohltil okraj tábora.

³²Lid se hned pustil do sbírání křepelky a sbíral je po celý den i po celou noc a po celý příští den; i ten, kdo nasbíral málo, měl deset chómerů. Rozložili si je okolo tábora. ³³Ještě měli v zubech maso, ještě nebylo ani rozžvýkáno, když Hospodin vzplanul proti lidu hněvem a počal lid bít převelikou ranou. ³⁴Proto dali tomu místu jméno Kibrót-taava (to je Hroby žádostivosti), že tam pohřbili z lidu ty, kdo propadli žádostivosti. (Nu 11,1.32–34)

Osobní studium

Po svém odchodu zpod Sínaje se Izraelci museli cítit na své cestě do Kanaánu zmaření a nešťastní. Od jejich vyjití z Egypta (Nu 1,1) uplynul více než rok a oni toužili vstoupit do zaslíbené země. Provedli sčítání lidu a byli důkladně zorganizováni. Byli svědky obrovské Boží přízně a jasných znamení jeho přítomnosti. Ale už na prvním místě, na které dorazili po odchodu od Sínaje, se jich zmocnila nespokojenost a začali reptat.

Uvažuj o textu Nu 11,1–15. Na co si Izraelci stěžovali? Co bylo příčinou jejich nespokojenosti?

Izraelci se dožadovali masa, okurek, melounů, pórků, cibule a česneku, které měli v Egyptě. „Kdo nám dá najíst masa? Vzpomínáme na ryby, které jsme měli v Egyptě k jídlu zadarmo, na okurky a melouny, na póř, cibuli a česnek. Jsme už celí seschlí, nevidíme nic jiného než tu manu“ (Nu 11,4b–6). Je zřejmé že je postihl jakýsi vzpomínkový optimismus respektive selektivní ztráta paměti, když sice vzpomínali na jídlo, ale zapomněli na otroctví, útlak a útrapy (viz Ex 1).

Bůh je sytil manou už více než rok, ale oni byli nespokojeni a toužili po něčem jiném. Ovlivnilo to dokonce i Mojžíše. Není jednoduché vést nespokojený lid. Mojžíš však věděl, na koho se obrátit. „Proč zacházíš se svým služebníkem tak zle? Proč jsem u tebe nenalezl milost, žes na mě vložil všechn tento lid jako břímě?“ (Nu 11,11).

Jak Bůh odpověděl na stížnosti a reptání? Viz Nu 11,16–33.

Bůh není hluchý k našim potřebám, ví o neklidu a nespokojenosti, které prožíváme. V případě Izraele se rozhodl dát jim křepelky, aby nasýtil jejich touhu po maso. Ve skutečnosti však Izraelcům nešlo o maso. Když jsme nešťastní, nespokojení a naštvání, je důležité, o co vlastně jde. Předmět našeho hněvu je často jen spouštěčem, nikoliv samotnou příčinou konfliktů, ve kterých se ocitáme. Bojujeme, protože hluboko v našem nitru je v nepořádku něco, co ovlivňuje naše nejdůležitější vztahy. Izraelci se bouřili proti Božímu vedení. I my si na to potřebujeme dávat pozor, ať jsou okolnosti našeho života jakékoliv. Naše přirozené sklony nás mohou přivést do vzpoury mnohem snadněji, než si myslíme.

Aplikace

Umíš se radovat z přítomnosti a docenit, co všechno pro tebe Bůh dělá každý den? Proč máme tendenci být často kritičtí k současné situaci a vzpomínat na minulost pozitivněji, než ve skutečnosti byla?

NAKAŽLIVÁ NESPOKOJENOST

¹Mirjam s Áronem mluvila proti Mojžíšovi kvůli kúšské ženě, kterou si vzal; pojal totiž za ženu Kúšanku. ²Říkali: „Což Hospodin mluví jenom prostřednictvím Mojžíše? Což nemluví i naším prostřednictvím?“ Hospodin to slyšel. ³Mojžíš však byl nejpokornější ze všech lidí, kteří byli na zemi. [...] ⁶Řekl: „Poslyšte má slova: Bude-li mezi vámi prorok, já Hospodin se mu dám poznat ve vidění, mluvit s ním budu ve snu. ⁷Ne tak je tomu s mým služebníkem Mojžíšem. Má trvalé místo v celém mém domě. ⁸S ním mluvím od úst k ústům ve viděních, ne v hádankách; smí patřit na zjev Hospodinův. Jak to, že se tedy nebojíte mluvit proti mému služebníku Mojžíšovi?“ ⁹Hospodin vzplanul proti nim hněvem a odešel. ¹⁰Když oblak od stanu odstoupil, hle, Mirjam byla malomocná, bílá jako sníh. Áron se obrátil k Mirjamě, a hle, byla malomocná. (Nu 12,1–3.6–10)

Osobní studium

Je zřejmé, že Mirjam a Áron měli úplně jinou představu o tom, kdo by se měl stát ženou jejich bratra. Sipora byla cizinkou pocházející z midjánské země (viz Ex 3,1). Dokonce i v Mojžíšově rodině, která vedla Izrael, se jejich hříšná přirozenost projevovala nepřívětivě vůči lidem, kteří byli „jiní“.

Biblický text však jasně ukazuje, že šlo jen o záminku. Áronovi a Mirjam bylo proti srsti, že je jejich Bůh jaksi obešel s darem prorocství. V předchozí kapitole Hospodin řekl Mojžíšovi, aby ustanovil sedmdesát starších Izraele, kteří mu budou pomáhat s náročným úkolem vést celý národ (Nu 11,16.17.24.25). I Áron a Mirjam měli důležité pověření (Ex 4,14–16; Mi 6,4), nyní se však vývojem událostí cítili ohroženi a řekli: „Což Hospodin mluví jenom prostřednictvím Mojžíše? Což nemluví i naším prostřednictvím?“ (Nu 12,2).

Jak Bůh odpověděl na reptání Árona a Mirjam? Uvažuj v této souvislosti o úvodních verších Nu 12,6–10. Jak na tebe působí Boží reakce? Proč byla tak tvrdá?

Bůh reagoval okamžitě a nenechal žádný prostor pro případné dohady. Prorocký dar rozhodně není nástrojem, díky kterému by si člověk mohl nárokovat větší podíl na moci. Mojžíš se na vedoucí roli hodil více, protože se naučil, jak nesmírně je závislý na Bohu.

Skutečnost, že Mirjam je v prvním verši zmíněna dříve než Áron, naznačuje, že právě ona by mohla být podněcovatelem útoku na Mojžíše. V té době už Áron sloužil jako velekněz. Kdyby ho postihlo malomocenství, nemohl by vstoupit do chrámu a konat službu ve prospěch lidu. Dočasný trest malomocenství, který dopadl na Mirjam, velmi jasně ukazuje Boží nespokojenost s jednáním obou sourozenců. Zároveň tímto způsobem vnáší do rodiny změnu, kterou všichni potřebují. Áronova prosba ukazuje, že uvedený hřích se týkal i jeho (Nu 12,11). Namísto předchozí nespokojenosti nyní vidíme, že Áron prosí za svou sestru. A Mojžíš volá k Hospodinu, aby Mirjam uzdravil (Nu 12,13). Přesně takový postoj Bůh očekává od svého lidu. Hospodin vyslyšel Mojžíšovu modlitbu a Mirjam uzdravil.

Aplikace

Máš v životě tendenci kritizovat ty, kterým byla svěřena odpovědnost v práci, ve tvé zemi, v církvi? Nebo se za ně modlíš a prosíš Boha o moudrost, kterou tito lidé potřebují? Jak můžeš správně rozlišit, kdy někdo jedná skutečně špatně, a kdy jen vidí věci jinak než ty (příčemž i ty se můžeš mýlit)?

NESPOKOJENOST JAKO ZAČÁTEK VZPOURY

¹Celá pospolitost se pozdvihla; dali se do křiku a lid tu noc proplakal. ²Všichni Izraelci reptali proti Mojžíšovi a Áronovi a celá pospolitost jim vyčítala: „Kéž bychom byli zemřeli v egyptské zemi nebo na této poušti! Kéž bychom zemřeli! ³Proč nás Hospodin přivedl do této země? Abychom padli mečem? Aby se naše ženy a děti staly kořistí? Nebude pro nás lépe vrátit se do Egypta?“ ⁴I řekl si vespolek: „Ustanovme si náčelníka a vraťme se do Egypta!“ (Nu 14,1–4)

Osobní studium

Následující příběh začíná pozitivním konstatováním. Izraelci se konečně dostali k hranicím Kanaánu a dvanáct průzkumníků bylo vysláno prozkoumat zemi. Jejich zpráva byla pozoruhodná.

Přečti si zprávu, kterou podali vyzvědači (Nu 13,26–33). Co způsobilo, že lid začal reptat? Jak se Káleb pokoušel zachránit situaci? Co mohlo být příčinou toho, že jednotliví vyzvědači vnímali situaci v Kanaánu rozdílně?

Navzdory velkému Kálebovu úsilí získaly nakonec hlasy pochybovačů většinu. Izraelci se dobrovolně rozhodli neobsadit zemi, kterou jim Bůh zaslíbil. Jejich srdce byla naplněna neklidem a nespokojeností. Namísto vítězného pochodu a radostného pokřiku upadli do agónie hněvu, bolesti a znechucení.

Když máme v srdci neklid, je pro nás velmi těžké jít ve víře vpřed. Nespokojenost však neovlivňuje jen naše pocity. Psychologové ukazují, že mezi nedostatkem odpočinku (včetně nedostatku spánku) a špatnými rozhodnutími existuje velmi jasná příčinná souvislost.

Uvažuj o textu Nu 14,1–10. Jaké události následovaly po přijetí „špatných zpráv“, které lidu představila většina vyzvědačů?

Situace se neustále zhoršovala. Jozue a Káleb zoufale prosili: „Nechtějte se přece bouřit proti Hospodinu“ (Nu 14,9). Jejich slova však ostatní neposlouchali a celé shromáždění křičelo, aby je ukamenovali. *Nespokojenost vede ke vzpouře a vzpoura nakonec vede k smrti.*

„Celé shromáždění bylo oklamáno. Zrádci vykonali své dílo. Kdyby byli pouze dva muži přinesli špatnou zprávu a ostatních deset by je povzbuzovalo, aby ve jménu Hospodinově obsadili zemi, kvůli své bezbožné nevěře by se byli stejně raději chopili rady těch dvou místo oněch deseti. Lidé začali volat, aby byli Káleb a Jozue ukamenováni.

Šílený dav se s divokým řevem hnal kupředu, když tu jim kameny vypadly z rukou. Třásli se strachy. Bůh zasáhl. Svatostánek ozářila sláva Boží přítomnosti v podobě plápolajícího ohně. Nikdo se neodvážil pokračovat v odboji. Zvědové, kteří podali špatnou zprávu, byli naplněni hrůzou a vytratili se do svých stanů.“ (PP 390; NUD 181)

Hned potom se však všem ukázala Hospodinova sláva. Když čteme příběh v Numeri 14, zdá se, jako by se na chvíli zastavil čas a my jsme měli příležitost být svědky rozhovoru Hospodina s Mojžíšem. Bůh jasně řekl, že ačkoli hněv Izraele byl namířen vůči Jozuovi a Kálebovi, ve skutečnosti šlo o vzpouru proti Nejvyššímu.

Aplikace

Jak velký vliv na tebe mají kritické hlasy ve tvém okolí (přatelé, média)? Kolik času a pozornosti jim věnuješ? Kolik času naopak věnuješ pozitivním aktivitám, které mohou být pro ostatní přínosem a něco, s Boží pomocí, změnit?

PŘÍMLUVCE

¹¹Hospodin řekl Mojžíšovi: „Jak dlouho mě bude tento lid znevažovat? Jak dlouho mi nebude věřit přes všechna znamení, která jsem uprostřed něho konal? ¹²Budu ho bit morem a vydědím jej, a z tebe učiním větší a zdatnější národ, než je on.

¹⁵Když tento lid do jednoho usmrtíš, pronárody, které slyšely o tobě zprávu, řeknou: ¹⁶„Protože Hospodin nebyl s to uvést tento lid do země, kterou přisezně zaslíbil, pobil je na poušti.“ ¹⁷Nuže, nechť se prosím vyvíší tvá moc, Panovníku, jak jsi prohlásil. Řekl jsi: ¹⁸„Hospodin je shovívavý a nesmírně milosrdný, odpouští vinu a přestupek, ale viníka nenechá bez trestu, vinu otců stíhá na synech do třetího i čtvrtého pokolení.“ ¹⁹Promiň prosím tomuto lidu vinu podle svého velikého milosrdenství, jako jsi mu ji odpouštěl od Egypta až sem.“ ²⁰Hospodin odpověděl: „Na tvou přímluvu promím.“ (Nu 14,11.12.15–20)

Osobní studium

Hospodin před Mojžíšem uvažuje o zničení Izraelců a o tom, že místo nich učiní velký národ právě z Mojžíše (Nu 14,11.12). Jaká byla Mojžíšova reakce? Jak vnímal otevřenou vzpouru národa vůči Bohu? Co tě na Mojžíšově reakci oslovuje nejvíce? (Nu 14,13–19).

V tomto příběhu můžeme sledovat opravdového muže Božího v akci. Mojžíšova reakce je předzvěstí Přímluvce, který se o více než čtrnáct století později bude modlit za učedníky (J 17). Není divu, že mnozí teologové vidí v Mojžíšově jednání předobraz Krista a jeho přímluvné služby. O vině Izraelců (podobně jako o naší vině) není pochyb. Přesto se Mojžíš obrací na Hospodina s prosbou o odpuštění, protože je přesvědčen o jeho milosrdenství (Nu 14,19). Hospodin Mojžíšovu prosbu za Izraelce vyslyšel. Dnes Bůh odpouští také nám pro Ježíše, jeho smrt, vzkříšení a službu, kterou koná pro naši záchranu.

Mojžíš říká: „Promiň prosím tomuto lidu vinu podle svého velikého milosrdenství, jako jsi mu ji odpouštěl od Egypta až sem“ (Nu 14,19). Milost vítězí nad vzpourou a nespokojeností. Odpuštění nabízí nový začátek.

Milost má však svou cenu, která nikdy není malá. Hospodin lidem na poušti odpustil, ale nadále snášeli následky své vzpoury. Nikdo z celé generace vzbouřenců (kromě Káleba a Jozua) se nakonec do zaslíbené země nedostal (Nu 14,20–23).

Vypadá to jako rozsudek, ale ve skutečnosti jde opravdu o milost. Jak by si tato generace mohla podmanit mocná kenaanská města, když se nenaučila důvěřovat Hospodinu? Jak by mohli být světlem okolním národům, když sami tápali ve tmě?

Ano, Bůh se o ně bude starat dalších třicet osm let. Bude je živit. Bude k nim promlouvat ze svatyně. Bude je na poušti chránit. Potom však zemřou a odpovědnost za nalezení kľidu v zaslíbené zemi bude muset převzít nová generace.

Aplikace

Jaká je tvá osobní zkušenost s následky hřichu a provinění? Co naopak pro tebe znamenalo a znamená odpuštění? Co můžeš udělat pro to, abys znovu získal pokoj a klid, který nám, hříšným lidem, nabízí náš Spasitel?

VÍRA NEBO TROUFALOST?

³⁹Když Mojžíš oznámil všem Izraelcům tato slova, začal lid velice truchlit. ⁴⁰Za časného jitra vystoupili nahoru na pohoří. Řekli: „Jsme připraveni vystoupit k místu, o němž Hospodin mluvil. Víme, že jsme zhřešili.“ ⁴¹Ale Mojžíš je varoval: „Proč zase přestupujete Hospodinův rozkaz? Nezdaří se vám to.“ ⁴²Nevystupujte tam – vždyť ve vašem středu není Hospodin –, abyste neutrpěli porážku od svých nepřátel. ⁴³Amálekovci a Kenaanci tam budou proti vám a vy padnete mečem, protože jste se odvrátili od Hospodina. Hospodin s vámi nebude.“ ⁴⁴Přesto opovážlivě vystoupili nahoru na pohoří; ale schrána Hospodinovy smlouvy ani Mojžíš se nehnuli ze středu tábora. ⁴⁵Vtom sestoupili Amálekovci a Kenaanci, kteří sídlili v onom pohoří, a bili je a pobíjeli až do Chormy. (Nu 14,39–45)

Osobní studium

Uvažuj o úvodních verších (Nu 14,39–45). Jakým způsobem Izraelci reagovali na Boží soud? Jak vnímáš jejich reakci?

Reakce Izraelců byla typická: „Jsme připraveni vystoupit k místu, o němž Hospodin mluvil. Víme, že jsme zhřešili“ (Nu 14,40). Jejich hříchem byla nedůvěra. Kdyby Bohu důvěřovali, mohli obsadit zaslíbenou zemi. Jelikož se však Bohu vzepřeli, Bůh je odsoudil a měli zemřít na poušti. Oni ale nabyli přesvědčení, že pokud přece jen udělají to, co měli udělat na začátku, odčiní svou nevěru a zbaví se Božího trestu. I tento pokus však byl projevem toho, že Bohu nevěří a nepřijímají jeho soud. Bezprostředním následkem jejich troufalého a tvrdohlavého jednání bez Boží podpory a Mojžíšova vedení však bylo zklamání a smrt.

Když se člověk ve věcech víry rozhodne jednat troufale a na vlastní pěst, může to

skončit fatálně. Často je takové naše chování způsobeno tím, že se bojíme. Máme strach a uděláme rozhodnutí, kterých později litujeme.

Apoštol Pavel v 1K 10,1–11 nastínil zajímavou paralelu mezi putováním Izraelců po poušti a životem Božího lidu před druhým příchodem Ježíše Krista. Během dějin Boží lid na své cestě do zaslíbené země opakovaně putoval pouští. Tato poušť měla a má různé podoby. Momentálně to vypadá, jako bychom procházeli všudypřítomnou záplavou médií, nepřetržitého pípání přichozích zpráv a nekonečného hluku zábavy různého druhu. Pornografie je prodávána jako recept pro šťastný vztah a materialismus jako řešení všech problémů. Kdybychom jen byli o něco mladší, zdravější, zdatnější, bohatší nebo svůdnější, všechny obtíže by se vyřešily...

Podobně jako Izraelci, ani my neumíme najít klid a uspokojení hledáme na nesprávných místech.

Aplikace

Uvažuj o tom, co jsi dělal ve vlastní síle, a naopak o rozhodnutích, která vycházela z víry. Co jsi podnikal ve vlastní troufalosti, ve snaze něco si dokázat? V čem se projeví základní rozdíly takového chování? Přinesly ti tvé vlastní snahy do života skutečné uspokojení, klid a mír?

PODŇETY K ZAMYŠLENÍ

„Zdálo se, že nyní upřímně činí pokání. Rmoutili se však spíš nad důsledky svého špatného jednání než nad svou nevděčností a neposlušností. Když zjistili, že Hospodin je ve svém rozsudku neoblomný, jejich vlastní vůle opět získala navrch a oni prohlásili, že se nevrátí zpět do pouště. Hospodin vyzkoušel jejich zdánlivé podřízení se a ukázal jim, že není opravdové. Jejich srdce se nezměnila a čekali jen na nějakou záminku k nové vzpouře. Kdyby byli svého hříchu litovali, když jim byl věrně představen, nikdy by byli neřekli nic takového. Ale oni pocítovali lítost nad odsouzením. Jejich smutek nebyl projevem pravého pokání a nemohl zvrátit rozsudek.“

Celou noc strávili naříkáním a k ránu se rozhodli, že svou zbabělost napraví. Když je Bůh vyzýval, aby šli kupředu a obsadili zemi, odmítli. A teď, když jim nařídil, aby se stáhli, znovu se vzbouřili.“ (PP 289; NUD 182)

„Víra nemá nic společného s opovážlivostí. Pravá víra člověka před opovážlivostí chrání. Satan se však snaží víru opovážlivostí nahradit. Víra se spoléhá na Boží zaslíbení, vede k poslušnosti a nese ovoce. Opovážlivost se také dovolává Božích zaslíbení, ale využívá jich jako satan – k ospravedlnění hříchu. Víra měla vést naše prarodiče k tomu, aby se spoléhali na Boží lásku a žili podle Božích přikázání. Opovážlivost je však vedla k přestoupení Božího zákona. Mysleli si, že je nekonečná Boží láska zachrání před následky hříchu. Pravá víra si nikdy nečiní nárok na Boží milost, aniž by plnila podmínky, za kterých ji Bůh uděluje. Pravá víra se zakládá na Božích zaslíbeních a ustanoveních.“ (DA 126; TV 77)

Otázky k rozhovoru

1. Uvažujte o rozdílu mezi vírou a troufalostí. Proč by byla snaha o obsazení Kanaánu na začátku vnímána jako krok víry, a nakonec, když se Izraelci rozhodli zaútočit, šlo o troufalost? Proč okolnosti a naše pohnutky hrají tak velkou roli v rozdílu mezi krokem víry a troufalostí?
2. Uvažujte o skutečnosti, že ačkoliv nám Bůh odpouští naše hříchy, často musíme žít s jejich následky. Jak můžete pomoci těm, kteří sice vědí, že jim Bůh odpustil, ale následky hříchu i tak ovlivňují nejen je samotné, ale i jejich blízké?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Kořeny nespokojenosti

Texty na tento týden

Mt 10,34–39; L 12,13–21; L 22,24–27; Mt 23,1–13; J 14,1–6

Základní verš

„Kde je totiž závist a svárlnost, tam vzniká nepokoj a kdejaká špatnost.“ (Jk 3,16; B21)

Osiky jsou nádherné stromy, dorůstající výšky 15 až 30 metrů. Daří se jim v chladnějším podnebí s nepříliš teplým létem, ale potřebují hodně slunce. Jejich dřevo se využívá v nábytkářství a při výrobě zápalek a papíru. Poměrně výživné mladé osiky okusuje během chladných zim vysoká zvěř. Kůra těchto stromů má schopnost fotosyntézy, a proto mohou růst, i když jim opadají listy.

Osiky jsou známé tím, že mají mohutný kořenový systém, jehož jednotlivé výhonky se mohou objevit až ve vzdálenosti čtyřiceti metrů od mateřského stromu. Ačkoliv se osika může dožít 150 let, rozsáhlý podzemní kořenový systém může žít až několik tisíc let.

Tento týden se budeme věnovat kořenům našeho neklidu. Tomu, co možná není vidět a zůstává skryté „pod zemí“, ale přesto je základem toho, co cítíme a prožíváme. Existuje mnoho příčin, které nám mohou bránit najít skutečný odpočinek v Kristu. Některé jsou zřejmé a nemusíme je ani vysvětlovat, jiné nemusejí být tak viditelné, podobně jako rozsáhlé podzemní kořenové systémy osik. Často si totiž nejsme vědomi chování a postojů, které nás oddělují od našeho Spasitele.

Osnova lekce

V této lekci se zaměříme nejen na časté příčiny, které způsobují, že v životě prožíváme neklid a nepokoj, ale také na řešení, které nám nabízí Ježíš.

I. Možné příčiny neklidu a nepokoje

- Mt 10,34–39: Setkání s Ježíšem (neděle)
- L 12,13–21: Sobectví, touha mít stále víc (pondělí)
- L 22,24–27: Nezdravá ctižádost (úterý)
- Mt 23, 23–29: Pokrytectví (středa)

II. J 14,1–6: Ježíšův lék na náš nepokoj (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

JEŽÍŠ PŘINÁŠÍ ROZDĚLENÍ

³⁴Nemyslete si, že jsem přišel na zem uvést pokoj; nepřišel jsem uvést pokoj, ale meč. ³⁵Nebot jsem přišel postavit syna proti jeho otci, dceru proti matce, snachu proti tchyni; ³⁶a, nepřitelem člověka bude jeho vlastní rodina. ³⁷Kdo miluje otce nebo matku víc nežli mne, není mne hoden; kdo miluje syna nebo dceru víc nežli mne, není mne hoden. ³⁸Kdo nenese svůj kříž a nenásleduje mne, není mne hoden. ³⁹Kdo nalezne svůj život, ztratí jej; kdo ztratí svůj život pro mne, nalezne jej. (Mt 10,34–39)

Syn tupí otce, dcera povstává proti matce, snacha proti tchyni; každý má nepřátele ve vlastním domě. (Mí 7,6)

Osobní studium

Jen málo lidí má radost ze sporů a hádek. Většina z nás touží po souladu a klidu. V našich sborech a institucích dokonce organizujeme i semináře o klidném řešení konfliktů.

Uvažuj o úvodním textu (Mt 10,34–39). Jak rozumíš Ježíšovým slovům, že nepřišel přinést klid, ale meč? Jak tuto skutečnost vnímáš v kontextu slov proroka, který mu dává titul „Vládce pokoje“ (Iz 9,5)?

Ježíšův výrok je šokující a protiřečí tomu, co bychom od něj očekávali. Spasitel nepřišel na zem jako mocný král obklopený silným vojskem, ale jako bezbranné dítě. Během své služby kázal o lásce k bližním i k nepřátelům. Nyní však svým následovníkům říká o rozdělení a boji. Jeho učedníci a posluchači si mohli stejně jako my klást oprávněnou otázku: *Co to má znamenat?*

Text Matouš 10,35–39 mluví ve skutečnosti o věrnosti a loajalitě. Ježíš oživuje slova proroka Micheáše (Mí 7,6) a vyzývá své posluchače, aby se správně rozhodli. Ano, dítě má milovat a ctít své rodiče. Byl to požadavek zákona, který Mojžíš přijal na hoře Sión, součást toho, co Bůh očekával od svého lidu. Pokud by se však láska k rodičům měla

dostat do konfliktu s následováním Ježíše, pak by měl člověk udělat velmi vážné rozhodnutí. Otec a matka mají své dítě milovat a starat se o něj. Pokud by však tato láska měla převyšovat oddanost rodičů Ježíši, potom i oni musí velmi pečlivě zvážit své další kroky. V tomto textu nám Ježíš připomíná, že na prvním místě našeho žebříčku hodnot by mělo stát vždy to nejdůležitější.

Ježíš o této volbě mluví ve třech větách, z nichž každá obsahuje slovo „hoden“. To ale nevyjadřuje myšlenku, že by si člověk mohl svými kvalitami něco zasloužit. Člověk je Ježíše „hoden“ tehdy, když s ním má vztah. Znamená to, že máme Ježíše na prvním místě, a když se budeme muset v životě rozhodnout, zvolíme si utrpení, kříž a budeme jej následovat. A to někdy může být velmi těžké rozhodnutí.

„Mým největším přáním je, aby byla naše mládež naplněna duchem čistého náboženství, který je povede k tomu, aby vzali svůj kříž a následovali Ježíše. Kráčejte vpřed, mladí následovníci Krista, nechte se vést jeho principy, oblečte roucho čistoty a spravedlnosti. Váš Spasitel vás povede na místo, které bude nejlépe odpovídat vašim darům a na kterém budete nejužitečnější.“ (5T 87)

Aplikace

Někdy musíme nést kříž, pro který jsme se nerozhodli, jindy se dobrovolně rozhodneme nést kříž, kterému bychom se mohli vyhnout. Ať už je to v našem životě jakkoliv, co musíme udělat pro to, abychom věrně nesli svůj kříž?

SOBECTVÍ A POKORA

¹³Někdo ze zástupu ho požádal: „Mistře, domluv mému bratru, ať se rozdělí se mnou o dědictví.“
¹⁴Ježíš mu odpověděl: „Človče, kdo mne ustanovil nad vámi soudcem nebo rozhodčím?“¹⁵A řekl jim: „Mějte se na pozoru před každou chamtivostí, neboť i když člověk má nadbytek, není jeho život zajištěn tím, co má.“¹⁶Pak jim pověděl toto podobenství: „Jednomu bohatému člověku se na polích hojně urodilo.¹⁷Uvažoval o tom a říkal si: ‚Co budu dělat, když nemám kam složit svou úrodu?‘¹⁸Pak si řekl: ‚Tohle udělám: Zbořím stodoly, postavím větší a tam shromáždím všechno své obilí i ostatní zásoby¹⁹ a řeknu si: ‚Teď máš velké zásoby na mnoho let; klidně si žij, jez, pij, buď veselý mysli.‘²⁰Ale Bůh mu řekl: ‚Blázne! Ještě této noci si vyžádají tvou duši, a čím bude to, co jsi nashromáždil?‘²¹Tak je to s tím, kdo si hromadí poklady a není bohatý před Bohem.“
 (L 12,13–21)

Osobní studium

Podobně jako u osik a jejich velkého podzemního kořenového systému, je i sobectví součástí většího problému, který se nazývá „hřích“. Právě ten nám brání nacházet skutečný pokoj a odpočinek v Kristu. Ze všech projevů hříchu v našem životě je právě sobectví tím nejnápadnějším. Pro většinu z nás je sobectví stejně přirozené jako dýchání.

Uvažuj o podobenství O boháči a stodolách (L 12,13–21). Jaká je hlavní myšlenka tohoto podobenství? Je plánování budoucnosti sobectvím a vyjádřením lhostejnosti vůči Božímu království? Před čím tedy Ježíš varuje své posluchače?

Toto podobenství se nachází jen u Lukáše a je odpovědí na otázku neznámého posluchače. V odpovědi na spor o dědictví Ježíš odmítl být rozhodčím mezi bratry. Místo toho se rozhodl poukázat na mnohem větší problém, který stojí v pozadí většiny hádek a nedorozumění – na sobectví. Odha-

lil, co leží pod povrchem a co ovlivňuje naše rozhodnutí a činy.

Uvažuj o tom, jak se projevuje sobectví ve tvém životě. Jak sobectví ovlivňuje náš vztah s Bohem, s našimi partnery a rodinami, s naší sborovou rodinou, s bližními a s kolegy? Jak tě při tomto uvažování inspiřují slova z listu Filipským 2,5–8?

Tím, že se muž z Ježíšova podobenství zaměřil výhradně na své potřeby a touhy, zcela přehlédl nebeskou realitu. Atributy jako větší, lepší nebo početnější nepatří k základním principům Božího království. Pavel přináší inspirovaný pohled na Ježíšovu motivaci, která ho vedla k tomu, aby se stal naším Spasitelem.

Text Fp 2,5–8 popisuje podstatu nesobectvého jednání naplněného pokorou a láskou. Pokud naše láska k Bohu a k bližním neovlivní i naše rozhodnutí a priority, pak si tu budeme sami pro sebe stavět další stodoly, ale jen máloco si uložíme pro nebeský poklad (Mt 6,20).

Aplikace

Proč může člověk poměrně jednoduše sklouznout k touze po bohatství a majetku? Samozřejmě, každý z nás potřebuje peníze, abychom mohli žít. Čím to však je, že ať máme málo, nebo hodně, vždy bychom chtěli mít více?

NEZDRAVÁ CTIŽÁDOST

²⁴Vznikl mezi nimi spor, kdo z nich je asi největší. ²⁵Řekl jim: „Králové panují nad národy, a ti, kdo jsou u moci, dávají si říkat dobrodínci. ²⁶Avšak vy ne tak: Kdo mezi vámi je největší, buď jako poslední, a kdo je v čele, buď jako ten, který slouží. ²⁷Neboť kdo je větší: ten, kdo sedí za stolem, či ten, kdo obsluhuje? Zdalí ne ten, kdo sedí za stolem? Ale já jsem mezi vámi jako ten, který slouží. (L 22,24–27)

Osobní studium

Studium Ježíšova života je pro nás vždy zdrojem povzbuzení a inspirace. V protikladu k Ježíšově motivaci si můžeme uvědomit, jak ctižádost, závist a nespokojenost vedou lidi k nerozumným řečem a neuváženému chování.

Uvažuj o textu Lukáš 22,14–30. Jaké asi byly Ježíšovy pocity během sváteční večeře, když učedníci začali diskutovat o tom, kdo z nich je největší a nejdůležitější (L 22,24)? Proč se jejich pozornost v této vážné chvíli soustředila zrovna na spor, v němž se naplno projevila jejich lidská malost?

Asi zrovna moc často nediskutujeme o tom, kdo je největší a nejdůležitější v našem sborovém společenství, v rodině nebo na pracovišti. Možná o tom přemýšlíme, ale kdo by se pouštěl do otevřeného, veřejného diskuse na toto téma?

Tato otázka se ve společenství Ježíšových učedníků neobjevila poprvé. Matouš popisuje, jak učedníci kladou Ježíši otázku o „velikosti“ v obecné a trochu hypotetické rovině: „Kdo je vlastně největší v království nebeském?“ (Mt 18,1). Ježíš odpovídá (hraným) podobenstvím. Zavolá dítě a postaví ho doprostřed skupiny. Jeho počinání vyžaduje

vysvětlení, a tak všichni napjatě očekávají, co řekne. Matouš zaznamenává Ježíšovu odpověď takto: „Amen, pravím vám, jestliže se neobráteíte a nebudete jako děti, nevejdete do království nebeského. Kdo se pokoří a bude jako toto dítě, ten je největší v království nebeském“ (Mt 18,3,4).

Obrácení je základem pro nalezení skutečného odpočinku v Kristu. Pochopíme, že potřebujeme pomoc zvenčí, protože sami na sebe se spoléhat nemůžeme, a zjistíme, že se musíme spolehnout na Ježíše. Prožíváme přitom změnu našich hodnot a tužeb. Ježíš svým učedníkům říká: *Důvěřuj mi a spolehni se na mě jako dítě. Opravdová velikost znamená vzdát se vlastních nároků a přijmout hodnoty Božího království.*

V uvedeném příběhu však můžeme vidět, že učedníci v době poslední večeře ještě nechápali Ježíšova slova o obrácení a pokoře. Jejich hašteření a šarvátky zničily poslední možnost vytvořit dokonalé společenství.

Toto vše se odehrálo po letech blízkého vztahu s Ježíšem, po společné službě a po naslouchání a učení se u jeho nohou? Je to smutný příklad zkaženosti lidského srdce. Ježíš se však nevzdal svých následovníků ani přes jejich trapné a v dané situaci nanejvýš nemístné diskuse.

Aplikace

Jak lze rozlišit zdravé sebevědomí (vědomí vlastní hodnoty) od egoistické touhy prosadit sám sebe? V čem ti může pohled upřený na Krista na kříži pomoci, abys nechtěl vyvyšovat sama sebe?

POKRYTECTVÍ

²³Běda vám, zákoníci a farizeové, pokrytci! Odevzdáváte desátky z máty, kopru a kmínu, a ne dbáte na to, co je v Zákoně důležitější: právo, milosrdenství a věrnost. Toto bylo třeba činit a to ostatní nezanedbávat.

²⁵Běda vám, zákoníci a farizeové, pokrytci! Očišťujete číše a talíře zvenčí, ale uvnitř jsou plné hrabivosti a chtivosti.

²⁷Běda vám, zákoníci a farizeové, pokrytci! Podobáte se obíleným hrobům, které zvenčí vypadají pěkně, ale uvnitř jsou plné lidských kostí a všelijaké nečistoty.

²⁹Běda vám, zákoníci a farizeové, pokrytci! Stavíte náhroby prorokům, zdobíte pomníky spravedlivých... (Mt 23,23.25.27.29)

Osobní studium

Pokrytec je někdo, kdo se přetvařuje, kdo se snaží tvářit a jednat jako někdo, kým ve skutečnosti není. Ve 23. kapitole Matouše se tento výraz nachází sedmkrát. Ježíš tak nazývá zákoníky a farizee, kteří patřili k vedoucím představitelům židovského náboženství (Mt 23,13–16.23.25.27 a 29). Evangelia ukazují, že Ježíš nabízí odpuštění smilníkům, daňovým podvodníkům, prostitutkám a dokonce vrahům, ale vůči pokrytcům nemá téměř žádné slitování. (Prostuduj si i další odkazy v Mt 6,2.5.16; 7,5; 15,7–9 a 22,18.)

Uvažuj o textu Mt 23,1–29. Pokus se popsat typické vlastnosti pokrytců popisované Ježíšem.

V kontextu judaismu prvního století farizeové představovali – vyjádřeno dnešním slovníkem – konzervativní náboženskou pravici. Soustředili se na psaný zákon a ústní tradici. Zdůrazňovali rituální čistotu. Na opačné straně spektra se nacházeli saduceové, skupina bohatých představitelů společnosti, často úzce spojených s kněžskou třídou. Byli pod silným vlivem helénismu (ovládali řečtinu a orientovali se v antické

řecké filozofii), nevěřili v soud a ve vzkříšení. Dnes bychom je považovali za liberální věřící. Obě skupiny však měly problém s pokrytectvím.

Podle Ježíše jsme pokrytci tehdy, jestliže naše slova nejsou v souladu s našimi činy, máme-li na druhý jiný metr než na sebe – a to i v náboženských otázkách, vystavujeme-li na odív vlastní náboženskou horlivost a vyžadujeme úctu a obdiv, které náleží pouze našemu nebeskému Otci.

Ano, Ježíšova slova na adresu farizeů jsou přímá a ostrá, jasně odsuzuje jejich projevy pokrytectví. Zároveň mu na nich záleží a projevuje jim svou lásku.

„Boží Syn hleděl na chrám a na své posluchače a z jeho tváře vyzářovala lítost. Hlas se mu chvěl hlubokou úzkostí a z očí mu stékaly slzy hořkosti. Zvolal: „Jeruzaléme, Jeruzaléme, který zabíjíš proroky a kamenuješ ty, kdo byli k tobě posláni; kolikrát jsem chtěl shromáždit tvé děti, tak jako kvočna shromažďuje kuřátka pod svá křídla, a nechtěli jstet!“ (Mt 23,37). Kristus prožíval zápas loučení. Bylo to tajemné loučení dlouho shovívavé božské lásky. V jeho nářku se ozývala bolest Božího srdce.“ (DA 620; TV 395)

Aplikace

Jak můžeme odhalit pokrytectví v našem vlastním jednání? Jak se ho můžeme zbavit?

JEŽÍŠŮV LÉK NA LIDSKÝ NEPOKOJ

¹„Vaše srdce ať se nechvěje úzkostí! Věřte v Boha, věřte i ve mne. ²V domě mého Otce je mnoho příbytků; kdyby tomu tak nebylo, řekl bych vám to. Jdu, abych vám připravil místo. ³A odejdu-li, abych vám připravil místo, opět přijdu a vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já. ⁴A cestu, kam jdu, znáte.“ ⁵Řekne mu Tomáš: „Pane, nevíme, kam jdeš. Jak bychom mohli znát cestu?“ ⁶Ježíš mu odpověděl: „Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne.“ (J 14,1–6)

Vraťte se, synové odpadlí, já vaše odpadlictví vyléčím. „Zde jsme, přišli jsme k tobě, neboť ty jsi Hospodin, náš Bůh.“ (Jr 3,22)

Osobní studium

Uvažuj o úvodním textu (J 14,1–6) v souvislosti s tvým vlastním neklidem. Co může člověk udělat, aby překonal rozpolcenost, sobectví, nezdravou ctižádost a pokrytectví? Jak může najít skutečný odpočinek a pokoj?

K překonání neklidu je nutné se vždy soustředit na Ježíše. On je Cesta, Pravda a Život. Jestliže bezcílně bloudíme pouští našeho médii naplněného světa, on zná správný směr. Jako nebeský Zákonodárce je on sám zosobněním pravdy a jeho Duch nás povede do celé pravdy (J 16,13). Když jsme zranění, unavení, vyčerpaní, nemocní a znechucení, on je Život – a ne ledajaký. Ježíš zaslíbuj život „v hojnosti“, „v plnosti“ (J 10,10; B21). Součástí jeho nabídky je nejen věčný život a věčný domov, ale i zcela odlišná kvalita života zde na zemi. Náš Stvořitel je připraven změnit a obohatit náš život už tady a teď.

Ježíšova slova: „Vaše srdce ať se nechvěje úzkostí!“ nás vybízí, abychom žili v očekávání něčeho dobrého. Když se cítíme na dně, on je schopen nás pozvednout. Když zápasíme s temnotou a hříchem, on nejen začne, ale také v nás i dokončí své dobré dílo (Fp 1,6).

Ať je situace kolem jakkoli náročná, zaměř svůj pohled na zaslíbení, která jsme obdrželi v Ježíši. On pro nás připravuje „místo“, kde už nikdy nebude bolest, neklid a utrpení. Tuto naději jsme dostali v Ježíši Kristu. Je to nabídka, kterou dostává každý z nás, bez ohledu na náš původ a na naše dosavadní zápasy a selhání.

Základem je přijít k Bohu v naší slabosti, s našimi zraněními a trápením, v naší zkaženosti. Můžeme mít jistotu, že on nás přijímá přes to všechno – nebo právě proto. V tom je podstata milosti. Můžeme věřit, že pokud ji vírou přijímáme, dostáváme ji v plnosti.

Uvažuj o textu Jr 3,22. Jakou výzvu adresoval Bůh Izraelcům? Jak se tato výzva týká tebe dnes? Jak na ni můžeš odpovědět?

Aplikace

Ježíš říká: „A odejdu-li, abych vám připravil místo, opět přijdu a vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já“ (J 14,3). Co tato slova mluví o důležitosti druhého příchodu? Proč má pro nás zaslíbení o druhém příchodu takovou cenu? Jak ho vnímáš v souvislosti s otázkou smrti, trápení a bolesti?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Kdo se zajímá jen o sebe, neroste ani nenese ovoce. Jestliže jsi přijal Krista za svého osobního Spasitele, musíš zapomenout na sebe a snažit se pomáhat druhým. Vyprávěj jim o lásce a dobrotě Pána Ježíše. Splň každou uloženou povinnost. Nos na svém srdci problémy jiných lidí a všemi dostupnými prostředky se snaž zachraňovat hynoucí. Když přijmeš Kristova Ducha – Ducha nesobecké lásky a práce pro druhé – porosteš a poneseš ovoce. Ve tvé povaze uzraje ovoce Ducha. Tvá víra zesílí, tvé přesvědčení se prohloubí a tvá láska se zdokonalí. Stále více se budeš podobat Ježíši Kristu v tom, co je čisté, ušlechtilé a krásné.“ (COL 67.68; PM 31.32)

Otázky k rozhovoru

1. *Uvažujte společně o praktických možnostech, jak se dá překonat sobectví. Jak si můžeme navzájem pomoci, abychom tyto myšlenky aplikovali do svého života?*
2. *Cílevědomost není ve své podstatě špatná vlastnost. Uvažujte o pozitivních stránkách cílevědomosti. V čem spočívá nebezpečí nezdravé cílevědomosti? Proč nemůžeme od Boha očekávat velké věci, a zároveň se z celé síly snažit o prosazení vlastních tužeb a přání?*
3. *Mnozí z nás navenek vůbec nemusejí vypadat jako ctižádostiví, pokryteční, sobeční nebo závistiví. Velmi často jsme schopni ukazovat vlídnou a laskavou tvář. Ale podobně jako má osika rozsáhlý kořenový systém, mohou se i naše špatné vlastnosti ukrývat pod povrchem. Jak by měla vypadat skutečná změna, kterou v nás působí Duch svatý? Jak můžeme překonat podstatu našeho neklidu a nespokojenosti a najít skutečný odpočinek v Ježíši?*
4. *Vraťte se společně k závěrečné otázce z části na čtvrtek, která se týkala druhého příchodu Krista. Jakou naději bychom měli bez tohoto zaslíbení? Proč je v souvislosti se vzkříšením toto zaslíbení tak mimořádné?*

Praktický závěr

- *Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?*

Podněty k modlitbám

- *Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.*
- *Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?*
- *Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.*

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Král David – cena pokoje

Texty na tento týden

2S 11–12; Ž 51

Základní verš

„Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha.“ (Ž 51,12)

Mnozí lidé přímo toužebně hledají pokoj, odpočinek a ztišení, a dokonce jsou ochotni za to platit. V některých velkých městech si člověk může pronajmout místnost, v níž není žádné internetové či mobilní pokrytí a je tam úplné ticho. Lidé jsou ochotni zaplatit, aby mohli jen potichu sedět nebo si zdřímnout. Sluchátka redukující hluk nebo zátky do uší na spaní – to vše se dnes velmi dobře prodává.

Skutečný odpočinek má svou cenu. Různí samozvaní experti na internetu nás přesvědčují, že si sami můžeme zvolit svůj osud a že odpočinek je jen otázkou rozhodnutí a plánování. Když se však nad tím čestně zamyslíme, uvědomíme si naši neschopnost prožívat v srdci a v mysli opravdový klid. Augustin to stručně shrnul ve svém slavném díle *Vyznání* (Kniha první) ze čtvrtého století. Když uvažoval o Boží milosti, napsal: „Bože, stvořil jsi nás pro sebe, neklidné je naše srdce, dokud nespočine v tobě!“

Tento týden se budeme stručně věnovat člověku „podle Božího srdce“ a pokusíme se zjistit, jak právě on objevil skutečnou cenu pokojného spočinutí v Bohu.

Osnova lekce

V této lekci se podrobněji podíváme na smutnou životní zkušenost krále Davida. Uvidíme tak nejen jeho velké morální selhání, ale také touhu po odpuštění a hledání ztraceného vnitřního pokoje.

I. Ztráta radosti a vnitřního pokoje

- 2S 11,10–25: Davidův hřích (neděle)
- 2S 12,7–9: Pochopení vlastní situace (pondělí)

II. Hledání řešení

- 2S 12,13–16: Prosba o odpuštění (úterý)
- Ž 51,9–14: Prosba o novou radost a klid (středa)

III. Důsledky nalezení nového pokoje

- Ž 51,15–21: Šíření Boží lásky (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

PÁD NA DNO

¹⁰Když oznámili Davidovi, že Urijáš do svého domu nezašel, otázal se David Urijáše: „Což jsi nepřišel z cesty? Proč jsi tedy nezašel do svého domu?“ ¹¹Urijáš Davidovi odvětil: „Schrána, Izrael i Juda sídlí v stáncích, můj pán Jóab i služebníci mého pána táboří v poli, a já bych měl vstoupit do svého domu, jíst a pít a spát se svou ženou? Jakože jsi živ, jakože živa je tvá duše, něčeho takového se nedopustím!“ ¹²David Urijášovi řekl: „Pobud' tu ještě dnes, zítra tě propustím.“ Urijáš tedy zůstal v Jeruzalémě toho dne i nazítří. ¹³David ho pozval, aby s ním jedl a pil, a opil ho. On však večer vyšel a ulehl na svém loži se služebníky svého pána. Do svého domu nezašel. (2S 11,10–13)

²²Posel šel, přišel k Davidovi a oznámil všechno, s čím ho Jóab poslal. ²³Posel Davidovi řekl: „Ti muži byli v přesile a vytrhli proti nám do pole, ale my jsme na ně dotírali až do vrat brány.“ ²⁴Vtom začali z hradeb na své služebníky střílet lučištníci a usmrtili několik královských služebníků. Také tvůj služebník Chetejec Urijáš je mrtev.“ ²⁵David řekl poslovi: „Vyříd' Jóabovi: ‚Nepokládej to za nic zlého, vždyť meč požívá tak i onak. Zesil svůj boj proti městu a zboj je.‘ Posilni ho!“ (2S 11,22–25)

Osobní studium

V příjemný jarní podvečer se neklidný král David procházel po střechě svého paláce. Jako král měl být se svým vojskem na opačném břehu řeky Jordán. Měl vést Boží lid ve sporu s Amónovci a zajistit tak království klid. Král však zůstal v pohodlí a bezpečí svého paláce. Ve 2. Samuelově se však dozvídáme, že v bezpečí rozhodně nebyl. Podlehl pokušení, které mělo bolestné důsledky.

David viděl ženu „velmi půvabného vzhledu“, která se koupala. V ten večer jeho hříšná touha ovládla to dobré v něm. Vyspal se s Bat-šebou, manželkou spolehlivého vojáka, který patřil mezi hrdiny Izraele (viz 2S 23,22.23.39). Podobně jako mnoho králů starověku, i David měl absolutní moc. Jako král měl pocit, že nemusí dodržovat pravidla, které platila pro všechny ostatní. Bolestný příběh Davidovy rodiny, který následuje po jeho morálním selhání, však ukazuje na skutečnost, že jako král rozhodně nestál nad Božím zákonem.

Jednou z funkcí zákona je nás chránit. Když se však král postavil proti zákonu, mělo to hrozné důsledky. Jakmile David přestoupil hranice Božího zákona, pocítil následky ve všech oblastech svého života. David měl pocit, že jeho milostná aférka zůstane nepovšimnuta. Ale stalo se, že Bat-šeba otěhotněla, ačkoli její manžel byl daleko od domova.

Jak se podle úvodních veršů David snažil zakrýt svůj hřích? Jaké kroky podnikl? Proč se podle tebe nezachoval čestně (2S 11,6–27)?

Davidovi nevyšly jeho lstivé plány dostat Uriáše domů k Bat-šebě. Uriáš měl skvělou pověst a na Davidovy rafinované nářky odpověděl: „Schrána, Izrael i Juda sídlí v stáncích, můj pán Jóab i služebníci mého pána táboří v poli, a já bych měl vstoupit do svého domu, jíst a pít a spát se svou ženou?“ (2S 11,11).

Zoufalý David se nakonec rozhodl uchýlit k úkladné vraždě (byť ji neprovedl sám), aby zakryl svůj hřích.

Aplikace

Je pozoruhodné, že David, který dostal od Boha tolik darů a požehnání, mohl klesnout tak hluboko. Čím je pro tebe jeho zkušenost výstrahou?

PROCITNUTÍ

7Nátan Davidovi odvětil: „Ten muž jsi ty! Toto praví Hospodin, Bůh Izraele: Já jsem tě pomazal za krále nad Izraelem a já jsem tě vytrhl ze Saulových rukou. 8Dal jsem ti dům tvého pána a do tvé náruče ženy tvého pána, dal jsem ti dům Izraelův i Judův, a kdyby ti to bylo málo, přidal bych ti mnohem víc. 9Proč jsi pohrdl Hospodinovým slovem a dopustil ses toho, co je v jeho očích zlé? Chetejce Urijáše jsi zabil mečem a jeho ženu sis vzal za manželku, zavraždils ho mečem Amónovců. (2S 12,7–9)

Osobní studium

Uprostřed jednoho z nejtemnějších období Davidova života zaznívá dobrá zpráva: Bůh posílá svého proroka. Nátan a David se znali velmi dobře. Nátan radil Davidovi při plánování stavby chrámu (2S 7). Nyní však prorok přichází ke králi s úplně jiným poselstvím.

Uvažuj o textu 2S 12,1–14. Proč podle tebe Nátan vypráví Davidovi příběh, místo toho, aby krále hned obvinil a zahanbil?

Nátan věděl, co má říct, a řekl to způsobem, který David pochopil. David jako bývalý pastýř příběhu velmi dobře rozuměl. Nátan věděl, že David má vyvinutý smysl pro spravedlnost a čestnost. Dalo by se říci, že Nátan svým příběhem nastražil Davidovi past, do které se nic netušící král nechal chytit.

Když David vyslovil nad mužem z příběhu rozsudek smrti, nevěděl ještě, že mluví o sobě samém. Nátan mu řekl: „Ten muž jsi ty!“ (2S 12,7). Takové konstatování lze vyslovit několika způsoby. Nátan mohl na Davida rozhořčeně zakřičet, mohl mu pohrozit pěstí před očima. Zdá se však, že prorokova

slova doprovázel postoj milosti. David totiž pocítil bolest, kterou cítí Bůh, když jedno z jeho dětí odejde a jedná podle své vlastní vůle. David pochopil něco velmi důležitého o sobě i o Bohu a něco v jeho srdci se zlomilo.

Proč David reagoval slovy: „zhřešil jsem proti Hospodinu“? Proč neřekl raději „zhřešil jsem proti Bat-šebě“ nebo „jsem vrah“? (Viz 2S 12,13 a Ž 51,6.)

David pochopil, že hřích, který znepokojuje naše srdce, spočívá především v tom, že urážíme a tupíme Boha, našeho Stvořitele a Spasitele. Ano, hříchem ubližujeme sobě i lidem kolem nás a způsobujeme hanbu své rodině i církvi. Ale v konečném důsledku tím ubližujeme Bohu a jako bychom zatloukali další hřebík do drsného kříže, který čněl na Golgotě.

„Prorokovo napomenutí se dotklo Davidova srdce. Svědomí se probudilo. Jeho vina vyvstala v celé své velikosti. Třesoucími se rty vyznal: ‚Zhřešil jsem proti Hospodinu‘ (2S 12,13). David spáchal odporný hřích jak proti Urijášovi, tak proti Bat-šebě, ale nekonečně víc se prohřešil proti Bohu.“ (PP 722; NUD 354)

Aplikace

Kdy jsi na vlastní kůži pocítil tíhu hříchu a skutečnost, že tvé jednání nebo postoje ublížily přímo Bohu? Jaká byla tvá reakce?

ODPUŠTĚNÍ A ZAPOMNĚNÍ?

¹³David Nátanovi řekl: „Zhřešil jsem proti Hospodinu.“ Nátan Davidovi pravil: „Týž Hospodin tvůj hřích sňal. Nezemřeš.“ ¹⁴Poněvadž jsi však touto věcí zavinil, aby nepřátelé Hospodina znevažovali, syn, který se ti narodí, musí zemřít.“ ¹⁵Nátan pak odešel do svého domu. I zasáhl Hospodin dítě, které Davidovi porodila Urijášova žena, takže těžce onemocnělo. ¹⁶David kvůli chlapci hledal Boha a tvrdě se postil, pak šel domů a ležel přes noc na zemi. (2S 12,13–16)

Osobní studium

Poté, co David nevědomky vyslovil soud nad sebou samým (2S 12,5,6), Nátan mu ukázal ohavnost hříchu, kterého se dopustil. David si to s lítostí uvědomil a vyznal svůj hřích. Hned poté ho Nátan ujistil: „Hospodin tvůj hřích sňal“ (2S 12,13). David na Hospodinovo odpuštění nemusel čekat ani nemusel dokazovat, že to myslí opravdu upřímně.

Nátan však předpověděl i důsledky Davidova hříchu a mluvil o smrti dítěte, které se mělo narodit (2S 12,10–12).

Jak rozumíš tomu, že Bůh „sňal“ Davidův hřích? Vymazal ho? Udělal tlustou čáru za minulostí? Zapomněl? Uvažuj o tom v souvislosti s textem 2S 12,10–23.

David si pravděpodobně kladl podobné otázky, když sledoval, jak se mu svět rozpadá pod rukama – smrt dítěte, zmatky v rodině (příběhy Amnána a Abšalóma jsou výstižnými příklady opravdových rodinných problémů) a nejistá budoucnost. Ale i přes důsledky jeho hříchu, který ovlivnil

i nevinné (Uriáše a novorozené děťátko), David začíná chápat, že Boží milost jej dokáže přikrýt a že jednoho dne budou všechny důsledky hříchu odstraněny. Mezitím David může nacházet odpočinek a mír pro své utrápené svědomí v Boží milosti.

Uvažuj o textu Žalmu 51. Po čem David toužil ze všeho nejvíc (Ž 51,3–12)?

Ve slovech tohoto žalmu David otevírá své srdce a veřejně vyznává své hříchy. Prosí o milost, dovolává se Boží lásky a Hospodino-va velkého milosrdenství. Touží po obnově.

Odpočinek a pokoj, který můžeme prožít v Ježíši Kristu, má obrovskou hodnotu. Uznáme-li, že jsme hříšníci a potřebujeme pomoc, pak jediné, co nám může pomoci, je Spasitel. Musíme si uvědomit své hříchy a prosit toho, kdo jako jediný nás může očistit a obnovit. K Bohu pak můžeme přistoupit nejen s pokorou, ale i s odvahou. Vidíme před sebou příklad Davida – cizoložníka, manipulátora, vraha a přestupníka Desatera – který volá o pomoc a dovolává se zaslíbení Božího odpuštění.

Aplikace

Jak vnímáš skutečnost, že Bůh odpustil Davidovi jeho hříchy? V čem je to pro tebe povzbuzením? Jaké otázky v tobě vyvolává tento příběh? Jaké odpovědi jsi našel v Davidově zkušenosti?

„DEJ, AŽ SE ZAS VESELÍM...“

⁹Zbav mě hříchu, očist' yzopem a budu čistý, umyj mě, budu bělejší nad sníh. ¹⁰Dej, ať slyším veselí a radost, ať jásají kosti, jež jsi zdeptal. ¹¹Odvrať svou tvář od mých hříchů, zahlad' všechny moje nepravosti. ¹²Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha. ¹³Jen mě neodvrhuj od své tváře, ducha svého svatého mi neber! ¹⁴Dej, ať se zas veselím z tvé spásy, podepři mě duchem oddanosti. (Ž 51,9–14)

Osobní studium

David vyznal svůj hřích. Neignoroval ho, nesnažil se zbavit viny ani ji hodit na někoho jiného. Přišel k Bohu se svými prosbami. Uvažuj o jeho slovech zaznamenaných v úvodních verších (Ž 51,9–14).

Davidovu prosbu o očištění yzopem pochopil každý Izraelec, který někdy navštívil svatyni. David připomíná obřadní akt očištění, o kterém se hovoří v Mojžíšově zákoně (Lv 14,4). Vyjadřuje tím i svou víru v moc oběti – Beránka – který měl přijít v budoucnu, aby sňal hříchy světa.

David prosí i o veselí a radost. Není snad taková prosba tváří v tvář jeho hroznému hříchu přece jen trochu troufalá? Davidova prosba by se dala parafrázovat i následovně: „Prosím řekni, že jsi mi odpustil, abych mohl znovu vstoupit do tvé svatyně, kde budu vidět radost a potěšení těch, kteří tě uctívají.“

Když Adam a Eva zhřešili, ukryli se před Bohem (Gn 3,8). V čem je podle tebe Davidův postoj a jeho prosba tak odlišná? Uvažuj o tom v kontextu Žalmu 51,13.14.

Davidovi záleželo na tom, aby nepřišel o vědomí toho, že žije v Boží přítomnosti. Pochopil, že bez Božího Ducha je bezmocný. Bylo mu jasné, že opět může velmi rychle padnout do hříchu – podobně jako se mu to stalo při hříchu s Bat-šebou. Jeho sebevědomí bylo otřesené a dobře si uvědomoval svoji slabost.

David věděl, že budoucí vítězství budou vycházet z něj samého. Budou mít svůj původ v Bohu, a to jen tehdy, pokud se mu zcela odevzdá a spolehne se na něj.

Vítězný život víry nezávisí na nás. Závisí na tom, jestli důvěřujeme Bohu a odevzdáváme se Ježíši. Jestli toužíme po jeho přítomnosti, dožadujeme se jeho Ducha a chceme prožívat jeho radost ze spasení. Uvědomíme si, že potřebujeme obnovu a pokoj, který je znamením Božího stvořitelského činu. Odpočinek totiž úzce souvisí s odpuštěním a s novým stvořením. „Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha“ (Ž 51,12). Jen Bůh může něco nového „stvořit“, a když v nás stvoří nové, čisté srdce, můžeme prožívat skutečný klid.

Aplikace

Co ti brání prožívat radost a potěšení z osvobození od hříchu a pocitů viny? V čem ti Davidova zkušenost může pomoci vnímat radost jako součást odpuštění?

ZPÍVÁM O TVÉ SPÁSE

¹⁵Budu učit nevěrné tvým cestám a hříšníci navrátí se k tobě. ¹⁶Vysvobod' mě, abych nebyl vinen krví, Bože, Bože, moje spáso, ať plesá můj jazyk pro tvou spravedlnost. ¹⁷Panovníku, otevři mé rty, ať má ústa hlásají tvou chválu. ¹⁸Oběť, kterou bych dal, se ti nezalíbí, na zápalných obětech ti nezáleží. ¹⁹Zkroušený duch, to je oběť Bohu. Srdcem zkroušeným a zdeptaným ty, Bože, nepohrdáš! ²⁰Prokaž dobro Sijónu svou přízní, vybuduj jeruzalémské hradby. ²¹Pak se ti zalíbí oběti spravedlnosti, zápaly a celopaly, pak ti budou na oltáři obětovat býčky. (Ž 51,15–21)

Osobní studium

Zdá se, že většina z nás se na své zahanbuující selhání snaží zapomenout. Vzpomínky na vlastní pády jsou totiž často velmi bolestné.

Uvažuj o verších Žalmu 51,13–19. Co chtěl David udělat se svou bolestnou zkušeností?

Když se nám rozbije porcelánová mísa nebo skleněná váza, obvykle si povzdechne a střepy vyhodíme. V Japonsku však existuje tradiční umění nazývané *kincugi*. Pomocí speciálních směsí a drahých kovů se spojují jednotlivé kousky rozbitých nádob a mění se tím v něco vzácného a jedinečného. Filozofií této techniky je přijímání a oslava nedokonalosti a chyb.

Vždy, když nám Bůh odpouští přestoupení a přetváří nás, něco se mění. Drahocenné Boží odpouštění dává dohromady naši porušenost a zlomenost. Viditelné rány a jizvy upozorňují na jeho milost. Můžeme říci nebeskému Otci: „Vysvobod' mě, abych nebyl vinen krví, Bože, Bože, moje spáso, ať plesá můj jazyk pro tvou spravedlnost“

(Ž 51,16). Bohu se nemusíme snažit zalíbit tím, že budeme na sobě pracovat a měnit se. Náš zlomený duch a naše zkroušené srdce jsou dostatečnou chválou Boha a naše okolí může vidět světlo Boží milosti, která nás obklopuje. Naše zkušenost prožitého odpuštění může zaujmout a přitáhnout i ostatní, kteří touží po odpuštění.

Jaký je vztah mezi textem Ž 51 a 1J 1,9?

Verš 1J 1,9 můžeme chápat i jako stručné shrnutí hlavní myšlenky Žalmu 51. David ví, že „Zkroušený duch, to je oběť Bohu. Srdcem zkroušeným a zdeptaným ty, Bože, nepohrdáš!“ (Ž 51,19). Jan nás zase ujišťuje, že „Jestliže vyznáváme své hříchy, on je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a očisťuje nás od každé nepravosti“ (1J 1,9). Bohu a jeho slovu můžeme důvěřovat.

David nemohl napravit obrovskou zkázu, kterou způsobil svým jednáním druhým lidem a vlastní rodině. Trpěl důsledky svých rozhodnutí a činů. Pochopil však, že Bůh mu odpustil. Věděl, že potřebuje vírou přijmout, že jednoho dne se skutečný Boží Beránek postaví na jeho místo.

Aplikace

Co pro tebe znamená zaslíbení, že pokud vyznáváme... (1J 1,9)? Jak se cítíš, když Bohu vyznáš své hříchy a uvědomíš si, jaká je Boží odpověď?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Davidovo pokání bylo upřímné. Nesnažil se ospravedlnit svůj hřích, nechtěl uniknout soudům, které mu hrozily. Viděl své poskvrněné nitro. Nenáviděl svůj hřích. Neprosil jen za odpuštění, ale za čistotu srdce. V Božím slibu hříšníkům, kteří činí pokání, viděl důkaz o svém odpuštění a přijetí. „Zkroušený duch, to je oběť Bohu. Srdcem zkroušeným a zdeptaným ty, Bože, nepohrdáš!“ (Ž 51,19).

Ačkoli David zhřešil, Hospodin ho pozdvihl. [...] David se pokořil a vyznal svůj hřích, zatímco Saul pohrdl napomenutím, zatvrdil své srdce a nečinil pokání. Tento oddíl o Davidově hříchu je jednou z nejpůsobivějších ilustrací, které nám byly dány, o zápasech a pokušeních lidstva i o opravdovém pokání. Ve všech dobách tisíce Božích dětí, které byly svedeny k hříchu, si vzpomněly na Davidovo upřímné pokání a vyznání a byly povzbuzeny, aby činily pokání a snažily se znovu žít podle Božích přikázání.

Kdokoli se pokoří, vyzná svůj hřích a bude činit pokání tak jako David, smí mít jistotu, že je pro něj naděje. Hospodin nikdy nezavrhne člověka, který činí opravdové pokání.“ (PP 725.726; NUD 355.356)

Otázky k rozhovoru

1. Na jedné straně si uvědomujeme, že jsme zdědili hříšnou přirozenost a potřebujeme odpuštění, na druhé straně můžeme žít jako synové a dcery Krále vesmíru. Jak můžeme mezi těmito dvěma polohami najít vyváženost?
2. Proč je každý hřích v konečném důsledku hříchem proti Bohu?
3. Jak bys nevěřícímu člověku vysvětlil utrpení nevinných lidí (jakými byli Uriáš i dítětko, které se narodilo Davidovi a Bat-šebě)? Jak rozumíš napětí mezi láskou a spravedlností v takové situaci? V čem nám koncept velkého sporu pomáhá lépe chápat tento problém?
4. Uvažujte o myšlence, že nás hřích odděluje od Boha, jak je vyjádřena v Žalmu 51,13.14. Jakou s tím máte zkušenost? Jak byste někomu vysvětlili, proč může být takové oddělení bolestivé nebo nepříjemné? Proč je zaslíbení milosti jediným lékem?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Pojďte ke mně

Texty na tento týden

Mt 11,28–30

Základní verš

*„Pojďte ke mně, všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout.“
(Mt 11,28)*

„...já vám dám odpočinout.“ Jaké nádherné zaslíbení nám dal Ježíš. Vždyť kdo z nás se občas (nebo i často) necítí přetížený a vyčerpaný. Příčinou nemusí být jen samotná práce (i když to tak obvykle je), ale i různá břemena, která v životě neseme. Ježíš říká, že ví, čím procházíme, a že nám s tím umí a chce pomoci – pokud mu to dovolíme.

Po výzvě, abychom si vzali jeho jho, říká: „Vždyť mé jho netlačí a břemeno netíží“ (Mt 11,30). Jinými slovy: *Vzdejte se břemen, která vláčíte (dejte je mně), a vezměte si místo nich mé jho, protože to moje se nese snadněji.*

Jak můžeme prožívat odpočinek, o kterém mluví Ježíš? Vždyť přece žijeme ve světě, kde Bůh po pádu prvních lidí do hříchu říká Adamovi: „V potu své tváře budeš jíst chléb...“ (Gn 3,19). Každý z nás velmi dobře ví, co to znamená, namáhat se a nést břemeno, které může být nesmírně těžké, zvláště pokud se ho snažíme nést sami.

Osnova lekce

V této lekci budeme přemýšlet o Ježíšově jedinečné nabídce pro každého z nás, kterou vyjádřil slovy: „Pojďte ke mně, všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout. Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete odpočinutí svým duším. Vždyť mé jho netlačí a břemeno netíží“ (Mt 11,28–30).

- Mt 11,28: „Já vám dám odpočinout“ (neděle)
- Mt 11,29a: „Vezměte na sebe mé jho“ (pondělí)
- Mt 11,29b: „Jsem tichý a pokorného srdce“ (úterý)
- Mt 11,30a: „Mé jho netlačí“ (středa)
- Mt 11,30b: „Mé břemeno netíží“ (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

„JÁ VÁM DÁM ODPOČINOUT“

²⁵V ten čas řekl Ježíš: „Velebím tě, Otče, Pane nebes i země, že jsi tyto věci skryl před moudrými a rozumnými, a zjevil jsi je malíčkým.“ ²⁶Ano, Otče: tak se ti zalíbilo. ²⁷Všechno je mi dáno od mého Otce; a nikdo nezná Syna než Otec, ani Otce nezná nikdo než Syn – a ten, komu by to Syn chtěl zjevit. ²⁸Pojďte ke mně, všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout. ²⁹Veźměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete odpočinutí svým duším. ³⁰Vždyť mé jho netlačí a břemeno netíží.“ (Mt 11,25–30)

Osobní studium

Uvažuj o textu Mt 11,20–28 a soustřeď se na slova: „Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout.“ V jaké souvislosti je Ježíš řekl? Jak nám Ježíš „dává“ odpočinek?

Všechna Ježíšova slova zazněla v určité konkrétní situaci. Abychom Ježíšovy výroky správně pochopili, vždy se potřebujeme zajímat o kontext, ve kterém je Ježíš řekl.

Od jedenácté kapitoly Matoušova evangelia se začínáme setkávat se silící opozicí vůči Ježíši. Jeho vyjádření na adresu důležitých galilejských měst patří k tomu nejdřívějšímu, co do té doby Matouš zaznamenává. Ježíš se nesnaží zalíbit, namísto toho velmi rázně ukazuje na nejpálčivější problémy. Už dříve se setkává s „nevyhovujícími“ lidmi (Mt 9,9–13) a jeho tvrzení, že dokáže odpouštět hříchy, považují náboženští představitelé za skandál (Mt 9,1–8).

V jedenácté kapitole zaznívají Ježíšova přímá odsuzující slova. Tvrdohlavé lidi nelichotivě přirovnává k Sodomě, kterou i dnes vnímáme jako symbol bezcitnosti a hříšnosti. „Ale pravím vám: Zemi sodomské bude lehčeji v den soudu nežli tobě“ (Mt 11,24).

Celá atmosféra postupně houstne a napětí stoupá. Ježíš v tu chvíli jako by najednou změnil tempo – nabízí odpočinek. Svou

moc udělat něco takového odvozuje přímo od Otce: „Všechno je mi dáno od mého Otce; a nikdo nezná Syna než Otec, ani Otce nezná nikdo než Syn – a ten, komu by to Syn chtěl zjevit“ (Mt 11,27). Ježíšova schopnost obdařit nás klidem a odpočinkem vychází z jeho božství a jednoty s Otcem.

Než se budeme moci zbavit svého břemene, potřebujeme pochopit, že ho nedokážeme nést sami. Mnozí z nás by k Ježíši nepřišli, kdybychom si nezačali být vědomi svého stavu. Spasitelovo pozvání vychází z našich opravdových potřeb.

Ježíšův výrok z Mt 11,28 začíná v řečtině rozkazovacím způsobem. „Pojďte“ není možnost, ale nutný předpoklad k tomu, abychom našli odpočinutí. „Pojďte“ znamená, že se přestaneme snažit mít vše pod kontrolou. Dnes, kdy velkou většinu svého života ovládneme prostřednictvím našich mobilních telefonů, není úplně přirozené, abychom přišli k Ježíši. Pro většinu lidí je právě podřízení se nejtěžší částí křesťanského života.

Je dobře, že rádi mluvíme o tom, co pro nás Bůh v Kristu udělal, a že nemůžeme zachránit sami sebe, ale potřebujeme Spasitele. To vše je pravda. Ale jen mluvit nestačí. Každý z nás musí udělat vědomé rozhodnutí a „přijít“ k Ježíši, což znamená podřídit se mu. Právě zde se realita svobodné vůle stává důležitým bodem křesťanského života.

Aplikace

Jaké břemeno teď neseš? Jak se můžeš naučit odevzdat je Ježíši a prožívat odpočinek, který má tak obrovskou cenu?

„VEZMĚTE NA SEBE MÉ JHO“

²⁹Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete odpočinutí svým duším. ³⁰Vždyť mé jho netlačí a břemeno netíží. (Mt 11,29.30)

Osobní studium

Po první výzvě „pojdte“ v Mt 11,28 následují dvě další v Mt 11,29. Obě – „vezměte“ a „učte se“ – upozorňují posluchače (a čtenáře) na Ježíše. Máme si vzít jeho jho a učit se od něho.

Velmi důvěrný vztah mezi Otcem a Synem (naznačený již ve verších Mt 11,25–27) je výbornou ilustrací, která může pomoci vysvětlit metaforu jha v těchto verších. Otec a Syn spolupracují na záchraně lidstva. Zatímco jho je symbolem podřízení (viz Jr 27), je také metaforou, která vyjadřuje společný cíl. My se podřizujeme Ježíšovu jhu a přijímáme jeho roli být požehnáním pro naše okolí. Není to tak, že bychom sami nesli jeho jho. My se jen připojujeme („připraháme“) k němu, protože jeho jho „netlačí“ a jeho břemeno „netíží“ (Mt 11,30).

Ve druhé výzvě: „učte se ode mne“ se opakuje podobný koncept. V řečtině existuje podobné propojení mezi slovesem „učit se“ a „učedník“ jako v češtině. Jestliže se učíme

od Ježíše, jsme jeho opravdovými učedníky. Charakteristickými vlastnostmi učednictví pak jsou poslušnost a odevzdanost.

Jaký je rozdíl mezi tím, když je člověk „obtížen“ (Mt 11,28), a skutečností, že na sebe vezme Ježíšovo jho (Mt 11,29)?

V judaismu bylo jho (břemeno) běžně používáno jako symbol zákona. Ve Skutcích 15,10 se o jhu mluví v souvislosti se zákonem obřizky. Galatským 5,1 dává do protikladu svobodu, kterou nabízí Ježíš, se jhem otroctví, které odkazuje na zákon jako prostředek spasení. Být spojen jhem s Ježíšem zdůrazňuje poslušnost a oddanost kráčet v jeho šlépějích a mít podíl na jeho misi. Ačkoli v žádném případě nemůžeme nic přidat ke spasení, které pro nás Ježíš vydobyl na kříži, můžeme se stát jeho vyslanci a nést dobrou zprávu lidem kolem nás. Ježíšův výklad zákona, představený v Kázání na hoře (Mt 5–7), je ještě radikálnější, než si mysleli farizeové. Vyžaduje úplnou změnu našeho srdce a přeměnu našich pohnutek – „a jeho jho netlačí a břemeno netíží“ (Mt 11,30).

Aplikace

Jaké nádherné zaslíbení! Odpočinutí pro naše duše. Jak prožíváš toto odpočinutí? Jak se to projevuje? K čemu bys to přirovnal? Jak můžeme poznat toto odpočinutí?

„JSEM TICHÝ A POKORNÉHO SRDCE“

²⁹Vezměte na sebe mé jho a uchte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete odpočinutí svým duším. ³⁰Vždyť mé jho netlačí a břemeno netíží. (Mt 11,29.30)

Blaze tichým, neboť oni dostanou zemi za dědictví. (Mt 5,5)

Toto praví Vznešený a Vyvýšený, jehož přebývání je věčné, jehož jméno je Svatý: „Přebývám ve vyvýšenosti a svatosti, ale i s tím, jenž je zdeptaný a poníženého ducha, abych oživil ducha ponížených, abych oživil srdce zdeptaných. (Iz 57,15)

Osobní studium

Tichost se dnes nenosí. Pokoře se většina lidí posmívá. Sociální média nás učí oceňovat to, co je hlučné, namyšlené, výstřední, bláznivé a divoké. Mnohé z toho, čeho si všimá a co upřednostňuje tento svět, je v rozporu s tím, co za důležité a hodnotné považuje Bůh.

„Poznání pravdy nezávisí ani tak na chápavosti jako spíše na ryzosti úmyslu, na prostotě opravdové víry a důvěře Bohu. Boží andělé pomáhají všem, kdo pokorně hledají svého Pána. Duch svatý jim otevře bohaté poklady pravdy.“ (COL 59; PM 27)

Uvažuj o verších Mt 5,5; 1Pt 3,4 a Iz 57,15. Jak bys na základě těchto textů charakterizoval tichost a pokoru?

Apoštol Pavel mluví v 2K 10,1 o Kristově mírnosti a vlídnosti. Pokora a tichost nejsou charakteristikou těch, kteří by se neuměli obhájit. Ježíš nevyhledával spory a snažil se vyhnout konfliktům, protože jeho poslání ještě nebylo naplněno (J 4,1–3). Když však narazil na odpor, odpověděl směle a zároveň laskavě a vlídně. Když například Ježíš nařikal nad Jeruzalémem nedlouho před svým ukřižováním, v jeho slovech nenacházíme kletby, ale slzy smutku nad hroznými obrazy světa a zničující budoucností (L 19,41–44).

V novém zákoně je Ježíš často vylíčen jako druhý Mojžíš. Při vysvětlování principů své-

ho království káže na hoře (Mt 5,1) a zázračně sytí obrovské zástupy (Mt 14,13–21). V Nu 12,3 je Mojžíš představen jako „pokorný“. Tato charakteristika zaznívá i v Mt 11,29, kde takto o sobě mluví Ježíš. Lidé, kteří byli svědky nasycení pětitisícového zástupu, užasle říkali: „Opravdu je to ten Prorok, který má přijít na svět!“ (J 6,14). Tato slova jsou ozvěnou prorockého textu v Dt 18,15.

Ježíš svou pokorou a tichostí nahrazuje a předstihuje Mojžíše. Vždyť je naším Spasitelem. Zatímco Mojžíš sice nabídl sebe samého za záchranu svého lidu (Ex 32,32), jeho smrt by ale nic nezmohla, protože i Mojžíš byl hříšník a potřeboval Zachránce, který by zaplatil za jeho hříchy. Z příběhu Mojžíše se můžeme naučit, že v člověku, ať je jakkoli pokorný a třeba i oddaný a blízký Bohu, nemůžeme hledat záchranu.

My potřebujeme Spasitele, který se postaví na naše místo nejen jako Zprostředkovatel, ale i jako Náhrada. Přimlouvat se za druhé, jako to udělal Mojžíš, je důležité. Ale jen Bůh, který zemřel na kříži, aby z nás sňal naše hříchy a aby sám zaplatil trest za naši vinu, nás může zachránit ze situace, v níž se jako hříšníci nacházíme.

A přestože je pro nás Ježíšův život nádherným a následováníhodným příkladem, bez jeho smrti na kříži bychom neměli záchranu.

Aplikace

Kteří „pokorní“ a „tiší“ lidé jsou pro tebe inspirací? Co je pro tebe nejtěžší na tom, být „pokorným“? Jak se z člověka může stát „tichý“ a „pokorný“ křesťan?

„MÉ JHO JE PŘÍJEMNÉ“

²⁹Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete odpočinutí svým duším. ³⁰Vždyť mé jho netlačí a břemeno netíží. (Mt 11,29.30)

Osobní studium

Řekli jsme si už, že u Matouše je v 11. kapitole výraz „jho“ ozvěnou toho, jak se s tímto pojmem pracovalo v judaismu, a že v Novém zákoně se jho zmiňuje v souvislosti s nesprávným chápáním smyslu zákona.

Ve verši Mt 11,30 se v řečtině nachází slovo, které lze překládat i jako „příjemné“ (B21; ČSP) nebo „rozkošné“ (BK). Mnozí lidé považují Boží zákon za složitý k pochopení, náročný na dodržování a pro dnešní dobu nepodstatný. Jak jim můžeme pomoci vnímat krásu zákona a ukázat jim lásku Zákonodárce?

Rodiče si obvykle velmi dobře pamatují na první krok svého dítěte. Nejistý první krok je následován váhavým druhým krokem, pak možná třetím – a je velmi pravděpodobné, že pak dítě klopýtne a spadne. Možná se uhodí a rozpláče. Ale když už jednou pocítí svobodu pohybu, vstane a zkouší to znovu a znovu. Jde, padá, vstává, jde, padá, vstává. Opakuje se to mnohokrát, dokud dítě nezačne chodit jistěji. Ale upro-

střed klopýtání a pádů můžeme pozorovat šťastnou dětskou tvář, na níž se zračí hrdé: *Mami, tati, já jdu!*

Chození s Ježíšem nemusí být vždy jednoduché, ale vždy je správné a dobré. Můžeme klopýtnout, nebo dokonce spadnout, ale vždy se můžeme postavit a pokračovat dál s ním po boku.

V listu Galatským apoštol Pavel napsal: „Tu svobodu nám vydobyl Kristus. Stůjte proto pevně a nedejte si na sebe znovu vložít otrocké jho“ (Ga 5,1). Co tato slova znamenají? Jak nás Kristus osvobodil? Jaký je rozdíl mezi jhem, které s ním máme nést, a „otrockým jhem“, před kterým nás Pavel varuje?

Je zřejmé, že ať už Pavel myslel pod „otrockým jhem“ cokoliv, neměl na mysli poslušnost Božího zákona – Desatera. Naopak, právě díky následování Krista a jeho příkladu a prostřednictvím života víry chápeme, že naše spasení je jisté. Naše záchrana není založena na dokonalé poslušnosti zákona, ale na Kristově spravedlnosti, která nás příkrývá. To je cesta, díky níž získáváme skutečné odpočinutí a svobodu.

Aplikace

Co pro tebe znamená ve tvém každodenním životě poslušnost Božího zákona? Přináší ti pokoj a volnost? Nebo je pro tebe spíše omezením a komplikací?

„MÉ BŘEMENO NETÍŽÍ“

²⁹Vezměte na sebe mé jho a uchte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete odpočinutí svým duším. ³⁰Vždyť mé jho netlačí a břemeno netíží. (Mt 11,29.30)

¹Bratři, upadne-li někdo z vás do nějakého provinění, vy, kteří jste vedeni Božím Duchem, přivádějte ho na pravou cestu v duchu mírnosti a každý si dej pozor sám na sebe, abys také nepodleh pokušení. ²Berte na sebe břemena jedni druhých, tak naplníte zákon Kristův. (Ga 6,1.2)

Osobní studium

Ježíšovo závěrečné vyjádření v Mt 11,30 používá obraz nesení břemene: „Vždyť mé jho netlačí a břemeno netíží“ – „je lehké“ (ČSP; B21; BK).

Po vyjití z Egypta a po přechodu Rudým mořem se Mojžíš setkal se svým tchánem Jitrem. Uvažuj o textu Ex 18,13–22. Jak se v tomto příběhu prakticky projevilo nesení břemene druhého člověka?

Za Mojžíšem přicházeli „od rána až do večera“ lidé, aby řešil jejich problémy a neshody. Když to viděl Mojžíšův tchán, naléhavě vyzval svého zetě, aby ustanovil systém, který by mu umožnil soustředit se na ty nejdůležitější problémy a zároveň by řešení méně závažných otázek s důvěrou svěřil jiným. Písmo nám ukazuje, že Mojžíš poslechl Jitrovu radu a tyto užitečné změny uskutečnil.

Když Ježíš řekl, že jeho břemeno je lehké, chtěl svým posluchačům připomenout, že se na něj mohou spolehnout. On je ten, kdo v konečném důsledku nese každé naše břemeno. Podobně jako Mojžíš, i my se potřebujeme naučit podělit se o naše břemena. V 1K 12,12–26

apoštol Pavel prostřednictvím obrazu Kristova těla nabízí příhodnou ilustraci toho, co znamená společné nesení břemen. Abychom mohli nést nějaké břemeno, potřebujeme, aby naše tělo fungovalo. Potřebujeme nohy, ruce, ramena, svaly a šlachy.

Uvažuj o textu Ga 6,2. Jak nám vzájemné nesení břemen pomáhá naplnit Kristův zákon?

Bezprostřední kontext tohoto verše nám může pomoci pochopit jeho smysl. V Ga 6,1 Pavel říká, že pokud by náš spoluvěřící upadl do pokušení, máme mu pomoci v duchu mírnosti (vzpomeňme si, že v Mt 11,29 Ježíš o sobě říká, že je tichý a pokorného srdce). Nesení břemene znamená nápravu a obnovu někomu, kdo sešel z cesty, aby mohl opět prožívat Boží milost. Zároveň jde o vzájemnou pomoc, když někdo prožívá těžkosti a trápení. Řecký výraz pro „břemeno“ může odkazovat na velký kámen nebo na těžké závaží. Připomíná nám to, že každý z nás vládí určité břemeno a že všichni potřebujeme pomoc přátel, známých, rodiny. Vzájemné nesení břemen je Bohem daný vzor, jak se máme k sobě v církvi chovat. Vyžaduje pokoru a mírnost a jeho výsledkem je milosrdenství.

Aplikace

Vzpomeň si na situaci, v níž ti někdo pomohl nést břemeno, se kterým ses trápil. V čem to pro tebe bylo důležité? Komu a jak pomáháš nést jeho břemeno právě teď?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Když se ti zdá práce těžká, když si stěžuješ na problémy a zkoušky, když máš pocit, že nemáš dost síly obstát v pokušení, že nedokážeš překonat netrpělivost a že křesťanský život je namáhavý, pak zcela určitě nenesesh Kristovo jho. Neseš jho úplně někoho jiného.“ (CG 267)

„Potřebujeme být stále opatrní a upřímně, s láskou se odevzdat. To se bude dít přirozeně, jestliže bude naše duše ve víře uchváčena Boží mocí. My sami nemůžeme dělat nic, vůbec nic, abychom si naklonili Boží přízeň. Nemůžeme se spoléhat na sebe ani na své dobré skutky. Když však jako chybní hříšní bytosti přijdeme ke Kristu, najdeme odpočínutí v jeho lásce. Bůh přijme každého, kdo k němu přijde a úplně se spolehne na zásluhy ukřižovaného Spasitele. Láska vytryskne v jeho srdci. Možná nepůjde o citové vzplanutí, ale člověk bude prožívat klidnou a trvalou důvěru. Každé břemeno je snadné, protože Kristovo jho je příjemné. Povinnost se stává potěšením a obětí radostí. Cesta, která se dříve zdála být zahalena temnotou, se rozjasňuje, ozářena paprsky Slunce Spravedlnosti. Je životem ve světle, protože i Kristus je ve světle.“ (FW 38.39)

Otázky k rozhovoru

1. Vzpomínáte si na tu chvíli, kdy jste se podřídili Kristu? Podělte se o tuto zkušenost ve své třídě. Zaměřte se na důvody, které vás vedly k podřízení se Kristu.
2. Uvažujte o Ježíšově modlitbě zaznamenané v Mt 11,25–27. Jak v životě získáváme poznání milosti? Proč Bůh ukryvá plán spasení („tyto věci“) před moudrými a rozumnými a zjevuje je malíčným?
3. Jak můžeme praktickým způsobem pomoci těm, které tlačí k zemi jejich břemena? Jak jim můžeme pomoci nalézt odpočínutí v Kristu?
4. Uvažujte o tom, co znamená být „tichý a pokorného srdce“. Není to nevýhodné pro vlastní sebevědomí nebo sebehodnotu – zejména pro ty, kteří o sobě pochybují? Neměli bychom být na sebe spíše hrdí? Jak nám může kříž a jeho význam pomoci pochopit, co Ježíš myslel tím, že je „tichý a pokorného srdce“? Proč jsou pod křížem tím jediným správným postojem právě tichost a pokora?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Josef – pokoj v rodinných vztazích

Texty na tento týden

Gn 34; Žd 11,17–22; Dt 4,29; 1J 3,1,2; Gn 39; Ef 6,1–13

Základní verš

„Ale vy, milovaní, protože to víte předem, strážte se, abyste nebyli oklamáni svodem těch neodpovědných lidí a neodpadli od vlastního pevného základu. Kéž rostete v milosti a v poznání našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista. Jemu buď sláva nyní a až do dne věčnosti.“ (2Pt 3,17.18)

Mladík se důkladně rozhlížel do dálky. Nakonec je přece jen zahlédl. Své bratry hledal už několik dní. Zrychlil krok, mával jim a radostně na ně volal. Když se k nim však přiblížil, viděl jen zachmuřené tváře, v nichž bylo vidět leccos, jen ne radost a srdečné přivítání. Jeho vlastní bratři ho chtěli zabít. Kdyby nebylo Rubena, celý příběh by skončil velmi rychle. Ruben však našťástí přesvědčil bratry, aby Josefa jen hodili do prázdné nádrže na vodu. Později přišel Juda s plánem, jak se zbavit bratra a ještě si něco vydělat jeho prodejem jakési procházející karavaně. Ukázkový příklad nefunkční rodiny!

V životě děláme mnoho důležitých rozhodnutí, ale nemůžeme si vybrat, do jaké rodiny se narodíme. Nikdo není dokonalý a nikdo z nás nemá bezchybnou rodinu a perfektní rodinné vztahy. Někteří z nás prožívají požehnání díky rodičům, sourozencům a jiným členům rodiny, kteří odrážejí Boží lásku. Mnozí se však musejí vyrovnávat se vztahy, které mají k ideálu pořádně daleko. Rodinné vztahy jsou často komplikované a bolestivé, způsobují nám neklid a zranění. Neznáma jsou pro nás velkým emocionálním břemenem, které někdy nevědomky přenášíme na druhé.

Jak můžeme prožívat Boží pokoj v této oblasti života? Tento týden se budeme věnovat příběhu Josefa a jeho rodinným vztahům. Budeme sledovat, jak Bůh přináší do života lidí uzdravení a klid i přes nefunkční rodinné vztahy.

Osnova lekce

V této lekci se budeme zamýšlet nad životními osudy patriarchy Josefa a vztahy s jeho nejbližšími, které pro něj nebyly vždy zdrojem klidu a pohody. Zároveň ale uvidíme, jakým způsobem přinášela Boží přítomnost do jeho života pokoj.

- Žd 11,17–22: Nefunkční domov (neděle)
- Gn 39,2.9.21: Nové směřování (pondělí)
- Gn 30,22–24; 39,1.2: Hledání vlastní hodnoty (úterý)
- Gn 39,7–10: Vztahy podle Boží vůle (středa)
- Gn 39,21–23: Velký spor na vlastní kůži

NEFUNKČNÍ DOMOV

¹⁷Abraham věřil, a proto šel obětovat Izáka, když byl podroben zkoušce. Svého jediného syna byl hotov obětovat, ačkoli se mu dostalo zaslíbení a bylo mu řečeno: ¹⁸„Z Izáka bude pocházet tvé potomstvo.“ ¹⁹Počítal s tím, že Bůh je mocen vzkřísit i mrtvé. Proto dostal Izáka zpět jako předobraz budoucího vzkříšení. ²⁰Izák věřil, a proto Jákobovi a Ezauovi dal požehnání v pohledu do budoucna. ²¹Jákob věřil, a když umíral, požehnal oběma Josefovým synům a poklonil se přitom k vrcholu své berly. ²²Josef věřil, a na sklonku svého života řekl, že synové izraelští vyjdou z Egypta, a nařídil, co se má stát s jeho kostmi. (Žd 11,17–22)

Osobní studium

Josef poznal na vlastní kůži život v nefunkční rodině. Všechno to začalo už jeho předky Abrahamem a Sáráj. Když Sáráj začala pochybovat, jestli se vůbec někdy dočká potomka, přesvědčila Abrahama, aby spal s Hagar. Jakmile Hagar otěhotněla, v rodině se začala stupňovat nevráživost. Napjatá atmosféra, ve které vyrůstali Izmael a Izák, se později přenesla i do jejich vlastních rodin. Izák upřednostňoval Ezaua a Jákob se celý život snažil získat si otcovu lásku a přízeň. Později se Jákob stal obětí podvodu, když si musel vzít za manželky dvě sestry, které spolu nevycházely a soutěžily o něj v plození dětí – i prostřednictvím svých služek.

Uvažuj o příbězích popsanych v Gn 34. Jaký vliv mohly mít popsané citové a vztažové problémy na rodinu jako celek a také na mladého Josefa?

Rivalita a spory mezi matkami se přenesly i na jejich děti, které byly vždy připraveny na jakoukoliv šarvátku. Jako mladí se Josefovi starší bratři podíleli na pobití všech mužů ve městě Šechem (Gn 34,25).

Ruben, nejstarší z bratrů, projevil nedostatek respektu a poslušnosti vůči svému stárnoucímu otci, když ležel s Bilhou, služebnou Ráchel a matkou několika Jákobových dětí (Gn 35,22). Mezitím Josefův bratr Juda omylem považoval svou ovdovělou snachu za nevěstku, podle toho se k ní choval, a z tohoto vztahu se jí narodila dvojčata (Gn 38).

Aby těch rodinných tahanic nebylo málo, Jákob přilil olej do ohně tím, že začal upřednostňovat Josefa (Gn 37,3). Pokud bychom chtěli v dějinách najít příklad dysfunkční rodiny, rodina patriarchů by byla vynikající ilustrací.

Abraham, Izák i Jákob jsou zaznamenáni mezi hrdiny víry v Žd 11,17–22. Jak tomu rozumíš v souvislosti s množstvím jejich selhání v rodinném životě?

Hrdinové víry velmi často nenaplňují představy, které bychom od nich očekávali. Byli si vědomi svých chyb, hříchů a selhání. Přesto se nacházejí v seznamu těch, kteří byli Bohu blízko a ke kterým se Bůh hlásil. I když nezdědka zaplatili za své hříchy velkou cenu oni i jejich rodiny, poznali Boží lásku a naučili se Bohu důvěřovat.

Aplikace

Jaké problémy jsi „zdedil“ ve své rodině ty? Jak ti podřízení se Bohu a jeho způsobu uvažování může pomoci překonat nesprávné postoje a přístupy? Kdy je důležité vyhledat odbornou pomoc?

NOVÉ SMĚŘOVÁNÍ

²S Josefem však byl Hospodin, takže ho provázel zdar...

²¹Hospodin byl s ním, rozprostřel nad ním své milosrdenství... (Gn 39,2.21)

[Josef řekl:] Jak bych se tedy mohl dopustit takové špatnosti a prohřešit se proti Bohu! (Gn 39,9)

Osobní studium

Josefa poznamenaly komplikované vztahy v rodině. Do Egypta, kam ho prodali jako otroka, si přinesl svou bolest a úzkost. Rozhodně nešlo o výlet či odpočinkovou dovolenou.

„Josef byl zatím se svými vězňiteli na cestě do Egypta. Chlapec mohl v dále rozeznat pahorky, mezi nimiž ležel otcův tábor. Hořce plakal, když ve svém osamění a zármutku pomyslel na svého milujícího otce. V uších mu zněla pichlavá a urážlivá slova, která slyšel v odpověď na své zoufalé a úpěnlivé prosby v Dótanu. Díval se do budoucnosti s chvějícím se srdcem. Jaký bude jeho úděl v cizí zemi, kam je vlečen, v osamění a bez přátel? Na určitou dobu se Josef zcela poddal neovládanému zármutku a úzkosti. [...]“

Potom se jeho myšlenky obrátily k Bohu jeho otce. Často naslouchal vyprávění o vidění, které měl Jákob, když jako vyhnanec a uprchlík utíkal ze svého domova. Slyšel

o Hospodinových zaslíbeních daných Jákobovi i o tom, jak v hodině nouze přišli andělé, aby ho poučili, povzbudili a chránili. Byl poučen o Boží lásce, která poskytne Vykupitele. Pojednou před ním živě vyvstala všechna tato vzácná zaslíbení. Josef věřil, že Bůh jeho otců bude i jeho Bohem. Na této cestě se cele odevzdal Hospodinu a modlil se, aby s ním Ochránce Izraele byl v zajetí. (PP 213.214; NUD 98)

Uvažuj o následujících verších. Co říkají o odevzdání se Bohu?

Dt 4,29
Joz 24,15
1Pa 16,11
Ž 14,2
Př 8,10
Iz 55,6

Pokud chceme najít klid, potřebujeme udělat své osobní rozhodnutí následovat Boha a podřídit se mu. Víra našich předků se nepřenáší geneticky. Pamatuj si, že Bůh má jen děti, ne vnoučata.

Aplikace

Proč je důležité odevzdat se Bohu nejen každý den, ale doslova v každou chvíli? Jaké nebezpečí nám hrozí, pokud začneme brát náš vztah s Bohem vlažně a přestaneme cítit, jak je důležité přicházet do jeho blízkosti?

HLEDÁNÍ VLASTNÍ HODNOTY

²²I rozpomenul se Bůh na Ráchel, vyslyšel ji a otevřel její lůno. ²³Otěhotněla, porodila syna a řekla: „Bůh odňal mé pohanění.“ ²⁴Dala mu jméno Josef (to je Přidej-[Bůh])... (Gn 30,22–24)

¹Josef byl odveden dolů do Egypta. Od Izmaelců, kteří ho tam dovedli, si ho koupil Egyptan Potífar, faraónův dvořan, velitel tělesné stráže. ²S Josefem však byl Hospodin... (Gn 39,1.2)

Osobní studium

Zdálo se, že všechny Josefovy naděje, že uprchne a vrátí se domů, ztroskotaly po jeho příchodu do Egypta, kde se dostal do rodiny velitele faraónovy stráže (Gn 39,1). Mladík byl vystaven cizí kultuře a neznámému jazyku.

Naše rodiny a nejbližší vztahy hrají klíčovou roli v budování vlastní hodnoty. Josef vyrůstal v prostředí, v němž měl důležité postavení – byl nejstarším synem Jákobovy milované Ráchel (Gn 29,18). Zcela určitě byl otcovým miláčkem (Gn 27,3.4).

Ale kým byl po příjezdu do Egypta? Otrokem, jehož mohli kdykoli prodat nebo koupit. Jak rychle se změnila jeho situace a jeho postavení! Celý jeho život se během okamžiku obrátil naruby.

Josef se však naučil něco velmi důležitého. Jestliže odvozujeme svou hodnotu podle toho, co nám říkají lidé kolem, pak budeme v životě neustále prožívat nejistotu a zmatek, protože ne každý bude oceňovat, kým jsme a jací jsme. Je třeba, abychom se naučili

odvozovat svou hodnotu od toho, co si o nás myslí Bůh a jak on se na nás dívá.

Uvažuj o následujících textech. Jak nás Bůh vnímá? Jaký je jeho postoj k nám?

Iz 43,1

Mal 3,17

J 1,12

J 15,15

Ř 8,14

1J 3,1.2

Bůh se na každého z nás dívá pohledem naplněným milostí. Vidí v nás potenciál, krásu a talent, které si neumíme ani představit. A co víc, byl připraven pro nás zemřít, abychom se mohli stát vším, pro co jsme byli stvořeni. Kříž nám neukazuje jen náš hřích a obrovskou cenu zaplacenou za naše vykoupení, ale i obrovskou hodnotu, kterou máme pro Boha. Bez ohledu na to, co si o nás myslí ostatní, nebo co si dokonce myslíme o sobě my sami, Bůh nás miluje a dělá vše pro naši záchranu z moci hříchu a smrti.

Klíčová otázka zní stále stejně: Jak odpovíme na Boží lásku, která se zjevuje v Ježíši Kristu?

Aplikace

Mnozí lidé nám dnes radí, abychom sami sebe milovali a přijímali se nekriticky takoví, jací jsme. Ačkoli tyto rady nemusejí být ve své podstatě nutně špatné, mohou nás vést špatným směrem. V čem? Proč je důležité, aby naše hodnota nevycházela z toho, co jsme my sami dosáhli a kým jsme? Proč máme stavět na tom, jak nás vidí Bůh? Jak vnímáš sám sebe a svou hodnotu?

VZTAHY PODLE BOŽÍ VŮLE

⁷Po těchto událostech se stalo, že se žena jeho pána do Josefa zahleděla a naléhala: „Spi se mnou!“ ⁸Ale on odmítl a ženě svého pána řekl: „Pokud mě tu můj pán má, nestará se o nic, co je v domě; svěřil mi všechno, co má. ⁹V tomto domě není nikdo větší než já. Nevyňal z mě správy nic, jen tebe, protože jsi jeho manželka. Jak bych se tedy mohl dopustit takové špatnosti a prohřešit se proti Bohu!“ ¹⁰A třebaže se Josefovi nabízel den co den, nevyhověl jí, aby k ní ulehla a byl s ní. (Gn 39,7–10)

Osobní studium

Zpočátku se zdálo, že se Josefovi bude v Egyptě dařit. Josef se odevzdal Bohu a Bůh ho za to požehnal takovým postavením v Potífarově domě, o jakém se mladému otrokovi ani nensnilo.

Uvažuj o textu Gn 39,1–6. V čem můžeme v Josefově životě pozorovat Boží požehnáání? Jak vypadaly Josefovy vztahy?

Přestože Josef zpočátku v domě Potífara prosperoval a jeho vztahy vypadaly klidně, brzy se objevily problémy.

Uvažuj o úvodním textu (Gn 39,7–10). Jak se Josef vyrovnal s obtížemi, kterým musel čelit? Jak reagoval?

Pro Josefa se stal kritickým vztah s Potífarovou ženou. Správnější by asi bylo říci, že *problém měla Potífarova manželka*. Lidi kolem sebe vnímala jako „předměty“, kterými je možné manipulovat a které lze využívat a zneužívat. Také Josefa chtěla „použít“. O Josefovi je napsáno, že „byl krásné postavy, krásného vzhledu“ (Gn 39,6). Bible jen málokdy popisuje fyzický vzhled člověka. Bůh řekl Samuelovi: „Nejde o to, jak se

dívá člověk. Člověk se dívá očima, Hospodin však hledí srdcem“ (1S 16,7). Zdá se, jako by byl Josefovi jeho vzhled spíše překážkou než pomocí ve snaze zachovat si čistotu a věrnost Božím principům.

Navzdory naléhání rozpustilé ženy se Josef rozhodl udělat něco, co zdánlivě zkomplikovalo jeho život. Rozhodl se aplikovat Boží principy na všechny své vztahy – včetně vztahu k manželce svého pána. Biblické principy platné pro vztahy nejsou staromódní. Může to potvrdit kdokoliv, kdo trpí důsledky hříchu (a tedy každý).

Biblický příběh naznačuje, že nešlo o ojedinelé pokušení. Potífarova žena přesvědčovala Josefa den co den (Gn 39,10). Josef se jí snažil vysvětlit a obhájit své počínání a rozhodnutí (Gn 39,8,9), ale příliš se mu to nedařilo.

Josef pochopil, že nemůže zamezit nesprávným rozhodnutím a činům druhých lidí. Přesto se rozhodl žít a přistupovat k lidem kolem něj způsobem, který bude Bohu ke cti. Josef se učil žít před Boží tváří a právě tento postoj mu pomohl odolat pokušení.

Aplikace

Jak se ti daří aplikovat biblické principy na tvé vztahy? Jak ti to funguje ve vztazích, v nichž ten druhý „nehraje fěr“? Uvažuj o textu Mt 5,43–48. V čem vidíš důležitost principů obsažených v uvedených verších?

VELKÝ SPOR NA VLASTNÍ KŮŽI

²¹Ale Hospodin byl s ním, rozprostřel nad ním své milosrdenství a zjednal mu přízeň u velitele pevnosti; ²²ten Josefovi svěřil všechny vězně v pevnosti. Řídil vše, co se tam mělo dělat. ²³Velitel pevnosti nedohlížel na nic, co mu svěřil, poněvadž s Josefem byl Hospodin; všemu, co činil, dopřával Hospodin zdaru. (Gn 39,21–23)

Osobní studium

Z příběhu (Gn 39,11–20) se dozvídáme, že Josef trpěl pro své rozhodnutí zůstat věrný Božím principům. Dostal se do vězení, ačkoli jako Potifarův majetek mohl být bez mrknutí oka na místě zabit. Potifar zřejmě své manželce příliš nevěřil, ale musel dbát i na svou pověst. Navzdory beznadějně situaci, v níž se Josef ocitl, Písmo říká: „S Josefem byl Hospodin“ (Gn 39,21).

Život na naší planetě není spravedlivý. Dobro není vždy doceněno a zlo je jen málokdy hned potrestáno. Přesto však zaznívá dobrá zpráva: Josef mohl najít klid dokonce i ve vězení, protože Bůh tam byl s ním. Ve vězení mohl zoufat nad svou bezútešnou situací, mohl upadnout do deprese, nebo se dokonce vzdát Boha.

Přečti si text Gn 39,21–40,22. Co Josef ve vězení prožíval? Jak se choval k lidem, kteří byli kolem něj?

Ve vězení se Josef snažil žít, jak nejlépe uměl. Budoval vztahy, pomáhal ostatním, ačkoli vztahy ve vězení měly daleko k ideálu. Josef se nebál požádat o pomoc, nebál se ukázat svou slabost.

Uvažuj o textu Ef 6,1–13. Jaké principy vztahů Pavel popisuje v těchto verších?

Naše vztahy odrážejí v malém velký spor mezi Bohem a satanem, který zuří v průběhu dějin. Znamená to, že neexistují dokonalé vztahy. Každý vztah má svou dynamiku a mění se v čase. Satan se z celé síly snaží zneužít všechny naše vztahy – zvláště ty nejbližší – ve svůj prospěch, aby zmařil a zničil Boží vůli pro naše životy. Můžeme být vděční, že v tomto boji nejsme ponecháni sami bez pomoci. Boží slovo ukazuje principy, které mají platit pro naše vztahy. Boží zaslíbení moudrosti (Jk 1,5) se týká i vztahů. Tak jako byl s Josefem, chce být přítomen i v našich často komplikovaných a bolestivých vztazích.

Aplikace

Uvažuj o Božím zaslíbení v Jk 1,5. Modli se o moudrost pro tvé vztahy. Jak se můžeš otevřít pro působení Ducha svatého, tak aby to ovlivňovalo i tvé vztahy?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

V kontextu událostí, které se staly Josefovi, Ellen G. Whiteová napsala: „Máme tu příklad pro všechny generace, které žijí na zemi. [...] Bůh je přítomen jako pomoc a Duch je štítem. Přestože jsme obklopeni náročnými pokušeními, existuje zde zdroj moci, na který se můžeme obrátit, a tak pokušením odolat. Jak zuřivý byl útok na Josefovy principy! Velmi snadno se mohlo stát, že se dostane na scesti. Přesto zůstal pevný a odolal. [...] Svou pověst a své přesvědčení vložil do Božích rukou. A přestože nějaký čas strádal a prožíval utrpení, připravilo ho to na důležitou roli. Bůh chránil Josefa a jeho pověst, kterou se snažil zničit jeho žalobce. Nakonec Bůh způsobil, že Josefův charakter naplno zazářil. Bůh pozvedl Josefa dokonce i ve vězení. Poctivost nakonec vždy přinese své ovoce. Štítem, který chránil Josefovo srdce, byla jeho bázeň před Hospodinem. Právě proto byl Josef věrný a čestný vůči svému pánovi i vůči svému Bohu. Nedbal na to, že byl nespravedlivě ponížěn před svým pánem, a ten se to možná nikdy nedozvěděl.“ (1SP 132)

Otázky k rozhovoru

1. *Pokud je někdo jen formálním křesťanem či kulturním adventistou, nepomůže mu to prožívat klid ve vztazích. Jaký je rozdíl mezi „kulturním“ adventistou a skutečným věřícím?*
2. *Sestra XY se právě přidala k církvi. Její manžel není věřící. Svého muže miluje, ale jemu se příliš nezamlouvají změny, které na ní vidí. Co byste jí poradili na základě biblických principů?*
3. *Ruský spisovatel L. N. Tolstoj napsal: „Všechny šťastné rodiny jsou stejné. Každá nešťastná rodina je nešťastná svým vlastním způsobem.“ Všechny rodiny jsou nějakým způsobem poznamenány, protože všechny jsou tvořeny hříšníky. Každý si do rodiny přináší svou vlastní nedokonalost a své vlastní chyby. Jak může každý z nás díky Boží milosti následovat biblické principy lásky, odpuštění nebo nesení břemen, abychom pomohli přinést uzdravení našim rodinným vztahům?*
4. *Mnozí z nás mají zkušenost, že nějaký čas byly naše vztahy dobré, ale pak se najednou cosi pokazilo nebo do našeho života vstoupila nějaká tragédie. Proč je v takové situaci důležité držet se víry a zaslíbení Božího slova? Proč je v dobrých časech důležité připravovat se i na možný příchod potíží?*

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Josef – odpuštění a nový pokoj

Texty na tento týden

Gn 42,7–20; Mt 25,41–46; Gn 42,21–24; Gn 45,1–15; L 23,34; Gn 50,15–21

Základní verš

„Avšak netrapte se teď a nevyčítejte si, že jste mě sem prodali, neboť mě před vámi vyslal Bůh pro zachování života.“ (Gn 45,5)

Muže obvinili ze sexuálního útoku na ženu. Při rekognici na policii ho jednoznačně poznala. A přestože důkazy jeho viny zpochybňovaly, Joana neoblomně trvala na tom, že je Johnny viníkem.

A tak se Johnny dostal do vězení, kde strávil čtrnáct let za zločin, který nespáchal. Teprve když ho důkaz na základě DNA zbavil viny, pochopila i Joana, že se dopustila hrozného omylu.

Když Johnnyho propustili, chtěla se s ním setkat. Jak se zachová člověk, který si tolik vytrpěl, když se postaví tváří v tvář ženě, která na tak dlouhou dobu zničila jeho život?

Stála v místnosti a čekala na jeho příchod. Když vešel a jejich pohledy se setkaly, Joana se srdceryvně rozplakala.

„Johnny se jen pomalu naklonil, chytil moji ruku, podíval se na mě a řekl: *Odpouštím ti. Nemohla jsem tomu uvěřit. Stál přede mnou muž, kterého jsem tak dlouho nenáviděla a přála jsem si jeho smrt. A teď stál přede mnou a mně, která jsem mu tak ublížila, říkal, že mi odpouští. Teprve tehdy jsem začala rozumět, co znamená opravdová milost. A až tehdy jsem začala prožívat uzdravení a skutečný klid.*“

Tento týden se budeme věnovat tématu odpuštění a budeme se zajímat o to, co může odpuštění přinést do života člověka.

Osnova lekce:

V této lekci budeme pokračovat v našem uvažování nad příběhem patriarchy Josefa. Zaměříme se zvláště na odpuštění, které do bolavých a rozbitých vztahů přineslo po letech nový pokoj a mír.

- Gn 42,18–20: Josefova bolestivá zranění z minulosti (neděle)
- Gn 42,21–24: Josefova ochota odpustit „neodpustitelné“ (pondělí)
- Mt 18,28–35: Ježíšovo podobenství o odpuštění (úterý)
- L 23,34: Ježíšův příklad odpuštění (středa)
- Gn 50,15–21: Důsledky odpuštění v Josefově životě (čtvrtek)

BOLESTIVÁ ZRANĚNÍ Z MINULOSTI

¹⁸Třetího dne jim Josef řekl: „Toto udělejte a zůstanete naživu. Bojím se Boha. ¹⁹Jestliže jste poctiví, zůstane jeden z vás spoután ve vězení; ostatní půjdete a donesete obilí, aby vaše rodiny nehladověly. ²⁰Svého nejmladšího bratra přiveďte ke mně; tak se prokáže pravdivost vašich výpovědí a nezemřete.“ I učinili tak. (Gn 42,18–20)

Osobní studium

V Josefově životě se udála obrovská změna. Dostal se z vězení a po výkladu faraónových snů se z něho stal dokonce „předseda vlády“ (Gn 41). Oženil se a zplodil dva syny (Gn 41,50–52). Egyptské sýpky byly plné a přišly předpověděné neúrodné roky a hlad. A právě tehdy se v Egyptě objevili Josefovi bratři.

Uvažuj o setkání Josefa s jeho bratry, jak je zaznamenáno v Gn 42,7–20. Proč tak komplikovaná zápletka? O co se Josef snažil během jejich prvního setkání?

Josef měl moc a mohl se bratrům pomstít, aniž by se za svůj čin musel zodpovídat. Namísto odplaty však Josefa zajímalo, jak se daří jeho rodině doma. Měl starosti o svého otce. Žil ještě, nebo je jeho problematická rodina už bez patriarchy? A co jeho bratr Benjamín, který byl nyní pravděpodobně v pozici, kterou měl kdysi Josef? Měl ho otec rád? A bratři? Neobrátili svou nebezpečnou žárlivost proti Benjamínovi? Josef

se zajímal o všechny členy své rodiny – o ty problematické i o ty zranitelné.

Uplatňování biblických zásad v našich vztazích neznamená, že bychom mohli souhlasit nebo přehlížet jakoukoli formu násilí či ubližování. Každý z nás má v Božích očích obrovskou hodnotu. Na kříži Ježíš zaplatil nejvyšší cenu za každého z nás.

Uvažuj o textu Mt 25,41–46. Proč bere Ježíš ubližování nebo zanedbávání druhých tak moc osobně?

Každý z nás byl vykoupen Ježíšovou krví a právně mu všichni patříme. Každý, kdo projevuje násilí, útočí na Ježíšovo vlastnictví.

Sexuální, citové nebo fyzické násilí nesmí být nikdy součástí rodinného života. Takové chování nikdy není jen vnitřní záležitostí konkrétní rodiny. Členové takové rodiny potřebují pomoc a ochranu zvenčí. Pokud jste vy nebo někdo z vaší rodiny vystaven jakékoli formě násilí nebo zneužívání, obraťte se o pomoc k odborníkům, kterým můžete důvěřovat.

Aplikace

Které biblické principy bys mohl aplikovat do života své rodiny a vztahů, v nichž nyní prožíváš jakékoli potíže?

PŘÍPRAVA NA SETKÁNÍ

²¹A řekli si navzájem: „jistě jsme se provinili proti svému bratru; viděli jsme jeho tíseň, když nás prosil o smilování, ale nevyslyšeli jsme ho. Proto jsme přišli do tísně teď my.“²²Rúben jim odpověděl: „Cožpak jsem vám neřikal, abyste se na tom hochovi neprohřešovali? Neposlechli jste, a teď jsme voláni za jeho krev k odpovědnosti.“²³Nevěděli, že jim Josef rozumí, neboť s nimi mluvil skrze tlumočnicka. ²⁴Josef se od nich odvrátil a zaplakal. Pak se k nim obrátil a mluvil s nimi. Potom z nich vybral Šimeóna a před jejich očima ho spoutal. (Gn 42,21–24)

Osobní studium

Josef svým bratrům odpustil. Nevíme přesně, kdy se to stalo, ale bylo to zcela určitě dříve, než přišli nakoupit obilí. Josefovi by se zřejmě v Egyptě nikdy tak dobře nedařilo, kdyby byl naplněn hněvem a zatrpklostí. Takový postoj by jej uvnitř sžíral a ničil by i jeho vztah s Bohem.

Několik studií zaměřených na ty, kteří přežili utrpení způsobené jinými lidmi, odhalilo skutečnost, že pro oběti bylo odpuštění klíčovým faktorem, který jim pomohl uzdravit se a začít znovu naplno žít. Bez odpuštění zůstáváme oběťmi. Odpuštění mnohem více souvisí s námi než s těmi, kteří nám ublížili.

A přestože Josef odpustil svým bratrům, nechtěl navázat tam, kde se s nimi rozešel, tedy ve vyschlé nádrži v Dótanu. Potřeboval se ujistit, že se jeho bratři změnili.

Uvažuj o úvodních verších (Gn 42,21–24). Co Josefovi prozradil rozhovor jeho bratrů?

Veškerá jejich komunikace se odehrávala prostřednictvím tlumočnicka, a proto Josefovi bratři netušili, že jim rozumí. Josef slyšel vyznání svých bratrů. Bra-

tři byli přesvědčeni, že když se Josefa zbaví, bude jejich život jednodušší. Nebudou muset poslouchat jeho pobuřující sny a dívat se, jak si užívá otcovu přízeň. Namísto klidu však do jejich nitra vstoupilo utrpení, které je léta sužovalo. Jejich skutky jim přinesly neklid a ochromující strach před odplatou mocného Boha. Josef vnímal jejich utrpení, bylo mu jich líto a dokonce plakal.

Josef věděl, že hlad bude ještě několik následujících let. Trval na tom, aby až znovu přijdou po obilí, přivedli s sebou i Benjamína (Gn 42,20). Kromě toho si nechal Šimeóna jako rukojmí (Gn 42,24).

Když po jejich návratu viděl, že Benjamín je živý, zorganizoval hostinu, na které zcela viditelně prokazoval Benjamínovi náklonnost (Gn 43,34). Chtěl zjistit, zda budou bratři reagovat podobně závistivě jako v jeho případě. Na bratrech sice nezpozoroval žádné známky žárlivosti, věděl však, jak lstiví dokážou být. Vždyť kdysi se jim podařilo podvést celé město (Gn 34,13); bylo mu jasné, že i jejich vlastnímu otci museli lhát o jeho osudu (Gn 37,31–34). Vymyslel tedy ještě jednu náročnou zkoušku (Gn 44).

Aplikace

Uvažuj o textu Gn 45,1–15. Co tento text říká o Josefových pocitech a o jeho vztahu k bratrům? Co se v textu dozvídáme o Josefově odpuštění? Co se z tohoto příběhu můžeš naučit?

ODPUŠTĚNÍ JAKO VĚDOMÝ ČIN

²⁸Sotva však ten služebník vyšel, potkal jednoho ze svých spoluslužebníků, který mu byl dlužen sto denárů; chytil ho za krk a křičel: „Zaplat' mi, co jsi dlužen!“ ²⁹Jeho spoluslužebník mu padl k nohám a prosil ho: „Měj se mnou strpení, a zaplatím ti to!“ ³⁰On však nechtěl, ale šel a dal ho do vězení, dokud nezaplatí dluh. ³¹Když jeho spoluslužebníci viděli, co se přihodilo, velice se zarmoutili; šli a oznámili svému pánu všechno, co se stalo. ³²Tu ho pán zavolaal a řekl mu: „Služebníku zlý, celý tvůj dluh jsem ti odpustil, když jsi mě prosil; ³³neměl ses také ty smilovat nad svým spoluslužebníkem, jako jsem se já smiloval nad tebou?“ ³⁴A rozhněval se jeho pán a dal ho do vězení, dokud nezaplatí celý dluh. – ³⁵Tak bude jednat s vámi i můj nebeský Otec, jestliže ze srdce neodpustíte každý svému bratru. (Mt 18,28–35)

Osobní studium

Odpuštění je možné charakterizovat jako upuštění od práva na potrestání, odplatu nebo odsouzení provinilce nebo skupiny, která jedná nezákonně. Rodinný terapeut Marilyn Armour pracoval s lidmi, kteří přežili holocaust. Mimo jiné si kladl otázku, jak se jim podařilo vyrovnat se se vši bolestí a utrpením. Ve svých závěrečích napsal: „Celou podstatou odpuštění je, že jde o záměrný, uvážený čin oběti. Není to něco, co se jen tak stane.“

Odpuštění neznamená, že původní čin nebude mít žádné následky. Odpuštění neznamená, že útočník bude pokračovat ve svém agresivním chování. Naopak, odpuštění znamená, že svůj hněv a svou touhu po odplatě vložíme do Božích rukou. Pokud to neuděláme, hněv, zatrpkllost a nenávisť způsobí, že nám bude ještě hůře.

Uvažuj o textu Mt 18,21–35. Jaký vliv má na člověka odpuštění?

Je zřejmé, že pokud se chceme naučit odpouštět, potřebujeme pochopit, co všechno nám odpustil Kristus. Všichni jsme se provinili nejen vůči lidem, ale i vůči Bohu.

Každý hřích je v konečném důsledku hříchem proti Bohu Stvořiteli. Přesto můžeme v Kristu prožívat úplné odpuštění našich hříchů. Ne proto, že bychom si to zasloužili, ale jen a jen díky Boží milosti. Když pochopíme tuto pravdu, když se toto odpuštění stane součástí našeho života a když prožijeme realitu Božího odpuštění, můžeme prožívat klid a naplno odpouštět druhým. Odpouštíme ne proto, že by si to ostatní zasloužili, ale proto, že my sami jsme od Boha přijali odpuštění. Odpuštění potřebuje každý z nás, ale nikdo si ho nemá čím zasloužit.

Viděli jsme, že Josef dal svým bratrům druhou šanci. V jeho jednání nevidíme žádný vztek, žádnou snahu pomstít se a připomínat staré křivdy.

Takový nový začátek je téměř nemožný v rodině, kde se stali odborníky na to, jak si co nejučinněji navzájem ubližovat. Josef však nebyl takový. Zdá se, že chtěl zapomenout na minulost a jít vpřed naplněný láskou a přijetím. Kdyby měl Josef jiný postoj, tento příběh by rozhodně neměl šťastný konec.

Aplikace

„Blaze těm, jimž jsou odpuštěny nepravosti a jejich hříchy přikryty. Blaze tomu, jemuž Hospodin nepočítá hřích“ (Ř 4,7.8). Jak rozumíš těmto Pavlovým slovům o odpuštění? Jak by Ježíšova slova měla ovlivnit náš postoj k lidem, kteří nám ublížili?

ODPUŠTĚNÍ V PRAXI

Ježíš řekl: „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.“ O jeho šaty se rozdělili losem. (L 23,34)

Žehnejte těm, kteří vás proklínají, modlete se za ty, kteří vám ubližují. (L 6,28)

*“Já však vám pravím: Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují, ⁴⁵aby-
te byli syny nebeského Otce; protože on dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá
na spravedlivé i nespravedlivé. (Mt 5,44.45)*

Osobní studium

Abych někomu mohl odpustit, musím si přiznat, že mi ten člověk opravdu ublížil. Někdy to může být obtížné, protože máme tendenci spíš naše pocity ukrýt a pohřbit, ne o nich uvažovat a zpracovat je. Přiznat před Bohem, že prožívám vztek a hněv, je v pořádku a může to mít uzdravující účinky. V Žalmech se toto téma vyskytuje často. Měl bych se cítit svobodný říct Bohu, že se mi něco nelíbí a že mě zranilo nebo rozhněvalo to, co někdo udělal.

V příběhu o Josefovi a jeho bratrech jsme viděli, že Josef při setkání se svými bratry pláče a vracejí se mu některé z minulých pocitů.

Uvažuj o verši dnešního dne (L 23,34). Jak rozumíš těmto Ježíšovým slovům na kříži? Co říkají o načasování odpuštění?

Ježíš nečekal, až ho jako první začneme o odpuštění prosit my. A ani my nemusíme čekat na to, až nás nějaký provinilec začne prosit o odpuštění. Můžeme odpouštět druhým, aniž by o odpuštění stáli nebo jej přijali.

Uvažuj o dalších úvodních textech (L 6,28 a Mt 5,44.45). Co tyto verše říkají o našem

vztahu k těm, co nám ublížili nebo se vůči nám nějak provinili?

Odpuštění podobně jako láska začíná dříve rozhodnutím než pocitem. Můžeme se rozhodnout odpustit dokonce i tehdy, když naše pocity s takovým rozhodnutím nejsou v dokonalém souladu. Bůh ví, že v naší vlastní síle není takové rozhodnutí a zejména jeho uskutečnění možné, ale „u Boha je možné všechno“ (Mk 10,27). Právě proto se máme modlit za ty, kteří nám ublížili. Někdy se může stát, že takový člověk mezitím zemřel, ale i tak se můžeme modlit o sílu a schopnost takovému člověku odpustit.

Bolest a zranění, která jsme prožili, mohou mít devastující následky, zanechávají v nás hluboké rány nebo nás doslova paralyzují. Odpuštění je někdy nesmírně náročné. Uzdravení přijde, když se mu otevřeme. Budeme-li však v sobě „pěstovat“ zatrpklou, hněv a touhu po odplatě, uzdravení je téměř nemožné.

Kříž je nejlepším důkazem toho, jakou obrovskou cenu stálo Boží odpuštění nám. Bůh prošel touto cestou i přesto, že věděl, jak ho mnozí odmítnou. My bychom ho měli následovat a vydat se také cestou odpuštění.

Aplikace

Komu potřebuješ odpustit – pokud ne pro dobro daného člověka, tak pro své vlastní?

POKOJ JAKO OVOCE ODPUŠTĚNÍ

¹⁵Když si Josefovi bratři uvědomili, že jejich otec je mrtev, řekli si: „Jen aby na nás Josef nezanevřel a neoplatil nám všechno zlo, kterého jsme se na něm dopustili.“ ¹⁶Proto mu vzkázali: „Tvůj otec před smrtí přikázal: ¹⁷Josefovi řekněte toto: „Ach, odpusť prosím svým bratrům přestoupení a hřích, neboť se na tobě dopustili zlého činu. Odpusť prosím služebníkům Boha tvého otce to přestoupení.““ Josef se nad jejich vzkazem rozplakal. ¹⁸Pak přišli bratři sami, padli před ním a řekli: „Tu jsme, měj nás za otroky!“ ¹⁹Josef jim však odvětil: „Nebojte se. Což jsem Bůh? ²⁰Vy jste proti mně zamýšleli zlo, Bůh však zamýšlel dobro; tím, co se stalo, jak dnes vidíme, zachoval naživu četný lid.“ ²¹Nebojte se už tedy; postarám se o vás i o vaše děti.“ Tak je těšil a promlouval jim k srdci. (Gn 50,15–21)

Osobní studium

Josefova rodina konečně doputovala do Egypta. Už mezi nimi nebylo žádné skryté tajemství. Jeho bratři museli otci vysvětlit, že syn, o kterém tvrdili, že je mrtvý, je nyní vládcem v Egyptě, a museli se přiznat, že Josefa prodali.

I když někdy není moudré nebo možné obnovit původní vztahy, neznamená to, že bychom neměli odpouštět. Možná se nedokážeme moci obejmout s tím, kdo nám ublížil, ale své odpuštění můžeme dát najevo slovně nebo třeba dopisem. A pak nastává chvíle, kdy se můžeme začít osvobozovat od bolesti, jak to jen jde. Možná v nás nějaká bolest zůstane i dál, ale alespoň se můžeme vydat cestou k uzdravení.

Uvažuj o úvodní pasáži (Gn 50,15–21). Čeho a proč se obávali Josefovi bratři? Co jejich strach vypovídá o způsobu jejich uvažování a o nich samotných?

Josefovi bratři žili společně se svým bratrem Josefem v Egyptě sedmáct let

(Gn 47,28). Když však jejich otec Jákob zemřel, začali se bát, jestli se jim Josef nebude chtít pomstít. Opět si uvědomili, jak moc mu ublížili, a Josef je znovu ujistil o svém odpuštění. Takový krok pomohl po Jákobově smrti všem.

Pokud jsou rány hluboké, možná budeme muset často odpouštět opakovaně. Pokud se nám vracejí vzpomínky na prožité útrapy, musíme co nejdříve přijít k Bohu se svou bolestí a znovu učinit zásadní rozhodnutí odpustit.

Uvažuj znovu o verši Gn 50,20. Jak tento text alespoň částečně vysvětluje Josefovu ochotu odpustit bratrům hřích, kterého se vůči němu dopustili?

Josef pevně věřil, že jeho život byl součástí velkého Božího plánu zachránit tehdejší svět před hladem a později uskutečnit Boží zaslíbení o velkém národě. Viděl, že Bůh je mnohem mocnější než hříšné plány jeho bratrů. To, že si to uvědomoval, pomohlo Josefovi opakovaně odpustit jeho bratrům.

Aplikace

Josefův příběh skončil šťastně. Co cítíš, když příběhy lidí kolem tebe nekončí stejně šťastně? Můžeme se odvolávat na to, že nakonec, na úplném konci, když dojde k vyvrcholení velkého sporu, všechno skončí dobře? Jak ti toto vědomí může pomoci vyrovnat se s tím, že ne všechno kolem tebe má dobrý konec?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Josef byl pro svoji zásadnost falešně osočen a uvržen do vězení. Podobně Kristus byl kvůli své spravedlnosti opovržen a odmítnut, neboť jeho sebezapíravý život odsuzoval hříšník. A ačkoli se neprovinil žádným zlem, byl na základě svědectví falešných svědků odsouzen. Josefova trpělivost uprostřed nespravedlnosti, jeho pohotovost odpustit a šlechetná shovívavost vůči jeho krutým bratrům představují Spasitelovu trpělivou vytrvalost tváří v tvář zášti a tupení bezbožných lidí i jeho odpuštění všem, kdo k němu přijdou s vyznáním svých hříchů a prosbou o odpuštění.“ (PP 239.240; NUD 113)

„Neochotu ke smíření nemůže nic ospravedlnit. Kdo je nemilosrdný k druhým, ukazuje, že sám nepřijal Boží odpouštějící milost. Boží odpuštění přitahuje srdce bloudícího k velkému srdci Věčné lásky. Boží soucit zaplavuje nitro hříšníka a šíří se na druhé lidi. Soucit a milosrdenství, které projevil Kristus ve svém životě, se projeví také v životě lidí, kteří přijali jeho milost.“ (COL 251; PM 125)

Otázky k rozhovoru

1. *Kdosi jednou řekl: „Neodpustit je jako pít jed a doufat, že zemře ten druhý.“ Jak rozumíte tomuto výroku?*
2. *Jaký cíl sledoval Josef svým naplánovaným jednáním předtím, než před bratry odhalil svou totožnost? Jak to ovlivnilo jej a jak jeho bratry?*
3. *Josefův sluha se podílel na uskutečnění některých Josefových plánů (například Gn 44,1–12). Jak může naše zkušenost odpuštění ovlivnit naše okolí?*
4. *„Bůh vždycky vede své děti tak, jak by si samy přály, kdyby od počátku viděly konec a chápaly velikost záměru, který jako Boží spolupracovníci uskutečňují.“ (DA 224.225; TV 141) Uvažujte o svém vlastním životě v souvislosti s uvedeným citátem. Jak nám pochopení této myšlenky může pomoci v různých zápasech a problémech, se kterými se musíme vyrovnávat?*

Praktický závěr

- *Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?*

Podněty k modlitbám

- *Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.*
- *Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?*
- *Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.*

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Nemoc a vytoužená úleva

Texty na tento týden

Mk 2,1–12; 1Kr 19,1–8

Základní verš

„Hospodin je světlo mé a moje spása, koho bych se bál? Hospodin je zástita mého života, z koho bych měl strach?“ (Ž 27,1)

Mnozí lidé, se kterými se Ježíš setkal během své pozemské služby, byli nemocní, často na pokraji smrti. Davy lidí se shromažďovaly kolem Ježíše a hledaly u něj uzdravení a úlevu od svého utrpení. A Ježíš naplňoval jejich potřeby.

Někdy stačilo, aby Ježíš řekl slovo, a lidé byli zázračně uzdraveni. Někdy se nemocného člověka dotkl, a tak mu vrátil zdraví. Jindy je poslal domů a k uzdravení došlo po cestě. Ježíš uzdravoval muže, ženy i děti, Židy i pohany, bohaté i chudé. Ani ty nejhroší případy malomocenství či slepoty nebyly nad jeho síly. A dokázal pomoci i těm, kteří podlehlí tomu největšímu nepříteli – smrti.

Tento týden se podíváme na dva velmi rozdílné příklady uzdravení. V jednom byl nemocný na tom tak špatně, že se ani sám nemohl dostat k Ježíši, a jeho nemoc byla jasně vidět. V tom druhém případě nebylo na první pohled nic zřejmé. V obou případech přišlo uzdravení v Bohem daném čase a tak, jak Bůh uznal za dobré.

Když budeme studovat téma úlevy od bolesti a utrpení, zamysleme se také nad otázkou, se kterou jsme se ve svém křesťanském životě již nejednou setkali: Co se děje, když naše modlitby za uzdravení zůstávají nevyslyšené?

Jak potom najdeme klid?

Osnova lekce

Při studiu této lekce se zaměříme na touhu po úlevě, kterou prožívají všichni nemocní, ať už jde o nemoci fyzické, psychické nebo duchovní. Názorně to uvidíme na příbězích dvou biblických mužů – ochrnutého muže z Ježíšovy doby a proroka Elijáše.

I. Mk 2: Ochrnutý muž toužící po úlevě

- Mk 2,1–4: Nemoc, zoufalství a beznaděj (neděle)
- Mk 2,8,9: Potřeba odpuštění (pondělí)

II. 1Kr 19: Eliáš v depresi

- 1Kr 19,1–5: Deprese ničí Eliášův život (úterý)
- 1Kr 19,4: Eliášovo vyčerpání (středa)
- 1Kr 19,5–8: Boží dar úlevy a odpočinku (čtvrtek)

(Pozn. redakce: Tato lekce se nevěnuje otázkám, jestli a kdy je třeba vyhledat odbornou lékařskou pomoc.)

UZDRAVUJÍCÍ KLID

¹Když se po několika dnech vrátil do Kafarnaum, prosllechlo se, že je doma. ²Sešlo se tolik lidí, že už ani přede dveřmi nebylo k hnutí. A mluvil k nim. ³Tu k němu přišli s ochrnutým; čtyři ho nesli. ⁴Protože se pro zástup nemohli k němu dostat, odkryli střechu tam, kde byl Ježíš, prorazili otvor a spustili dolů nosítka, na kterých ochrnutý ležel. (Mk 2,1–4)

Osobní studium

Jsme-li nemocní, toužíme všichni po úlevě a klidu. Tělesný odpočinek pomáhá našemu imunitnímu systému bojovat s nemocí.

Velmi často potřebujeme i duševní odpočinek. Při některých stavech, jakými jsou například nachlazení nebo migréna, si jednoduše lehne a snažíme se nemyslet na všechny ty povinnosti, které právě teď nejsme schopni splnit.

Jindy, třeba když čelíme potenciálně nebezpečné diagnóze, nemůžeme usnout a stresujeme se, jak dopadnou výsledky testů či vyšetření. Nežřídko naši mysl začnou trápit otázky a pochybnosti. Doběhl nás právě teď náš nezdravý způsob života? Je za tím naše „párty období“ před dvaceti lety? Může za to nadváha, které jsme byli líní se zbavit? Trestá nás Bůh za tajný hřích, o kterém nikdo jiný neví?

Uvažujte o textu z úvodu (Mk 2,1–4). Co vás na tomto příběhu upoutalo?

Pro ochrnutého člověka z tohoto příběhu bylo vše jasné. V knize *Touha věků* (DA 267–271; TV 166–169) se můžeme dočíst o souvislostech příběhu zaznamenaného v těchto verších. Ten ochrnutý člověk se v životě dopustil jednání, na které nemohl být hrdý. Jeho hříšný způsob života vedl

k nemoci. Duchovní „odborníci“ měli ve věci jasno a viděli přímé spojení mezi příčinou a následkem. Svou nemoc si onen nešťastník vlastně přivolal svým hříchem. A proto se nemohl uzdravit.

To bývá typický způsob uvažování. Velmi často jsme až posedlí otázkou, kdo za to může. Když se stane nějaký zločin, někdo si to musí odpykat. Když se stane nehoda, někdo musí být potrestán. Nalezení viníka však nepřinese uzdravení tomu, kdo trpí a strádá.

Původní Boží záměr nepočítal s bolestí, onemocněním a utrpením. Nemoci se objevily na naší planetě až jako následek hříchu. I to je důvod, proč nám Bůh dává pravidla zdravého způsobu života. Touží, abychom žili zdravěji a kvalitněji. Ale dokud žijeme na tomto světě a hříchem prosáklém světě, nemáme žádnou záruku zdraví. A to ani tehdy, když se z celé síly snažíme žít podle dostupných principů zdravého životního stylu.

Dobrou zprávou je, že Bůh nás může naplnit klidem bez ohledu na to, zda jsme nemocní nebo zdraví. Bez ohledu na to, zda je naše nemoc následkem našeho způsobu života, zanedbání péče někoho jiného, našich genů nebo prostě vedlejším produktem života ve světě poznamenaném hříchem. Bůh ví, jak nás naplnit klidem.

Aplikace

Když je někdo nemocný, není správné přicházet s obviňováním. Zároveň však platí, že pochopení příčiny onemocnění může vést v některých případech k uzdravení a zotavení. Jaké s tím máš zkušenosti?

LÉČBA PŘÍČIN NEMOCI

⁸Ježíš hned svým duchem poznal, o čem přemýšlejí, a řekl jim: „Jak to, že tak uvažujete? ⁹Je snadnější říci ochrnutému: ‚Odpouštějí se ti hříchy,‘ anebo říci: ‚Vstaň, vezmi své lože a chod?‘“ (Mk 2,8.9)

Osobní studium

Ochrnutého muže spustili do Ježíšovy přítomnosti a všechny oči se upíraly na velkého Učitele. Rozhodne se uzdravit jasného hříšníka? Řekne slovo, které uzdraví?

Uvažuj o textu Mk 2,5–12. Jak Ježíš přistoupil k uzdravení ochrnutého muže? Jaký byl Ježíšův první krok?

Nemoci si často nejsme vědomi až do chvíle, kdy se objeví symptomy. Proto o nemoci často uvažujeme pouze v kontextu jejich projevů. Domníváme se, že když se zbavíme symptomů (například bolesti hlavy), jsme vlastně zdraví. Ježíš přistupuje k nemoci jinak. Zná příčiny každé nemoci a utrpení a chce je odstranit.

V případě ochrnutého muže se Ježíš nesoústředil na očividné symptomy nemoci, ale šel přímo k podstatě problému. Muž pocítoval mnohem více svou vinu a odloučení od Boha než následky svého onemocnění. Člověk, který nachází klid v Bohu, zvládne i tělesné utrpení, které v tomto hříchem a bolestí postiženém světě prožívá. A proto

jde Ježíš přímo k podstatě a nabízí mu nejprve odpuštění.

Náboženské představitele šokovalo, když slyšeli slova odpuštění. Na jejich nevyslovené obvinění odpověděl Ježíš otázkou.

Znovu uvažuj o verších v úvodu (Mk 2,8.9). Jakou výzvu adresuje zákoníkům? Na jaký problém se Ježíš soustřeďuje?

Slova většinou nemají příliš velkou váhu. Když však mluví Bůh, je to něco úplně jiného. Bůh svým mocným slovem tvoří a povolává k existenci (Gn). A přestože odpuštění není něco, co můžeme vidět, má svou velkou cenu. Odpuštění stálo život Božího Syna na kříži. Vše ostatní je druhotné. Aby Ježíš ukázal moc a realitu odpuštění, rozhodl se ochrnutého muže uzdravit.

Bůh chce nejprve uzdravit naše nitro. A až následně se někdy rozhodne uzdravit i naše tělesné neduhy, jak to udělal v případě ochrnutého muže. Je však možné, že na tělesné uzdravení budeme muset počkat až do dne vzkříšení. Ať je to jakkoli, náš Spasitel chce, abychom nacházeli ujištění o jeho lásce, milosti a odpuštění i nyní, uprostřed utrpení.

Aplikace

Jak můžeme prožívat klid a jistotu i tehdy, když naše modlitby o uzdravení zůstávají, ale spoň prozatím, bez odpovědi?

ÚTĚK

¹Achab oznámil Jezábele vše, co udělal Elijáš, že pobil všechny Baalovy proroky mečem. ²Jezábel poslala k Elijášovi posla se slovy: „Ať bohové udělají, co chtějí! Zítřka v tento čas naložím s tebou, jako ty jsi naložil s nimi!“ ³Když to Elijáš zjistil, vstal a odešel, aby si zachránil život. Přišel do Beer-šeby v Judsku a tam zanechal svého mládence. ⁴Sám šel den cesty pouští, až přišel k jednomu trnitému keři a usedl pod ním; přál si umřít. Řekl: „Už dost, Hospodine, vezmi si můj život, vždyť nejsem lepší než moji otcové.“ ⁵Pak pod tím keřem ulehl a usnul. Tu se ho dotkl anděl a řekl mu: „Vstaň a jež!“ (1Kr 19,1–5)

Osobní studium

V údajích Světové zdravotnické organizace (WHO) se dozvídáme, že nejrozšířenější onemocnění, ovlivňující téměř dvě stě milionů lidí (více než 2% světové populace), nemusí mít žádné viditelné symptomy. Deprese výrazně ovlivňuje schopnost člověka pracovat, žít naplněný život a výraznou měrou přispívá k nákladům na zdravotní péči.

V křesťanských kruzích je téma deprese často spojeno s různými předsudky, mezi které patří i představa, že deprese je projevem nedostatku víry. Neměli by snad být křesťané neustále naplněni radostí a štěstím? Není tedy deprese jen znamením, že člověk nemá správný vztah s Bohem?

Dokonce i věrní křesťané mohou zápasit s depresí, a to nejen po prožití těžkých a bolestných událostí nebo zranění. V žádném případě nejde o znamení nedostatku víry v Boha. Vždyť i při čtení žalmů opakovaně vidíme bolest, utrpení a sklíčenost, kterými trpí věrní Boží lidé.

Někdy se nás deprese zmocňuje nepozorovaně. Jindy udeří rychle jako následek vyčerpávajícího emocionálního nebo tělesného vypětí. Věrný Boží prorok Elijáš byl například po zápase na hoře Karmel zcela citově i tělesně vyčerpaný.

V 1. Královské 18 čteme, jak se Elijáš stal svědkem Božího zázraku, když z nebe se

stoupil oheň. Na jeho prosbu začalo po tříletém suchu konečně pršet. Proč Elijáš reagoval na hrozbu Jezábel útěkem? (1Kr 19,1–5)

Elijáš prožil nesmírně vysilující den. Tato zkušenost ve spojení s nepřijemným prožitím a hrozbou smrti byla u něj patrně spouštěčem deprese.

Kromě toho byl Elijáš při pobití okolo 850 falešných proroků. Zdá se, že mnozí z nich byli zabiti jeho rukou (1Kr 18,40). Taková událost, ať už byla vedena jakkoli správnými motivy, mohla velmi snadno vyvolat traumatický stres nejen u těch, kteří ji sledovali, ale hlavně u těch, co byli jejími aktivními vykonavateli.

A tak Elijáš utekl – před hrozbou, před strachem, před sebou samým. Někdy utíkáme do ledničky, abychom „zajedli“ svůj smutek a stres a cítili se spokojeni. Někdy se rozhodneme spát a spíme hodiny a dny, abychom se zbavili emocionálního vyčerpání. Jindy hledáme nový vztah, novou práci či nové místo k životu, jen abychom utekli od všeho, co nás trápí. A někdy se snažíme nabrat si co nejvíce práce, schůzek a úkolů, abychom unikli před tou neznámou temnotou, která nás zbavuje radosti a klidu. Mnozí lidé sáhnou v takové situaci po nějakých „léčcích“ ve snaze utlumit týravou bolest v duši. Takové snahy často jen zakrývají projevy deprese, ale neřeší její podstatu a často ji mohou ještě zhoršit.

Aplikace

Máš zkušenost s depresí? Co tobě nebo někomu ve tvém okolí pomohlo?

UNAVENÝ A VYČERPANÝ

Sám šel den cesty pouští, až přišel k jednomu trnitému keři a usedl pod ním; přál si umřít. Řekl: „Už dost, Hospodine, vezmi si můj život, vždyť nejsem lepší než moji otcové.“ (1Kr 19,4)

Osobní studium

Elijáš byl příliš unavený, než aby běžel dál. A tak se znovu modlil. Jeho modlitba se velmi liší od jeho triumfální modlitby na hoře Karmel (1Kr 18,36.37), kde stál před Baalovými kněžími a proroky a obrovským zástupem lidí. Nyní jsou jeho slova naplněná zoufalstvím.

V úvodním verši Elijáš říká, že není lepší než jeho otcové. Jak rozumíš jeho slovům?

Když se nakonec Elijáš zastavil, zaplavil ho pocit viny a výčitek. Uvědomil si, že jeho útek pravděpodobně zmařil možnost velké reformy Izraele. Možná nabyl dojmu, že zklamal ty, kteří s ním počítali a potřebovali ho. Nyní neměl sílu na nic. V této bolestivé chvíli si uvědomuje, že je slabý a nemohoucí. A když se porovnává se svými předky, jsou jeho pocity ještě více skličující.

Pro každého z nás může být nesmírně bolestivé uvidět sebe takového, jaký opravdu je. V takových chvílích pro nás může být povzbuzením, že navzdory hříšnosti našich životů se Bůh na nás v Kristu dívá tak, jako by viděl Krista. Jakou větší naději můžeme prožívat než vědomí, že se vírou smíme dovolávat Kristovy spravedlnosti? (Fp 3,9)

Deprese nás však může vtahovat do tmavého víru zhnusení sebou samým. Někdy dokonce můžeme dojít k závěru, že jediným východiskem je smrt.

Zdá se, že podobně uvažoval i Elijáš. Cítil se zahlcen, všeho toho na něj bylo moc. Řekl: „Už dost, Hospodine, vezmi si můj život, vždyť nejsem lepší než moji otcové“ (1Kr 19,4).

Dobrou zprávou je, že velký Lékař Elijáše neodsoudil. Bůh nám rozumí a ví lépe než my sami, s čím zápasíme, když nás ovládne deprese.

„Pravděpodobně nezakusíme okamžitě jeho blízkost, ale náš Zachránce se k nám laskavě a chápavě sklání. Možná nepocítíme jeho dotek, ale jeho ruka se k nám vztahuje s láskou a soucitem.“ (SC 97; CVP 99)

Bůh nám rozumí a ví, že nás čeká „dlouhá cesta“ (1Kr 19,7). Někdy však musí počkat, až přestaneme utíkat – před ním, před sebou, před okolnostmi. A až tehdy může zasáhnout.

Topící se lidé jsou někdy tak zmatení, že bojují i s plavčikem, který se je snaží zachránit. Tehdy je třeba počkat až do chvíle, kdy se oběť úplně vysílí.

Aplikace

Uvažuj o následujících verších. Jakou naději a útěchu přinášejí? Ž 34,19; Mt 5,1-3; Ž 73,26; Iz 53,4-6.

UKLIDNĚNÍ A ODPOČINEK

⁵Pak pod tím keřem ulehl a usnul. Tu se ho dotkl anděl a řekl mu: „Vstaň a jez!“ ⁶Vzhlédl, a hle, v hlavách podpopelný chléb, pečený na žhavých kamenech, a láhev vody. Pojedl, napil se a opět ulehl. ⁷Hospodinův anděl se ho však dotkl podruhé a řekl: „Vstaň a jez, máš před sebou dlouhou cestu!“ ⁸Vstal, pojedl, napil se a šel v síle onoho pokrmu čtyřicet dní a čtyřicet nocí až k Boží hoře Chorébu. (1Kr 19,5–8)

¹⁵Hospodin mu řekl: „Jdi, vrať se svou cestou k damašské poušti. Až tam přijdeš, pomazeš Chazaela za krále nad Aramem. ¹⁶Jehúa, syna Nimsího, pomazeš za krále nad Izraelem a Elišu, syna Šáfatova z Ábel-mechóly, pomazeš za proroka místo sebe. (1Kr 19,15.16)

Osobní studium

Bůh ví, že Elijáše jeho zápas na Karmelu a zběsilý útěk vyčerpaly. Bůh ví i to, že Elijáš je vyčerpaný nejen tělesně, ale především emocionálně. Kromě toho si nese obrovský náklad pocitů vlastní viny. Podobně jako Ježíš o mnoho let později pomohl ochrnutému, i Elijášovi Bůh pomáhá tím, že mu pomůže „obrátit list“ v jeho životě a naplní jej znovu svým klidem a pokojem. Konečně se mohl Elijáš vyspat občerstvujícím a uklidňujícím spánkem.

Mohlo by se nám zdát, že zde příběh končí. Ale není to tak. Klid, který přináší Bůh, není jednorázovou záležitostí. Vstoupit do Božího odpočinku souvisí s uzdravením, při kterém se pomalu zbavujeme negativních myšlenek, způsobů uvažování a zničujících návyků. Bůh nás uzdravuje postupně.

Uvažuj o textu z úvodu (1Kr 19,5–8). Jak se dál vyvíjela Elijášova cesta?

Po odpočinku se Elijáš znovu rozběhl. Tentokrát však dal Bůh směr jeho běhu. Bůh

ví, že životní okolnosti nás v tomto světě často vedou do deprese. Chápe naši snahu utíkat a touží nám dát správný směr. Namísto sebezníčujícího útěku chce, abychom běželi k němu. A když se vydáme na cestu k němu, touží nás naučit slyšet zvuk jemného ticha (1Kr 19,12), který nás naplní klidem.

Elijáš neměl sílu vstát a vydat se na cestu k Bohu. Bůh mu však sílu dal a ujistil ho o lepší budoucnosti. Když Elijáš uléhal, chtěl zemřít. Byl přesvědčen, že jeho nejlepší dny už pominuly.

Uvažuj o textech 1K 19,15.16 a 2Kr 2,11. Co všechno měl Bůh pro Elijáše připraveno?

Bůh věděl, že to nejlepší Elijáše teprve čeká. Prorok prožil uzdravení a naučil se lépe ovládat svůj život, přijal Boží rytmus a Boží odpočinek. Měl před sebou ještě velké dílo, které měl udělat. Bůh už věděl o Elišovi, který se měl stát Elijášovi blízkým jako syn. Bůh věděl, že Elijáš znovu ve víře přivolá oheň z nebe (2Kr 1,10). A nakonec – Elijáš nezemře kdesi v poušti pod keřem, ale ohnivý vůz ho vezme do nebeského odpočinku.

Aplikace

Co se můžeme z Elijášova příběhu naučit o tom, že ať se cítíme jakkoliv špatně, v Boží moci se nemusíme vzdávat a můžeme v nové síle kráčet vpřed?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Jak se neustále mění okolnosti našeho života, mění se i naše zkušenost. Tyto změny v nás způsobují radost nebo smutek. Změna okolností však nemá moc změnit Boží vztah k nám. On je tentýž včera, dnes i navěky. A touží, abychom bezpodmínečně důvěřovali jeho lásce.“ (HP 120)

„Modlete se, upřete svůj pohled na Ježíše a přijměte jeho sílu, i když ji necítíte. Kráčejte vpřed, jako by každá vaše modlitba vystoupila až k Božímu trůnu a našla odpověď u toho, jehož zaslíbení nikdy neselžou. Kráčejte vpřed, zpívejte Bohu z celého srdce, i když jste sklíčení smutkem a břemeny, která nesete. Říkám vám to jako někdo, kdo ví, že nakonec zasvítí světlo, naplní nás radost, mlha a mraky se rozplynou. A my budeme moci vyjít z tísnivé moci stínů a temnoty do jasné sluneční záře jeho přítomnosti.“ (2SM 242.243)

Otázky k rozhovoru

1. *Většinou je nesmírně náročné pomáhat někomu, kdo trpí depresí nebo duševní chorobou. Co byste mohli jako sbor udělat pro to, abyste se lépe naučili rozumět, jak pomáhat lidem s depresí?*
2. *Některí lidé mají problém být před Bohem otevření a upřímní. Uvažujte o žalmech, v nichž si autor vylévá srdce před Bohem a otevřeně mluví o svých pocitech. Jak můžete podobný přístup podporovat i ve vašem sboru? V čem mohou spočívat úskalí „přílišné“ otevřenosti před celým shromážděním?*
3. *Když člověk prožívá depresi, bývá pro něj náročné se modlit. Jak v takových případech může pomoci přímluvná modlitba?*
4. *Proč je důležité uvědomovat si, že víra není pocit? Když prožíváme depresi, úzkost, strach nebo obavy, neznamená to, že Bohu nevěříme nebo nedůvěřujeme. Znamená to prostě skutečnost, že podobně jako mnohé biblické postavy a mnozí lidé kolem nás právě teď, i my prožíváme strach, úzkost nebo obavy. Proč je důležité v takových chvílích neopustit svou víru, i když se nám zdá, že nefunguje?*

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Sobota – rytmus odpočinku

Texty na tento týden

Gn 1–2; Ex 20,8–11; Ex 16,14–31; Dt 5,12–15; Iz 58,13.14

Základní verš

„A Bůh požehnal a posvětil sedmý den, neboť v něm přestal konat veškeré své stvořitelské dílo.“ (Gn 2,3)

Nikdo z nás si neumí představit, jak probíhalo stvoření, jak uprostřed temnoty zazářilo světlo, jak se oceány začaly hemžit životem nebo jak se na obloze najednou objevili ptáci. A stvoření Adama a Evy? Naše představa, jak přesně to Bůh uskutečnil, zcela selhává.

Po všech těch zázračných činech Bůh obrátil pozornost na něco jiného. Na první pohled se to možná nezdá stejně velkolepé jako obrovské velryby nebo barvami hrající pírká ptáčeků. Bůh prostě stvořil den, sedmý den, a pak mu dal mimořádný význam. Dokonce ještě předtím, než si lidé na sebe upletli bič života naplněného stresem, Bůh ustanovil znamení jako živý památník, připomínku. Bůh chtěl, aby se tento den stal časem zastavení a vědomé radosti ze života. Chtěl, abychom v tento den žili, ne pracovali. Chtěl, abychom se radovali z darů přírody, které vidíme kolem sebe. Chtěl, abychom měli radost ze vztahů. A ze všeho nejvíc toužil, abychom se radovali ze vztahu s ním jako Stvořitelem každého dobrého daru.

Pozvánka zůstala v platnosti i po vyhnání prvních lidí ze zahrady Eden. Bůh se chtěl ujistit, že toto pozvání přežije zkoušku časem, a proto ho už od začátku udělal součástí samotného odměřování času.

Tento týden se budeme věnovat studiu nádherného pozvání znovu a znovu vstupovat každý sedmý den do aktivního odpočinku.

Osnova lekce

Při studiu této lekce budeme přemýšlet nad sobotou jako jedinečným Božím darem, kterým nám chce Bůh dát do našeho hektického života tolik potřebný odpočinek – fyzický, duševní i duchovní.

I. Sobota a stvoření

- Gn 1 a 2: Boží dílo pro jeho děti (neděle)
- Ex 20,8–11: Sobota jako připomínka stvoření (pondělí)

II. Sobota a vykoupění

- Ex 16,25–31: Bůh se stará o své zachráněné děti (úterý)
- Dt 5,12–15: Sobota jako připomínka záchran (středa)

III. Prožívání soboty

- Iz 58,13.14; Lv 19,3: Jak prožít den odpočinku (čtvrtek)

PŘEDEHRA K ODPOČINKU

²⁶I řekl Bůh: „Učinme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi.“ ²⁷Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. (Gn 1,26.27)

⁷I vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chrpící dech života. Tak se stal člověk živým tvorem.

²¹I uvedl Hospodin Bůh na člověka mrákotu, až usnul. Vzal jedno z jeho žeber a uzavřel to místo masem. ²²A Hospodin Bůh utvořil z žebra, které vzal z člověka, ženu a přivedl ji k němu.

²³Člověk zvolal: „Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla! Ať muženou se nazývá, vždyť z muže vzata jest.“ ²⁴Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem. (Gn 2,7.21–24)

Osobní studium

Na počátku byl Bůh. On promluvil a stalo se. Světlo oddělilo den od noci. Nebeská klenba, obloha a moře vznikly Božím slovem druhý den. Na třetí den oddělil vody od souše a pevninu nechal porůst vegetací. Bůh zformoval základní schémata času a místa a pak je po dobu dalších tří dnů naplňoval. Určil světla, která vládnu obloze přes den a v noci. Na rozdíl od příběhů většiny starověkých kultur, biblický příběh stvoření velmi jasně ukazuje, že slunce, měsíc a hvězdy nejsou božstvy. Na scéně se objevily až čtvrtý den a jsou podřízeny slovu Stvořitele.

Mojžíšův popis pátého a šestého dne (Gn 1,20–31) překypuje životem a krásou. Ptáci, ryby, suchozemská zvířata – to vše naplnilo prostor, který Bůh připravil.

V první kapitole Genesis Bůh opakovaně hodnotí stvoření jako dobré. Má radost, nachází zálibu v tom, co stvořil. Je to dokonalé

místo. Země se hemží živými tvory. Jako nakažlivý refrén nádherné písně znovu a znovu zaznívá, že Bůh viděl své stvoření a bylo dobré.

Uvažuj o úvodních verších (Gn 1,26.27 a Gn 2,7.21–24). Pokus se popsat, v čem se odlišuje stvoření člověka od stvoření ostatního světa.

Bůh se sehnul a začal formovat prach ze země. Stvoření člověka k Božímu obrazu a Boží podobě nám vypráví o blízkosti a důvěrnosti. Bůh se sklání a vdechuje do Adama dech života. A Adam ožívá. Stvoření Evy z Adamova žebra přináší do stvořitelského týdne další důležitý rozměr. Manželství je součástí Božího plánu pro lidstvo. Jde o svatý svazek důvěry a partnerství mezi mužem a ženou, mezi *iš* a *išša*.

Když se Bůh tentokrát podíval na vše, co stvořil v šestý den, refrén zněl odlišně: „Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré“ (Gn 1,31).

Aplikace

V čem spočívá základní rozdíl mezi biblickou zprávou o stvoření a evoluční teorií? Jak skutečnost, že Bůh je dárce a tvůrce života, ovlivňuje tvůj pohled na vlastní život, na Boha i na druhé lidi?

PŘÍKAZ ODPOČÍVAT

⁸*Pamatuj na sobotní den, aby ti byl svatý. ⁹Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci, ¹⁰ale sedmý den je dnem odpočinku, zasvěceným Hospodinu, tvému Bohu. Nebudeš dělat žádnou práci – ty, tvůj syn ani tvá dcera, tvůj otrok ani tvá děvečka, tvé dobytče ani přistěhovalec ve tvých branách. ¹¹V šesti dnech totiž Hospodin učinil nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, ale sedmého dne odpočinul. Proto Hospodin požehnal sobotní den a posvětil jej. (Ex 20,8–11; B21)*

Osobní studium

Stvoření bylo „velmi dobré“, ale ještě nebylo dokončeno. Příběh stvoření končí Božím odpočinkem a speciálním požehnáním sedmého dne, soboty. „A Bůh požehnal a posvětil sedmý den, neboť v něm přestal konat veškeré své stvořitelské dílo“ (Gn 2,3).

Sobota je nedílnou součástí Božího stvoření. Dalo by se říci, že v určitém smyslu je dokonce vyvrcholením stvoření. Bůh tvoří odpočinek a vytváří místo pro společenství, kde lidstvo (v té době Adam a Eva) může přerušit svou každodenní činnost a prožít odpočinek po boku svého Stvořitele.

Naneštěstí do našeho světa vstoupil hřích a tím se všechno změnilo. Lidé už nemohli prožívat přímé společenství s Bohem. Ve stvoření se objevila bolest, dřina, křehké a nefunkční vztahy – a mnoho dalšího soužení a trápení, které velmi dobře známe z vlastní zkušenosti nebo ze zkušenosti lidí kolem nás. Ale i uprostřed toho všeho zůstává Boží sobota, vytrvalý symbol našeho stvoření a zároveň naděje a zaslíbení

naší obnovy. Pokud lidé potřebovali sobotní odpočinek před pádem do hříchu, o co víc jej potřebují po něm!

O mnoho let později, když Bůh osvobodil Izraelce z egyptského otroctví, připomíná jim mimořádný význam tohoto dne.

Uvažuj o úvodním textu (Ex 20,8–11). Jak tato slova dávají sobotu do souvislosti se stvořením?

Tímto přikázáním nás Bůh vyzývá, abychom pamatovali na svůj původ. V protikladu s tím, čemu mnozí lidé věří, nejsme náhodným produktem chladných, nemilosrdných a slepých sil a náhod. Naopak, jsme bytostí stvořené k Božímu obrazu. Byli jsme stvořeni, abychom měli společenství s Bohem. Nezáleželo na tom, že se s Izraelci zacházelo jako s bezcennými otroky. Každou sobotu byli zvláštním způsobem zváni, aby pamatovali na to, kým ve skutečnosti jsou – bytostmi stvořenými podle obrazu samotného Boha.

„Sobota, která je památkou stvořitelského díla, je i znamením Kristovy lásky a moci.“ (DA 281; TV 176)

Aplikace

Jaký význam má skutečnost, že právě Boží čin stvoření si připomínáme každý týden (a nejen jeden den, protože na sobotu máme pamatovat) prostřednictvím přikázání?

NOVÉ OKOLNOSTI

²⁵Tehdy Mojžíš řekl: „Snězte to dnes, neboť dnes je Hospodinova sobota; dnes na poli nic ne najdete.“ ²⁶Šest dní budete sbírat, ale sedmého dne, v sobotu, nic nebude.“ ²⁷Sedmého dne pak někteří z lidu vyšli sbírat, ale nic nenašli. ²⁸Tehdy Hospodin Mojžíšovi řekl: „Jak dlouho budete odmítat zachovávat má přikázání a mé pokyny? ²⁹Nechápete, že vám sobotu dal Hospodin? Proto vám on sám dává šestého dne chléb na dva dny. Každý zůstaňte, kde jste. V sedmý den ať nikdo nevychází.“ ³⁰A tak lid sedmého dne odpočíval. ³¹Dům Izraele pak ten pokrm nazval mana. Byl jako semeno koriandru, bílý, a chutnal jako medový koláč. (Ex 16,25–31; B21)

Osobní studium

Po čtyřiceti letech putování pouští měla nová generace už jen nejasné vzpomínky na Egypt. Životní zkušenost mladších se výrazně lišila od toho, co prožili jejich rodiče. Tato nová generace byla svědkem opakovaného nedostatku víry rodičů a následků, mezi které patřilo i putování pouští, během kterého stará generace pomalu vymírala.

Jejich předností bylo, že uprostřed tábora viděli svatyni, nad kterou se zjevoval oblak Boží přítomnosti vznášející se nad svatostánkem. Když se oblak pohnul, věděli, že je čas sbalit se a vydat na cestu. Tento oblak, který přinášel stín přes den a světlo a teplo v noci, byl neustálou připomínkou Boží lásky a péče o lid.

Uvažuj o textu Ex 16,14–31. Jak Bůh připomínal Izraelcům sobotu během jejich putování pouští?

Na rozdíl od obecně rozšířeného názoru tyto verše ukazují, že sobota jako sedmý den předcházela vydání zákona na Sínaji.

O čem mluví uvedené verše?

Speciální strava, kterou Bůh poskytoval Izraelcům, byla každodenním připo-

menutím skutečnosti, že se Stvořitel stará o své stvoření. Bůh naplňoval potřeby lidí na poušti konkrétním, hmatatelným způsobem. Každý den se při východu slunce zázračně objevilo jídlo a při západu mizelo. Kdykoli se někdo snažil nasbírat si jídlo i na druhý den, mana začala zapáchat a dali se do ní červi. Výjimkou byl den před sobotou, kdy nejen bylo many více, ale díl určený na sobotní den se zázračně nezkažil.

Izraelci měli svatyni, v níž probíhala svaťňová služba přesně podle zákonů a nařízení, které dostali prostřednictvím Mojžíše od Hospodina. Později již zestárlý Mojžíš svolal celý Izrael a připomněl jim nejen to, co prožili, ale také zákon, který jim Bůh dal (Dt 5,6–22).

Tato nová generace Izraelců byla konečně připravena na vstup do zaslíbené země. Izrael čekala i změna vedení a Mojžíš se chtěl ujistit, že si tato generace bude pamatovat, kým byli a jaké je jejich poslání. Nechtěl, aby opakovali časté chyby svých rodičů, a proto jim opakuje Boží zákony. Desatero jim připomíná, aby zdůraznil jeho význam pro generaci, která si měla podmanit Kanaán.

Aplikace

Dar many Izraelcům každý den připomínal, že je Bůh miluje a stará se o ně. Zvláště v sobotu si mohli uvědomit, že zajištění života není důsledkem jejich snahy, ale Boží péče. V čem tobě pomáhá sobota lépe chápat Boha a jeho lásku?

DALŠÍ DŮVOD K ODPOČINKU

¹²Zachovávej sobotní den, aby ti byl svatý, jak ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh. ¹³Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svoji práci, ¹⁴ale sedmý den je dnem odpočinku, zasvěceným Hospodinu, tvému Bohu. Nebudeš dělat žádnou práci – ty, tvůj syn ani tvá dcera, tvůj otrok ani tvá děvečka, tvůj býk ani tvůj osel, žádné z tvých dobytčat. Také přistěhovalec ve tvých branách ať si odpočine spolu s tebou, tvým otrokem a tvou děvečkou. ¹⁵Pamatuj, že jsi byl v egyptské zemi otrokem a Hospodin, tvůj Bůh, tě odtud vyvedl mocnou rukou a vztaženou paží. To proto ti Hospodin, tvůj Bůh, přikázal, abys dodržoval sobotní den. (Dt 5,12–15; B21)

Osobní studium

Izraelci měli svůj tábor na východním břehu Jordánu. Převzali kontrolu nad územím bášanského krále a dvou králů emorejských. V těchto důležitých chvílích Mojžíš svolává Izraelce a připomíná jim, že smlouva, kterou s nimi Bůh uzavřel na Sínaji, platila nejen pro jejich rodiče, ale týká se i jich. Nedílnou součástí této smlouvy bylo i Desatero.

Porovnej texty Ex 20,8–11 a Dt 5,12–15. V čem jsou tyto pasáže stejné, v čem se naopak liší? Jaký je důvod těchto rozdílů?

V Ex 20,8 začíná přikázání slovem „pamatuj“. V Dt 5,12 začíná slovem „zachovávej“, ačkoli slovo „pamatuj“ se v přikázání vyskytuje také, i když v jiné souvislosti. V Dt 5,15 Izraelci dostávají pokyn, aby „pamatovali“ na to, že byli otroky. A přestože nová generace vyrostla na svobodě, kdyby nebylo zázračného vysvobození z Egypta, všichni by se narodili jako otroci. Sobotní přikázání jim bylo připomínkou, že Bůh, který stvořil vše na nebi i na zemi, byl aktivně přítomen i při jejich záchraně: „Hospodin, tvůj Bůh, tě odtud vyvedl mocnou rukou a vztaženou paží“ (Dt 5,15; B21).

To bylo důležité v souvislosti s tím, že Izraelci stáli už podruhé na hranici zaslíbené země. Od chvíle, kdy první generace Izraelců hanebně selhala, uplynulo už téměř čtyřicet let. Při snaze překročit Jordán a obsadit zaslíbené území byli stejně bezmocní jako jejich předkové po útěku z Egypta. Ze všeho nejmíc potřebovali Boha, který je povede „mocnou rukou a vztaženou paží“.

Sobota dostala nový rozměr. Jelikož Bůh je Bohem vysvobození, Izrael měl zachovávat sobotní den (Dt 5,15; B21).

Samozřejmě, přikázání o sobotě souvisí se stvořením i v knize Deuteronomium, ačkoli se zde vzpomíná jiná motivace. Dá se také říct, že vysvobození Izraelců z Egypta je začátkem nového stvoření, podobného příběhu stvoření z Genesis. Izrael jako osvobozený národ je novým Božím stvořením (viz např. Iz 43,15).

A jelikož je exodus vnímán jako symbol vysvobození od hříchu, tedy vykoupení, sobotu můžeme chápat současně jako symbol stvoření i vykoupení. Sobota tedy velmi reálně ukazuje na Ježíše, našeho Stvořitele a Vykupitele.

Aplikace

Každá sobota měla Izraelcům připomínat, že byli zachráněni z Boží milosti, ne na základě svého jednání. Jak tobě sobota pomáhá připomínat tuto myšlenku? Je pro tebe dnem, který „dodržuješ“, abys byl spasen? Nebo dokážeš díky sobotě lépe chápat zcela nezaslouženou milost a záchranu, kterou od Boha dostáváme? Dokážeš si v ní „odpočinout“ od své snahy udělat něco pro své spasení?

PROŽÍVÁNÍ SOBOTY

¹³Jestliže v den odpočinku upustíš od svých pochůzek, od prosazování svých zálib v můj svatý den, nazveš-li den odpočinku rozkošným, svatý den Hospodinův přeslavným, budeš-li jej slavít tak, že se vzdáš svých cest, že přestaneš hovět svým zálibám a nepovedeš plané řeči, ¹⁴tu nalezeš rozkoš v Hospodinu „a já ti dovolím jezdit po posvátných návrších země a z dědictví tvého otce Jáкова tě budu živit“. Tak promluvila Hospodinova ústa. (Iz 58,13.14)

Každý měj v úctě svou matku a svého otce. Dbejte na mé dny odpočinku. Já jsem Hospodin, váš Bůh. (Lv 19,3)

Osobní studium

Bůh svému lidu přikazuje, aby zachovával sobotní den. Spolu s dalšími příkázáními, například nezabýjet a nekrást, zaznívá příkázání pamatovat na sobotu.

Jak bychom měli sobotu prožívat, v jaké atmosféře? Na co bychom v tento výjimečný den neměli zapomínat? Uvažuj v této souvislosti o Žalmu 92 a verších v Iz 58,13.14.

Jelikož zachovávat sobotu znamená oslavovat Stvořitele a Vykupitele, sobotu bychom měli slavit s potěšením a radostně. Sobota by rozhodně neměla být doprovázena pochmurnou náladou a smutkem.

Pamatovat na sobotu nemáme jen sedmý den. Tak jako na počátku byla sobota vyvrcholením stvořitelského týdne, máme i my „pamatovat na sobotu“ celý týden a předem plánovat, abychom mohli odložit svou každodenní práci a bez stresu slavit sobotu. Plánovaná příprava během týdne a zejména v pátek, v „den přípravy“ (Mk 15,42), je klíčem k očekávané radosti, kterou můžeme prožívat v tento mimořádný den.

Který důležitý aspekt zachovávání soboty zvýrazňuje text Lv 19,3?

Zachovávání soboty znamená i pěstování vztahů v naší rodině a s našimi přáteli. Bůh nám dává čas, abychom se zaměřili na společenství s celou rodinou. Sobota a rodina spolu úzce souvisejí.

Ačkoli odpočinek a čas strávený s rodinou jsou důležité, zachovávání soboty je spojeno také s účastí na společném uctívání Hospodina s našimi spoluvěřícími. I Ježíš se během svého života na zemi účastnil bohoslužebných shromáždění (Lv 23,3; L 4,16 a Žd 10,25).

I když náš životní rytmus a týdenní rozvrh mohou být hektické, hluboko v našich srdcích je touha po skutečném sobotním odpočinku a opravdovém společenství se Stvořitelem.

Pamatujme na to, že máme přerušit všechny naše povinnosti a plány. Prožijme čas s Bohem a rozvíjejme naše rodinné a přátelské vztahy. Tak můžeme najít pravidelný každotýdenní rytmus sobotního odpočinku.

Aplikace

Jaká je tvá osobní zkušenost se sobotou a požehnáním, které pramení z jejího zachovávání? Co můžeš udělat pro to, aby se pro tebe stala každá sobota ještě krásnějším a radostnějším dnem?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Bůh dal lidem sobotu jako památník své stvořitelké moci, aby jej mohli poznávat v díle jeho rukou. Sobota nás vybízí, abychom ve stvoření viděli slávu Stvořitele. [...] Každý den, ale především v sobotu, bychom měli studovat poselství, které pro nás Bůh zapsal v přírodě. Podobenství Spasitele bychom měli studovat tam, kde je pronesl. [...] Kdykoli se přibližujeme k přírodě, Pán Ježíš nám umožňuje pocítit svou přítomnost a promlouvá k nám o svém pokoji a lásce.“ (COL 25.26; PM 13)

„Jedním z důležitých důvodů, proč Hospodin vyvedl Izraelce z otroctví, bylo, aby mohli zachovávat jeho svatou sobotu. [...] Je zřejmé, že Mojžíš a Áron obnovili učení o svatosti soboty, protože faraón si jim stěžoval: ‚Lidu v zemi je mnoho a vy chcete, aby přestal pracovat?‘ (Ex 5,5) Je to jasný důkaz, že Mojžíš a Áron vedli lid k svěcení soboty už v Egyptě.

Zachovávání soboty však nemělo být vzpomínkovou oslavou jejich otroctví v Egyptě. Sobota měla být připomínkou stvoření, měla v sobě zahrnovat radostnou oslavu vysvobození z náboženského útlaku v Egyptě, který jim téměř znemožňoval zachovávání dne odpočinku. Jejich vysvobození z otroctví mělo v jejich srdcích podněcovat laskavou péči o chudé a utlačované, o vdovy a sirotky.“ (FEP 549)

Otázky k rozhovoru

1. *Mnozí křesťané, včetně některých adventistů sedmého dne, považují teistickou evoluci za možné vysvětlení stvoření. Jakým způsobem sobota ukazuje, že teistická evoluce není kompatibilní s učením církve adventistů?*
2. *Jak byste reagovali na argument, že na dni přece nezáleží a že důležité je, že odpočíváme jeden den v týdnu? Jak byste odpověděli na vysvětlení, že Ježíš je našim sobotním odpočinkem, a proto nemusíme dodržovat žádný den jako den odpočinku?*
3. *Jak se může zachovávání dne odpočinku stát připomínkou svobody a vysvobození? Jak můžeme zabránit tomu, aby se sobota stala zákonickým dnem naplněným různými omezeními?*
4. *Někteří lidé tvrdí, že zachovávání soboty jako sedmého dne je pokusem zasloužit si spasení. Jak byste reagovali na paradox v tomto tvrzení, že odpočinkem v sedmý den se snažíme získat spasení ze skutků?*

Praktický závěr

- *Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?*

Podněty k modlitbám

- *Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.*
- *Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?*
- *Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.*

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Sobotní odpočinek

Texty na tento týden

Gn 1,26.27; Ř 6,1–7; Ex 23,12; J 5,7–16; Ex 31,13–17

Základní verš

„Šest dní se bude pracovat, ale sedmého dne je sobota, den odpočinku, svatě shromáždění: nedělejte žádnou práci. Ve všech vašich příbytcích bude sobota náležet Hospodinu.“ (Lv 23,3; B21)

Každý z nás se už setkal s argumenty proti svěcení soboty jako sedmého dne. Mezi nejčastější patří, že Ježíš změnil sobotu na neděli, že Ježíš nebo dokonce apoštol Pavel sobotu zrušil nebo že apoštolové nahradili sobotu nedělí na památku vzkříšení. Objevily se i jiné, propracovanější argumenty, které například tvrdí, že samotný Ježíš je naším sobotním odpočinkem, a proto nepotřebujeme světit sobotu ani žádný jiný den. A samozřejmě se neustále objevuje i podivné tvrzení, že sobotním odpočinkem usilujeme vlastními skutky získat cestu do nebe.

Existují však i křesťané, které zaujala myšlenka každotýdenního odpočinku. Argumentují, že dnem odpočinku je neděle nebo že nezáleží na tom, který den člověk světit, ale že důležitý je biblický koncept odpočinku.

Samozřejmě, jako adventisté sedmého dne se držíme trvalé platnosti Božího morálního zákona. Jsme přesvědčeni, že zachovávání Desatera, včetně doslovného znění čtvrtého přikázání, je důležité. Zároveň však vyznáváme, že svěcení soboty nás v konečném důsledku nespasí, podobně jako nás nespasí ani poslušnost pátého, šestého, prvního či kteréhokoliv jiného přikázání.

Tento týden se budeme podrobněji věnovat důležitosti a podstatě odpočinku, který nám Bůh dal prostřednictvím přikázání o sobotě.

Osnova lekce:

Již podruhé se budeme v této lekci soustředit na dar pokoje a odpočinku, který od Boha dostáváme v odděleném sobotním dnu. Tentokrát nás bude konkrétně zajímat, jak se tento dar může promítnout do našich vztahů k těm, kteří žijí kolem nás.

- Gn 1,26.27: Sobota a naše zodpovědnost za přírodu (neděle)
- Ř 6,1–7: Sobota jako den skutečné svobody (pondělí)
- Ex 23,12: Sobota a náš vztah k druhým lidem (úterý)
- J 5,7–16: Sobota a služba potřebným (středa)
- Ex 31,13–17: Sobota jako znamení vztahu s Bohem (čtvrtek)

SOBOTA A ZODPOVĚDNOST ZA SVĚT

²⁶I řekl Bůh: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi.“ ²⁷Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. (Gn 1,26.27)

Kdo prolije krev člověka, toho krev bude člověkem prolita, neboť člověka Bůh učinil, aby byl obrazem Božím. (Gn 9,6)

¹⁵Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Edenu, aby ji obdělával a střežil.

¹⁹Když vytvořil Hospodin Bůh ze země všechnu polní zvěř a všechno nebeské ptactvo, přivedl je k člověku, aby viděl, jak je nazve. Každý živý tvor se měl jmenovat podle toho, jak jej nazve. (Gn 2,15.19)

Osobní studium

Ze všech deseti přikázání jen čtvrté začíná slovem „Pamatuj...“. V Desateru nenacházíme „pamatuj, abys nekradl“ nebo „pamatuj, že nemáš zabít“. Jedině ve čtvrtém přikázání zaznívá „Pamatuj na sobotní den, aby ti byl svatý“ (Ex 20,8; B21).

Myšlenka „pamatování“ předpokládá minulost, tedy že se něco kdysi událo a my si to máme pamatovat. Když si pamatujeme, propojujeme se s minulostí. A ono „Pamatuj na sobotní den, aby ti byl svatý“ nás vede přímo do samotného stvořitelského týdne.

Uvažuj o textech v úvodu dnešní lekce (Gn 1,26.27 a 9,6). Co tyto verše říkají o výjimečném postavení člověka a o jeho zásadní odlišnosti od zbytku stvoření? Proč je důležité si tuto odlišnost uvědomovat?

Když si připomínáme akt stvoření, uvažujeme o tom, že jsme stvoření k Božímu obrazu. Něco takového se ve zprávě o stvoření neříká o nikom a ničem jiném. Je zřejmé, že

jako lidské bytosti se zásadně lišíme od všeho ostatního stvoření na naší planetě, bez ohledu na to, kolik DNA máme společné s některými zvířaty. A na rozdíl od rozšířených názorů, nejsme jen výše vyvinutí lidooopi nebo jiné formy prehistorických primátů. Jako lidé stvoření k Božímu obrazu jsme jedinečnými bytostmi, které Bůh na tomto světě stvořil.

Uvažuj o verších Gn 2,15.19. Co nám příběh stvoření připomíná o našem vztahu k ostatnímu stvoření?

Vědomí toho, že Bůh stvořil nejen nás, ale i celý náš svět, je připomínkou naší odpovědnosti za stvoření. Písmo říká, že jedním z úkolů člověka bylo „panovat“ (Gn 1,26) nad stvořením. Panovat neznamená zneužívat. Máme vládnout jako Boží zástupci. Máme k stvořenému světu přistupovat s láskou a péčí, tak jako by to dělal Bůh.

Ano, hřích všechno zkazil a zničil, ale naše planeta je stále Božím stvořením a nic nám nedává právo ji zneužívat, zvláště na úkor ostatních lidí, jak se často stává.

Aplikace

Říkali jsme, že zachovávaní soboty má být připomínkou toho, že Bůh je Stvořitel. Jak nám tento rozměr soboty může pomoci lépe si uvědomit, že máme být dobrými správci přírody a životního prostředí? Jak konkrétně můžeme jako křesťané přispět k lepší péči o přírodu – faunu, flóru, ovzduší či vodní zdroje? Co od nás Bůh čeká (od jednotlivců i církve) v této oblasti?

SOBOTA JAKO OSLAVA SVOBODY

¹Co tedy máme říci? Že máme dále žít v hříchu, aby se rozhojnila milost? ²Naprostu ne! Hříchu jsme přece zemřeli – jak bychom v něm mohli dále žít? ³Nevíte snad, že všichni, kteří jsme pokřtěni v Krista Ježíše, byli jsme pokřtěni v jeho smrt? ⁴Byli jsme tedy křtem spolu s ním pohřbeni ve smrt, abychom – jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých slavnou mocí svého Otce – i my vstoupili na cestu nového života. ⁵Jestliže jsme s ním sjednoceni, protože máme účast na jeho smrti, jistě budeme mít účast i na jeho zmrtnýchvstání. ⁶Víme přece, že starý člověk v nás byl spolu s ním ukřižován, aby tělo ovládané hříchem bylo zbaveno moci a my už hříchu neotročili. ⁷Vždyť ten, kdo zemřel, je vysvobozen z moci hříchu. (Ř 6,1-7)

Osobní studium

Jak jsme si již ukázali, sobota nepřipomíná jen dílo stvoření. Když se v Písmu setkáváme s Desaterem podruhé, Mojžíš mluví o čtyřiceti letech putování Izraelců pouští. Tentokrát důvod pro svěcení soboty nesusouvisí se stvořením, ale s vysvobozením z egyptského zajetí a otroctví (Dt 5,12–15).

A přestože dnes nejsme otroky v Egyptě, každý z nás zápasí s jiným druhem otroctví, které může být v určitém smyslu stejně tíživé.

Co všechno nás dnes může zotročovat? Uvažuj o tom v kontextu následujících veršů.

Gn 4,7

Žd 12,1

2Pt 2,19

Sobota je oslavou svobody od všeho, co nás spoutává a vede k nesvobodě. Sobota nám připomíná, že existuje svoboda od hříchu, kterou nemůžeme dosáhnout vlastní silou, ale Boží mocí, kterou přijímáme vírou. Sobota nám také připomíná, že tuto svobodu si nemůžeme ničím zasloužit. Prvorození Izraele byli zachráněni krví beránka na ve-

řejích dveří v předvečer jejich vysvobození z Egypta (Ex 12). I my jsme byli zachráněni krví Beránka a nyní žijeme ve svobodě, kterou máme v Ježíši Kristu.

Uvažuj o textu z úvodu (Ř 6,1–7). Jak Pavlova slova souvisejí s darem, který nám připomíná sobota?

„Pamatuj, že jsi byl otrokem v egyptské zemi a že tě Hospodin, tvůj Bůh, odtud vyvedl pevnou rukou a vztaženou paží“ (Dt 5,15). Tato slova lidem připomínají, že byli zachráněni Hospodinovou mocí, která konala v jejich prospěch. O co víc bychom si jako křesťané měli znovu a znovu připomínat a uvědomovat, že jen dílo a moc Ježíš Krista v náš prospěch nás může zachránit od hříchu!

Toto přikázání nám říká, abychom nacházeli odpočinek ve spasení, které pro nás Bůh svou mocí vydobyl. Uvažování o Bohu jako Stvořiteli nás osvobozuje od našich vlastních pokusů dosáhnout bezhříšnosti. Vírou si připomínáme, že jen on má moc nás přetvořit a vysvobodit z otroctví hříchu. Pokud mu dovolíme, aby v nás konal své dílo, může tuto změnu udělat právě teď.

Aplikace

Jaká je tvá vlastní zkušenost s otroctvím hříchu? Jak se můžeme naučit přijímat zaslíbení, která jsme obdrželi od Ježíše v souvislosti s vysvobozením z otroctví?

SOBOTA A VZTAH K DRUHÝM

⁵Nyní tedy, budete-li mě skutečně poslouchat a dodržovat mou smlouvu, budete mi zvláštním vlastnictvím jako žádný jiný lid, třebaže má je celá země. ⁶Budete mi královstvím kněží, pronárodem svatým. To jsou slova, která promluvíš k synům Izraele. (Ex 19,5.6)

Po šest dnů budeš konat svou práci, ale sedmého dne přestaneš, aby odpočinul tvůj býk i osel a aby si mohl oddechnout syn tvé otrokyně i host. (Ex 23,12)

Osobní studium

Uvažuj o textu Ex 19,5.6. Co tyto verše říkají o postavení starověkého Izraele? (Pro srovnání viz také 1Pt 2,9.)

Izrael byl vyveden z egyptského zajetí, aby se stal Božím lidem smlouvy. Pokud by tento národ zůstal věrný, prostřednictvím něj by se mohlo evangelium dostat ke všem národům světa. Je zřejmé, že se Izraelci stali objektem mimořádné Boží péče a Božího zájmu. Dostali nejen mimořádné výsady, ale i výjimečnou odpovědnost.

Uvažuj o textu Ex 23,12. Na co klade tento verš důraz? Co nás učí o Božím pohledu na ty, kdo nebyli Izraelci? (Viz také Ex 20,10.)

Mnoha lidem uniká skutečnost, že sobota má obecnou platnost. Nejčastějším omylem je názor, že sobota byla určena jen Židům. Chyba tohoto přístupu se dá odhalit hned podle prvních dvou kapitol knihy Genesis. Bůh je Stvořitelem všech lidí, a proto všichni mají pamatovat na sobotní den.

Kromě toho, že si máme připomínat, čím je sobota pro nás, měli bychom pamatovat

i na to, co nám sobota říká o druhých lidech. Náš odpočinek a naše společenství se Stvořitelem a Vykupitelem nás povede k tomu, abychom ostatní vnímali novým pohledem. I oni jsou stvořeni tímž Bohem jako my, miluje je tentýž Bůh jako nás a zemřel za něj stejný Vykupitel jako za nás. Jak jsme již viděli (Ex 20,10; Dt 5,14), služebníci, cizinci, a dokonce i zvířata mají mít možnost v sobotu odpočívat.

Skutečnost, že ze sobotního odpočinku se měli radovat a měli z něj mít užitek i ti, co (ještě) neměli účast na smluvních zaslíbeních daných Izraeli, vypovídá o sobotním odpočinku velmi mnoho. S lidmi, a dokonce ani se zvířaty by se nikdy nemělo zacházet násilně. Nikdo by neměl být vystaven týrání a zneužívání. Židé si měli každý týden připomínat, jak mnoho mají společného s druhými lidmi. A máme si to připomínat i my. A i když máme podíl na požehnáních, která jiní nedostávají, máme si pamatovat, že jsme součástí hříšné lidské rodiny. Měli bychom proto k ostatním přistupovat s úctou a respektem.

Aplikace

Jak by se tvé zachovávání soboty mohlo stát požehnáním pro ty, co sobotu nezachovávají? Jak můžeš využít sobotu pro vydávání svědectví druhým?

SLUŽBA DRUHÝM JAKO OSLAVA BOHA

⁷Nemocný mu [Ježíš] odpověděl: „Pane, nemám nikoho, kdo by mě donesl do rybníka, jakmile se voda rozvíří. Než se tam sám dostanu, jiný mě předejde.“⁸ Ježíš mu řekl: „Vstaň, vezmi své lože a chod!“⁹ A hned byl ten člověk uzdraven; vzal své lože a chodil. Toho dne však byla sobota.¹⁰ Židé řekli tomu uzdravenému: „Je sobota, a proto nesmíš nosit lože.“¹¹ Odpověděl jim: „Ten, který mě uzdravil, mi řekl: Vezmi své lože a chod!“¹² Zeptali se ho: „Kdo je ten člověk, který ti řekl: Vezmi je a chod?“¹³ Ale uzdravený nevěděl, kdo to je, neboť Ježíš se mu ztratil v zástupu, který tam byl.¹⁴ Později vyhledal Ježíš toho člověka v chrámě a řekl mu: „Hle, jsi zdrav. Už nehřeš, aby tě nepotkalo něco horšího!“¹⁵ Ten člověk šel a oznámil Židům, že je to Ježíš, kdo ho uzdravil.¹⁶ A proto Židé začali Ježíše pronásledovat, že takové věci dělal v sobotu. (J 5,7-16)

Osobní studium

Zachovávaní soboty měli náboženští představitelé v malíčku, přestože pro zachovávaní soboty existovaly desítky zákazů a pravidel. Mezi ně patřil i zákaz cokoli svazovat a rozsvazovat, zakládat oheň, přepravovat náklad mezi domovem a veřejným místem nebo na veřejnosti ujít více než přesně stanovenou vzdálenost.

Z čeho obvinili Ježíše náboženští představitelé podle textu J 5,7-16? Jak rozumíš jejich obvinění?

Náboženští představitelé vůbec nebrali na vědomí, že Ježíš právě udělal úžasný zázrak. Bylo jim jedno, že uzdravený muž se po třiceti osmi letech mohl postavit a svoobodně chodit. Byli posedlí tím, že muž přitom nesl své lehátko – v sobotu a veřejně. Místo toho, aby viděli, jak „Pán nad sobotou“ (Mk 2,28) využil tento speciální den, šlo těmto zákoníkům jen a jen o zachovávaní jejich vlastních pravidel a předpisů. Musíme si dávat pozor, abychom i my nedělali podobné chyby.

Jak text Iz 58,2.3 odhaluje Boží pohled na zachovávaní soboty?

Bůh od nás neočekává mechanické účtování nebo zbožné ticho. Chce, aby se jeho lid věnoval jiným lidem – zejména utlačovaným a přehlíženým.

Izajáš velmi jasně říká: „Jestliže v den odpočinku upustíš od svých pochůzek, od prořezávání svých zálib v můj svatý den, nazveš-li den odpočinku rozkošným, svatý den Hospodinův přeslavným, budeš-li jej slavit tak, že se vzdáš svých cest, že přestaneš hovořit svým zálibám a nepovedeš plané řeči, tu nalezněš rozkoš v Hospodinu, a já ti dovolím jezdit po posvátných návrších země a z dědictví tvého otce Jákoba tě budu živit. Tak promluví Hospodinova ústa“ (Iz 58,13.14).

V sobotu bychom neměli dělat to, co se líbí nám. Lidské plány nejsou součástí Boží představy o prožívání soboty. Bůh nás zve, abychom se starali o ty, co se trápí, jsou vězni (čehokoliv), jsou hladoví a nazí a kráčeji v temnotě. Chce, abychom se zajímali o ty, na které si nikdo nevzpomene. Více než kterýkoliv jiný den v týdnu má právě sobota odvést naši pozornost od nás samotných a od naší sobeckosti. Má nás vést k uvažování o potřebách druhých lidí více než o našich vlastních.

Aplikace

Jak byste jako společenství věřících mohli položit větší důraz na službu druhým právě v sobotní den?

SOBOTA JAKO ZNAMENÍ, ŽE PATŘÍME BOHU

¹³ *Promluv k synům Izraele: Zachovávejte mé soboty, neboť to je znamení mezi mnou a vámi po všechna vaše pokolení, abyste věděli, že já jsem Hospodin, váš Posvětitel.*

¹⁶ *„Ať synové Izraele zachovávají sobotu; ať sobotu dodržují jako věčnou smlouvu po všechna svá pokolení. ¹⁷Je to věčné znamení mezi mnou a syny Izraele. V šesti dnech totiž Hospodin učinil nebe i zemi, ale sedmého dne odpočinul a nabral dech.“ (Ex 31,13.16.17; B21)*

Osobní studium

Během druhé světové války Británie očekávala bezprostřední napadení německou armádou. Do příprav na obranu bylo investováno mnoho úsilí. Podél pobřeží byla budována opevnění. Jelikož po předpokládaném vyloštění by cesty sloužily k rychlému přesunu do významných center, byly na strategických bodech vystavěny důmyslné blokády. Angličané se pak rozhodli udělat ještě něco jiného. Aby zpomalili a zmátli očekávaná nepřátelská vojska, odstranili všechny silniční ukazatele a informační tabule na železnici. Nápis vyryté do kamenů nebo budov nemohly být odstraněny, a proto na ně nanесли vrstvu omítky nebo betonu.

Značky a orientační znamení jsou důležité. Slouží jako ukazatele. V době před rozšířením technologie GPS jsme všichni sledovali mapy a hledali značky.

Čeho je sobota znamením? Uvažuj o tom v kontextu veršů Ex 31,13.16.17. Jak můžeme slova obsažená v těchto verších aplikovat na nás dnes, když věříme v trvalou platnost zákona?

Přestože uvedená slova byla určena specificky pro starověký Izrael, jako křesťané jsme dnes „potomstvo Abrahamovo a dědicové toho, co Bůh zaslíbil“ (Ga 3,29),

a sobota i dnes zůstává znamením mezi Bohem a jeho lidem. V Exodu 31. kapitole je zdůrazněno, že sobota je znamením věčné smlouvy (Ex 31,16.17). Toto znamení nám pomáhá „znát“ našeho Stvořitele, Vykupitele a Posvětitel. Je jako zástava, která se vztýčuje každých sedm dní a pomáhá nám pamatovat na něco důležitého.

Boží sobota je trvalou připomínkou našeho původu, našeho osvození, naší budoucnosti a naší odpovědnosti za utiskované a přehlížené. Sobota je tak důležitá, že namísto toho, abychom se my museli o něco snažit, sobota k nám opakovaně každý týden přichází. Připomíná nám, kdo nás stvořil, co pro nás dělá a co pro nás udělá, až stvoří nové nebe a novou zemi.

Svatý Bůh zve nás, své lidské smluvní partnery, abychom se naladili na jeho rytmus, který ukazuje, na čem opravdu záleží – na zachraňujícím vztahu mezi Stvořitelem a Vykupitelem na jedné straně a jeho vzdorovitým stvořením na straně druhé. Každý týden jsme Boží mocí a autoritou vyzýváni, abychom vstoupili do odpočinku, který jsme dostali v Ježíši Kristu. „Nespouštějme oči z Ježíše, původce a završitele naší víry, který pro radost, ležící před ním, nedbal na hanbu, podstoupil kříž a usedl po pravici Božího trůnu“ (Žd 12,2; B21).

Aplikace

Co ti může pomoci, abys s Bohem během soboty prožil hlubší zkušenost?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Celý týden bychom měli pamatovat na sobotu a připravovat se na její prožití podle příkázání. Neměli bychom ji zachovávat jen proto, že je to příkázání, ale měli bychom rozumět, jak duchovně souvisí se vším, co děláme.“ (6T 353)

„Celé nebe zachovává sobotu, ale ne lhostejně a pasivně. V tento den bychom i my měli být aktivní a čilí. Máme se přece setkat s Bohem a s naším Spasitelem Kristem! Můžeme ho ve víře vidět. On touží požehnat a občerstvit každého člověka.“ (6T 362)

„V sobotu jsou na Boha kladeny dokonce ještě větší nároky než v jiné dny. Boží lid upouští od svých každodenních činností a věnuje se rozjímání a bohoslužbě. Vysílá k Bohu více proseb než jindy. Žádá od Hospodina větší pozornost. Prosí jej o zvláštní požehnání. Bůh nečeká, až skončí sobota, aby mohl splnit prosby věřících. V nebesích činnost nikdy neustává a lidé by také nikdy neměli přestat konat dobro.“

Sobota nemá být dnem neužitečného zahálení. Zákon zapovídá vykonávat v den Páně světskou práci. Činnost, kterou si člověk vydělává na živobytí, musí v sobotu ustát, stejně jako účast na světských zábavách a práce spojená se ziskem. Bůh ukončil v sobotu své stvořitelké dílo, odpočinul a požehnal ji.

Stejně tak i člověk by měl v sobotu zanechat každodenní zaměstnání a věnovat čas zdravému odpočinku, bohoslužbě a dobrým skutkům. Kristovo uzdravení nemocného bylo v naprostém souladu se zákonem. V ničem sobotu nenarušovalo.“ (DA 207; TV 128.129)

Otázky k rozhovoru

1. *V mnoha zemích se péče o životní prostředí stala předmětem vášnivých politických debat. Jak bychom jako adventisté mohli pečovat o přírodu, aniž bychom se zapojili do často protichůdných politických diskusí?*
2. *Služba začíná v myslí. Jak v sobě můžeme rozvíjet nadšený postoj služby lidem kolem nás – v rodinách, v církvi, v místě, kde žijeme? Jak nám v tom může pomoci sobota?*
3. *Každá sobota nám připomíná, že Bůh je Stvořitelem všech lidí, a to nám pomáhá vnímat je Božíma očima. Jak nám sobota může pomoci chápat, že rasové, etnické, socioekonomické a genderové rozdíly jsou nepodstatné, když mluvíme o tom, že všichni jsme stvořeni k Božímu obrazu a jsme objektem jeho lásky?*

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

List Židům – zaslíbený odpočinek

Texty na tento týden

1K 10,1–11; Lv 4,32–35; Žd 4,1–11

Základní verš

„Tyto věci se staly příkladem pro nás, abychom nebyli žádostivi zlých věcí, jako oni byli žádostivi.“ (1K 10,6; ČSP)

V Queens Museum v New Yorku se nachází expozice největšího architektonického modelu města na světě. V měřítku 1 : 1200 zobrazuje všechny budovy New Yorku a pokrývá rozlohu téměř 870 metrů čtverečních. Původně ho pro světovou výstavu v New Yorku, která se konala v letech 1964 až 1965, konstruovalo přibližně sto umělců a řemeslníků více než tři roky. Celý model se čas od času upravuje, aby odpovídal aktuálnímu stavu. Jde o složitý a velmi detailní model, který zobrazuje více než 60 000 budov.

Navzdory důmyslnosti a podrobnostem zhotovení jde stále jen o model, kopii, která představuje něco mnohem velkolepějšího, většího, složitějšího a komplexnějšího než samotný model.

Takto vlastně fungují všechny modely. Nejde o originály, jsou to pouze makety, zmenšené kopie. Model nám pomáhá pochopit podstatu originálu, ale nikdy ho nemůže nahradit. Díky němu lépe rozumíme originálu a umíme si představit jeho fungování.

I v Písmu se nachází mnoho různých modelů činností a ustanovení, které ukazují na větší, nebeskou realitu. Čtvrtá kapitola listu Židům nám pomáhá odhalit jednu z těchto skutečností, když mluví o biblickém konceptu odpočinku.

Osnova lekce:

V této lekci si povšimneme, jak list Židům používá starozákonní příběh „odpočinutí“ Izraelců v „zaslíbené zemi“ (po letech putování) jako symbolický předobraz velkého „odpočinutí“, které připravil Kristus pro všechny své věrné následovníky.

I. Jak fungují biblické předobrazy – úvod k tématu

- 1K 10,1–6; Žd 8,5: Co jsou to „předobrazy“ (neděle)
- Lv 4,32–35; 1Pt 1,18–21: Starozákonní předobrazy Kristova díla (pondělí)

II. Předobraz konečného „odpočinku“ v listu Židům

- Žd 4,1–11: Předobraz „odpočinku“ v zaslíbené zemi (úterý)
- Žd 4,4–7: Jak lze přijít o tento odpočinek (středa)
- Žd 4,8–11: Nejlepší „odpočinek“ je stále před námi (čtvrtek)

PRINCIP „PŘEDOBRAZU“

¹Nechci, bratři, abyste nevěděli, že naši otcové byli všichni pod oním oblakem a všichni prošli mořem, ²všichni byli pokřtěni v Mojžíše v oblaku a v moři, ³všichni jedli týž duchovní pokrm a všichni pili týž duchovní nápoj; pili totiž z duchovní skály, která je doprovázela, a tou skálou byl Kristus. ⁵Ale ve většině z nich neměl Bůh zalíbení; vždyť byli pobiti v té pustině. ⁶Tyto věci se staly příkladem pro nás...“ (1K 10,1–6; ČSP)

[Kněží] však sloužili ve svatyni, která je jen náznakem a stínem svatyně nebeské. Vždyť Bůh uložil Mojžíšovi, když měl zřídít stánek: „Hleď, ať uděláš vše podle vzoru, který ti byl ukázán na hoře.“ (Žd 8,5)

Osobní studium

Uvažuj o úvodním textu (1K 10,1–6). O čem píše apoštol Pavel do Korintu, když mluví o „příkladu“ pro nás? Jak jeho slovům rozumíš?

Řecké slovo použité v 1K 10,6 (a v odvozené formě i v 1K 10,11) je v češtině přeloženo jako „(výstražný) příklad“ (ČSP; BK) nebo „výstraha“ (ČEP; B21). V originále je použito slovo *typos*, z něhož pochází i české slovo „typ“. Typ (nebo příklad, předobraz) není nikdy originálem, ale jen určitým symbolem, který originál představuje a odkazuje na něj. Je to názorný model něčeho jiného.

V Žd 8,5 se nachází dobrý příklad tohoto vztahu: „Ti [kněží starozákonní služby ve svatyni] však sloužili ve svatyni, která je jen náznakem a stínem svatyně nebeské. Vždyť Bůh uložil Mojžíšovi, když měl zřídít stánek: „Hleď, ať uděláš vše podle vzoru, který ti byl ukázán na hoře.““

Myšlenky z listu Židům zdůrazňují přímé propojení mezi nebeskou a pozemskou realitou. Přitom jsou citována slova z Ex 25,9, kde Bůh říká Mojžíšovi, aby mu Izraelci postavili na poušti svatyni podle „vzoru svatě-

ho příbytku“, který mu ukázal. Podstatné je, že pozemská svatyně a všechny její rituály a obřady symbolizovaly a poukazovaly na to, co se odehrává v nebeské svatyni, kde je Ježíš naším Veleknězem.

S tímto předpokladem můžeme lépe pochopit, o čem apoštol Pavel mluví v 1K 10. kapitole. Pavel se v těchto verších vrací k některým klíčovým zkušenostem Božího lidu na poušti během putování do zaslíbené země. Když mluví o „našich otcích“, má tím na mysli židovské předky, kteří vyšli z Egypta, putovali pod oblakem, prošli mořem, a tak byli z otroctví pokřtěni do nového života ve svobodě.

Pavel považoval tato důležitá zastavení na poušti za „typ“ (příklad, předobraz). Podle Pavlova způsobu uvažování musí „duchovní pokrm“ odkazovat na manu (porovnej s Ex 16,31–35). Izraelci pili ze skály, kterou Pavel ztotožňuje s Kristem (1K 10,4). Když vnímáme Ježíše jako „chléb života“ (J 6,48) a jako „živou vodu“ (J 4,10), pak Pavlovy obrazy dávají jasný smysl. Pavel zde používá starozákonní příběhy a události jako příklady odhalování duchovních pravd, které mohou být aplikovány do života křesťana dnes.

Aplikace

Uvažuj o zkušenosti Izraelců při vyjití z Egypta. Jaké duchovní poučení můžeme mít z jejich „příkladů“? Které příklady a zkušenosti jsou pro nás motivační a následováníhodné? Které z nich jsou pro nás výstrahou?

PŘEDOBRAZY KRISTOVY SLUŽBY

³²Jestliže přivede jako dar k oběti za hřích jehně, přivede samičku bez vady. ³³Vloží ruku na hlavu zvířete obětovaného za hřích a porazí je v oběť za hřích na místě, kde se poráží dobytek pro zápalné oběti. ³⁴Pak vezme kněz trochu krve z oběti za hřích na prst a potřě rohy oltáře pro zápalné oběti; všechnu ostatní krev vyleje ke spodku oltáře. ³⁵Všechen tuk odejme, jako bývá odňat tuk z beránka pro hod oběti pokojné, a kněz jej na oltáři obrátí v obětní dým jako ohnivou oběť pro Hospodina. Pro hřích, jehož se dopustil, vykoná za něho kněz smírčí obřady, a bude mu odpuštěno. (Lv 4,32–35)

Osobní studium

Starozákonní systém rituálů a obětí, který nacházíme v knize Leviticus, nabízí mnoho příkladů toho, o čem jsme mluvili včera. Symboly ve Starém zákoně poukazují na velké novozákonní pravdy. Přestože současní čtenáři Bible často přeskakují zmínky o ceremoniích a obětech, nacházíme v nich mnoho důležitých duchovních pravd, které jsou i dnes velmi aktuální.

Uvažuj o instrukcích týkajících se oběti za hřích pro běžného Izraelce v úvodních verších (Lv 4,32–35). Co se z těchto obřadů můžeme dnes naučit i přesto, že nemáme svatyni či chrám s oltářem, kde bychom přinášeli oběti za naše hříchy? Jaké souvislosti můžeme vidět mezi touto pasáží a verši J 1,29 a 1Pt 1,18–21?

Obřady jsou výborným způsobem, jak ukázat důležité hodnoty a informace. Je však potřeba je správně pochopit v daném kontextu. Aby byly obřady účinné, musely se obvykle odehrát v konkrétním čase, na přesně určeném místě a jasně vymezeným způsobem. Když čteme jednotlivé pří-

kazy a nařízení o starozákonních obětech, dozvídáme se, že Bůh dal velmi jasné instrukce kdy, kde a co se má obětovat a jaký má být postup obětování.

Středem mnohých obětí byla samozřejmě krev a její obřadní vylití nebo pokropení něčeho. Nejsou to příjemné obrazy – a ani neměly být. Jde tu přece o řešení vážného problému vesmíru, kterým je hřích.

Jaká byla vlastně úloha krve a proč jí měly být potřeny rohy oltáře? U většiny rituálů spojených se svatyní bylo sice přesně popsáno, jak mají být provedeny, ne vždy je ale vysvětlen důvod proč. Může to být proto, že lidé už tuto informaci měli. Izraelci například velmi dobře rozuměli významu krve v obětním systému (Lv 17,11).

Příklad, který se nachází v Lv 4,32–35, však obsahuje důležité vysvětlení ve verši 4,35: „Pro hřích, jehož se dopustil, vykoná za něho kněz smírčí obřady, a bude mu odpuštěno.“ Krev byla tedy klíčovým prvkem v celém procesu smíření. Byla prostředkem, díky kterému mohli být hříšníci očištěni. Oběti tedy můžeme vnímat jako typ, příklad, předobraz Kristovy smrti za nás a služby pro nás.

Aplikace

Uvažuj o tom, jak špatný musí být hřích, kdy byla nutná oběť (sebeobětování) samotného Boha – Syna, Ježíše Krista, aby mohlo dojít k nápravě. Co se z toho můžeme naučit o tom, že ve skutečnosti jsme zcela závislí na milosti, a v žádném případě ne na naší vlastní snaze a skutcích? Není nic, co bychom mohli přidat k tomu, co už pro nás vykonal Kristus.

PŘEDOBRAZ SKUTEČNÉHO „ODPOČINKU“

1 Strážte se, aby o někom z vás neplatilo, že v čase, dokud zaslíbení trvá, promeškal vstup do Božího odpočinutí. *2* I nám se přece dostalo zaslíbení jako těm na poušti. Ale zvěst, kterou slyšeli, jim neprospěla, když ji vírou nepřijali. *3* Neboť do odpočinutí vcházíme jen my, kdo jsme uvěřili, jak bylo řečeno: „Přisahal jsem ve svém hněvu: Do mého odpočinutí nevejdou!“ To řekl Bůh, ač jeho odpočinutí trvá od chvíle, kdy stvořil svět. *4* O sedmém dni je přece v Písmu řečeno: „I odpočinul Bůh sedmého dne od všeho svého díla.“ *5* Zde však čteme: „Do mého odpočinutí nevejdou.“ *6* Trvá-li tedy možnost, aby někteří do odpočinutí vešli, a ti, kterým ta zvěst byla nejprve ohlášena, pro neposlušnost nevešli, *7* určuje Bůh jiné „dnes“. V Davidových žalmech, tedy po dlouhé době, jak už bylo pověděno, říká: „Jestliže dnes uslyšíte jeho hlas, nezatvrzujte svá srdce!“ *8* Kdyby byl Jozue již uvedl lid do odpočinutí, nemluvil by Bůh o jiném, pozdějším dnu. *9* Tak má Boží lid pravý sobotní odpočinek teprve před sebou. *10* Neboť kdo vejde do Božího odpočinutí, odpočine od svého díla, tak jako Bůh odpočinul od svého. *11* A tak usilujme, abychom vešli do toho odpočinutí a nikdo pro neposlušnost nepadl jako ti na poušti. (Žd 4,1–11)

Osobní studium

Kromě příkladů, které jsme si už ukázali, můžeme myšlenku typů a symbolů aplikovat i na biblický koncept odpočinku.

Uvažuj o úvodním textu Žd 4,1–11. O jakém trvalém zaslíbení o vstupu do Božího odpočinku se zde hovoří? Jakou zkušenost Izraele při vyjití z Egypta a během putování po poušti přináší hlubší pochopení myšlenky vstupu do tohoto odpočinku?

V souvislostech, o kterých mluvíme, je velmi důležité téma vytrvalosti a věrnosti. Ačkoliv se mluví o sedmém dni – sobotě, hlavní důraz těchto veršů (a předchozích veršů v Žd 3,7–19) je položen na výzvu Božímu lidu, aby si zachoval víru, tedy zůstal věrný Pánu a jeho evangelium.

Tyto verše čtenáři připomínají, aby se poučil z toho, jak Bůh vedl svůj lid v minulosti, aby „nikdo pro neposlušnost nepadl jako ti na poušti“ (Žd 4,11). Dávajme pozor, mohlo by se to stát! Izraelci slyšeli evangelium, po-

kračuje text, ale slovo evangelia jim nebylo k užítku. Místo toho, aby jejich víra zesílila, aby důvěřovali a byli poslušní, rozhodli se pro vzpouru (porovnej s Žd 3,7–15). Nikdy proto neokusili odpočinek, který jim Bůh chtěl darovat.

Text Žd 4,3 ukazuje na blízký vztah mezi vírou a odpočinkem. Do Božího odpočinku můžeme vstoupit pouze tehdy, pokud věříme a důvěřujeme tomu, kdo odpočinek zaslíbil a kdo může toto zaslíbení uskutečnit – a to není nikdo jiný než Ježíš Kristus.

Znovu se soustřeď na verš Žd 4,3. Co je tu označeno za největší problém Božího lidu? Co se z toho můžeš naučit ty sám, protože i tobě se „přece dostalo zaslíbení“ (Žd 4,2)?

Rané křesťanské společenství přijalo předchozí Boží zjevení (to, co nyní označujeme jako Starý zákon) a uvěřilo, že Ježíš Kristus byl Boží Beránek, obět za jejich hříchy. Vírou v přinesenou obět mohli prožívat spasení v Ježíši a odpočinek, který je nám v něm nabízen.

Aplikace

Víme, že jsme spaseni milostí, a ne vlastními skutky. Jak ti toto poznání pomáhá prožívat odpočinek v Ježíši?

ZTRACENÁ MOŽNOST ODPOČINKU

⁴O sedmém dni je přece v Písmu řečeno: „I odpočinul Bůh sedmého dne od všeho svého díla.“

⁵Zde však čtete: „Do mého odpočinutí nevejdou.“⁶Trvá-li tedy možnost, aby někteří do odpočinutí vešli, a ti, kterým ta zvěst byla nejprve ohlášena, pro neposlušnost nevešli, ⁷určuje Bůh jiné „dnes“. V Davidových žalmech, tedy po dlouhé době, jak už bylo pověděno, říká: „Jestliže dnes uslyšíte jeho hlas, nezatvrzujte svá srdce!“ (Žd 4,4-7)

⁸Nezatvrzujte svá srdce jako při sváru v Meribě, jako v den pokušení na poušti v Masse, ⁹kde mě vaši otcové pokoušeli, kde mě chtěli zkoušet, i když viděli mé činy. ¹⁰Po čtyřicet let mi bylo na obtíž to pokolení. Řekl jsem si: Je to lid bloudící srdcem, k mým cestám se nezná. ¹¹Proto jsem se v hněvu zapřisáhl: Nevejdou do mého odpočinutí! (Ž 95,8-11)

Osobní studium

Uvažuj o úvodních textech (Žd 4,4-7 a Ž 95,8-11). Jaká výstraha zaznívá v obou textech? Jaký význam má pro nás dnes?

V textu Žd 4,4-7 autor cituje příběh stvoření a verš ze Ž 95,11 v kontextu zamyšlení o věrnosti Izraelců. Soustřeďuje se na jejich neschopnost vejít do Božího odpočinku, který byl pro ně připraven. Text Ž 95,8-11 spojuje zkušenost Izraele na poušti s Božím odpočinkem a přidává Boží přísahu, že nevěrný Izrael nevstoupí do jeho odpočinku, který byl původně spojen se zaslíbenou zemí.

Samozřejmě, Izraelci nakonec do zaslíbené země vstoupili. Nová generace překročila hranice a s Boží pomocí se zmocnila pevností a usadila se v zemi.

Přesto Izraelci nevstoupili do Božího odpočinku. Bylo to proto, že mnozí z nich neprožili zkušenost reality spasení v Ježíši

pro jejich malou víru, která se projevovala do očí bijící neposlušností. A přestože odpočinek byl spojován se vstupem do země, bylo v něm obsaženo ještě mnohem víc než jen místo, kde lidé žili.

Text Žd 4,6 naznačuje, že ti, kteří slyšeli Boží zaslíbení o skutečném odpočinku, do něj nevstoupili pro svou neposlušnost. Jak souvisí neposlušnost se vstupem do Božího odpočinku?

Výraz „dnes“ (Žd 4,7) vyjadřuje naléhavost. „Dnes“ znamená, že není čas tápat a vyčkávat. „Dnes“ vyžaduje odpověď a rozhodnutí nyní.

Apoštol Pavel používá slovo „dnes“ a zdůrazňuje jeho důležitost v kontextu odpočinku. Žalm 95,7,8 je varováním a výzvou Božímu lidu, aby neopakoval chyby svých předků a neselhal tak při vstupu do skutečného odpočinku, který můžeme najít pouze ve spasení, jež nabízí Bůh.

Aplikace

Co by pro nás měla znamenat slova: „Jestliže dnes uslyšíte jeho hlas, nezatvrzujte svá srdce!“ (Žd 4,7)? Co je tak důležité na slově dnes? Vždyť v žalmu bylo toto slovo použito již před tisíci lety. Proč by toto poselství mělo být důležité pro naše „dnes“ stejně, jako bylo pro ty, co ho slyšeli již dávno?

IDEÁLNÍ „ODPOČINEK“, NA KTERÝ ČEKÁME

⁸Kdyby byl Jozue již uvedl lid do odpočínutí, nemluvil by Bůh o jiném, pozdějším dnu. ⁹Tak má Boží lid pravý sobotní odpočinek teprve před sebou. ¹⁰Neboť kdo vejde do Božího odpočínutí, odpočine od svého díla, tak jako Bůh odpočinul od svého. ¹¹A tak usilujme, abychom vešli do toho odpočínutí a nikdo pro neposlušnost nepadl jako ti na poušti. (Žd 4,8–11)

Osobní studium

Myšlenky, které autor rozvíjí ve čtvrté kapitole listu Židům, se vysvětlují při čtení veršů 8 až 11. Jozue nepřinesl lidem dokonalý odpočinek. A protože Bůh nelže, musí existovat nějaký lepší „odpočinek“, který zůstává pro Boží lid. Tuto skupinu netvoří výhradně věřící Židé. Zahrnuje všechny, kteří přijali Ježíše jako svého osobního Spasitele.

Uvažuj o úvodním textu (Žd 4,8–11). O čem se v něm vlastně mluví? O svatosti soboty? O pokoji, který díky Kristu prožíváme už dnes? O něčem, co je ještě před námi?

Židům 4. kapitola se často používá k zdůraznění zachování soboty jako sedmého dne. Jiní se právě tímto pokoušejí zpochybnit platnost sobotního odpočinku ve světle skutečnosti, že existuje jiný odpočinek spojený s dobou konce. Ani jeden z těchto přístupů nevystihuje podstatu této kapitoly. Židům 4 totiž ukazuje, že speciální Boží odpočinek spojený s časem konce je přítomen již od stvoření a že sobotní odpočinek nabízí

malou, každodenní ochutnávku onoho závěrečného odpočinku. Samozřejmě, pro Židy byla sobota předzvěstí toho, co mají „teprve před sebou“.

Odpočinek podobný tomu sobotnímu, který zůstává pro Boží lid, je ozvěnou Božího odpočinku během první soboty v pozemských dějinách. Znamená, že i my se můžeme zastavit ve své práci a důvěřovat Bohu, že naplní své zaslíbení o spasení.

Na rozdíl od argumentů některých vykladačů nemluví kontext o tom, že by sobotní přikázání bylo naplněno v odpočinku, který přinesl Kristus spasením, z čehož by vyplývalo, že zachování soboty se křesťanů netýká. Skutečný odpočinek, který máme zaslíbený prostřednictvím toho, co pro nás Kristus vykonal, nenahrazuje biblickou sobotu; naopak vyzdvihuje ji, dává jí nový smysl.

Žijeme ve světě, kde jsou oceňováni podnikaví a ambiciózní lidé, kteří svou práci něco dokázali. Myšlenka, že odpočinek v Ježíši a důvěra, že jeho nezasloužená milost je dostatečná pro naši záchranu a změnu, působí v takovém prostředí téměř absurdně.

Aplikace

Jak můžeš druhým lidem pomoci najít odpočinek v Ježíši, mají-li pocit, že jejich hříchy jsou příliš vážné, že se jejich srdce změnit nedá a že jejich případ je naprosto beznadějný? Jakými biblickými texty bys je povzbudil?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Nejsme vždy ochotni přijít k Ježíši s naším trápením a obtížemi. Někdy svěříme své problémy lidským uším a o svých starostech mluvíme s těmi, kteří nám nemohou pomoci. Nesvěřujeme se se vším Ježíši, který je schopen proměnit žalostnou zkušenost v cestu radosti a klidu. [...] Boží zaslíbení jsou nesmírně vzácná. Pokud chceme znát jeho vůli, potřebujeme studovat jeho slovo. Pokud budeme poznávat a žít podle jeho inspirovaného slova, povede nás po přímé cestě, kudy budeme moci jít bez zakopnutí. Kdyby jen všichni kazatelé a věřící přišli se svým trápením a otázkami k Ježíši, který je připraven je přijmout a darovat jim odpočinití a klid! Nikdy nezapomene na ty, kteří se s důvěrou vloží do jeho rukou.“ (ST 17. březen 1887, 161)

„Milí mladí lidé, můžete se s očekáváním a radostnou nadějí těšit na chvíli, kdy Hospodin, váš spravedlivý Soudce, vyzná vaše jméno před Otcem a před svatými anděly? Úplně nejlepší přípravou na druhý Kristův příchod je spočinout v pevné víře ve spasení, které nám přinesl při svém prvním příchodu. Musíte věřit v Krista jako osobního Spasitele.“ (OHC 368)

Otázky k rozhovoru

1. Čím je sobota jako sedmý den tak mimořádná, že přibližuje Boží nebeský odpočinek pro jeho lid? V čem je sobotní odpočinek „ochutnávkou“ věčnosti?
2. Očištění znamená smíření a ukazuje cestu zpět k Bohu. Uvažujte o důležitém výroku v Ř 5,11: „A nejen to: chlubíme se dokonce Bohem skrze našeho Pána Ježíše Krista, který nás s ním smířil.“ Kdyby se vás někdo zeptal: „Co znamená být smířen s Bohem a jakou změnu toto smíření přineslo do tvého života?“, jak byste mu odpověděli?
3. Co můžeme udělat pro to, abychom nedávali příliš velký význam maličkostem a nezapomínali na ty nejdůležitější skutečnosti? Co nám může pomoci soustředit se na celkový obraz, který přináší Boží slovo?
4. Uvažujte o chybách a nedostatku víry, kterých se dopustili Izraelci během putování po poušti. Ačkoli detaily jejich potíží se liší od těch našich (vždyť koneckonců nejdeme pouští), jaké společné principy lze objevit mezi jejich a našimi selháními? V čem a jak se můžeme poučit z jejich chyb, abychom je neopakovali v našich životech?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Jonáš – nespokojený prorok

Texty na tento týden

Jonáš 1–4

Základní verš

„A mně by nemělo být líto Ninive, toho velikého města, v němž je víc než sto dvacet tisíc lidí, kteří nedovedou rozeznat pravici od levice, a v němž je i tolik dobytka?“ (Jon 4,11)

Mezi nejzajímavější příběhy Bible patří zcela jistě příběh proroka Jonáše. Boží prorok, povoláný Bohem – a co udělal? Snažil se uprchnout před Božím povoláním. Když ho dramatické okolnosti donutily změnit názor a poslechnout Hospodina, co udělal? Stěžoval si, že lidé, kterým předal Boží poselství, činili pokání. A nakonec se rozzlobil, že je Bůh ušetřil, přestože právě proto jej za nimi Hospodin poslal.

Jonáš je výborným příkladem člověka, který neprožívá pokoj a je nespokojený se vším, co se kolem něj a s ním děje. A to tak moc, že zvolá: „Nyní, Hospodine, vezmi si prosím můj život. Lépe abych umřel, než abych žil“ (Jon 4,3).

Sám Ježíš se během své služby vrátil k Jonášovu příběhu slovy: „Mužové z Ninive povstanou na soudu s tímto pokolením a usvědčí je, neboť oni se obrátili po Jonášově kázání – a hle, zde je více než Jonáš“ (Mt 12,41). Samozřejmě, „zde je někdo větší než Jonáš“ (ČSP)! I proto je třeba brát jeho slova velmi vážně.

Osnova lekce

Tento týden se budeme věnovat osobě proroka Jonáše a budeme se ptát, co se můžeme naučit z jeho nepokoje a nespokojenosti.

- Jon 1,1–3: Jonáš hledá klid útekem od Boha (neděle)
- Jon 2,1–9: Bůh Jonášovi zařídí „třídenní odpočinek“ (pondělí)
- Jon 3,5–10: Pokání obyvatel Ninive (úterý)
- Jon 3,10–4,3: Rozhněvaný prorok ztrácí klid (středa)
- Jon 4,9–11: Láska a milost jako cesta k pokoji (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

ÚTĚK

‘Stalo se slovo Hospodinovo k Jonášovi, synu Amítajovu: ²„Vstaň, jdi do Ninive, toho velikého města, a volej proti němu, neboť zlo, které páchají, vystoupilo před mou tvář.“ ³Ale Jonáš vstal, aby uprchl do Taršíše, pryč od Hospodina. Sestoupil do Jafy a vyhledal loď, která plula do Taršíše. Zaplatil za cestu a vstoupil na loď, aby se s nimi plavil do Taršíše, pryč od Hospodina. (Jon 1,1–3)

Osobní studium

Jonáš byl úspěšným misionářem. Zároveň však byl – alespoň ze začátku – velmi neochotný. Ať už Jonáš dělal předtím cokoli, Boží povolání změnilo jeho život. Místo toho, aby poslechl Boží výzvu a zjistil, že Boží „jho je totiž příjemné a břemeno lehké“ (Mt 11,30; B21), Jonáš se rozhodl najít svůj vlastní „pokoj“ a mít klid. Rozhodl se utíkat přesně opačným směrem, než kam ho Bůh poslal.

Uvažuj o textu Jon 1. Kde se Jonáš snažil najít pokoj a klid a vyhnout se Božímu povolání? Jak mu to dařilo?

Jonáš se rozhodl před svým úkolem uprchnout. Vydal se pryč od místa, na které ho Bůh poslal. V příběhu dokonce není ani naznačeno, že by měl tendenci s Bohem o svém povolání diskutovat, jak to dělali jiní proroci, když je Bůh vybral za své posly (viz např. Ex 4,13).

Je zajímavé, že podle textu 2Kr 14,25 šlo už o druhé povolání, které Jonáš od Boha dostal. Zdá se, že při minulém povolání Jonáš poslechl a udělal, co mu Bůh svěřil. Tentokrát to však bylo jinak.

Proč?

Historické a archeologické záznamy ukazují na krutost novoasyrských panov-

níků, kteří vládli v starověkém Středním (Předním) východě během osmého století před Kristem, tedy v době Jonášovy služby v Izraeli. Asi o 75 let později novoasyrský král Sancherib zaútočil na Judsko. Izrael a Samaří padlo již o dvacet let dříve a král Chizkijáš se pravděpodobně přidal k místní protiasyrské koalici.

Nastal však čas, kdy se Asýrie rozhodla se svými protivníky zúčtovat. Bible (2Kr 18; Iz 36), historické asyrské dokumenty a nástěnný reliéf v paláci krále Sancheriba v Ninive ukazují krutý osud Lakíše, který patřil mezi důležité a velmi dobře opevněné pevnosti jižní hranice krále Chizkijáše. V jednom popisu Sancherib uvádí, že vzal více než dvě stě tisíc vězňů ze čtyřiceti šesti opevněných míst, o kterých tvrdil, že je zničil. Když král asyrský dobyl Lakíš, stovky, možná tisíce vězňů byly napíchnuty na kůly. Nejhorlivější podporovatelé krále Chizkijáše byli zaživa staženi z kůže, ostatní poslali do Asýrie jako levné otroky.

Asyřané dokázali být neuvěřitelně krutí i na tehdejší poměry. A Bůh nyní poslal Jonáše do centra tohoto království.

Kdo by se Jonášovi divil, že se mu do Ninive vůbec nechtělo jít.

Aplikace

Utéci před Bohem? Pokoušel ses o to někdy? Pokud ano, jak se ti to dařilo? Přinesla ti taková snaha do života více klidu a pokoje?

TŘÍDENNÍ ODPOČINEK

¹Hospodin však nastrojil velkou rybu, aby Jonáše pohltila. Jonáš byl v útrokách ryby tři dny a tři noci. ²I modlil se v útrokách ryby k Hospodinu, svému Bohu. Řekl: ³„V souzení jsem volal k Hospodinu, on mi odpověděl. Z lůna podsvětí jsem volal o pomoc a vyslyšels mě. ⁴Vhodil jsi mě do hlubin, do srdce moře, obklíčil mě proud, všechny tvé přiboje, tvá vlnobití se přese mne převálily. ⁵A já jsem si řekl: Jsem zapuzen, nechceš mě už vidět. Tak rád bych však zase hleděl na tvůj svatý chrám! ⁶Zachvátily mě vody, propastná tůň mě obklíčila, chaluhy mi ovinuly hlavu. ⁷Sestoupil jsem ke kořenům horstev, závory země se za mnou zavřely navěky. Tys však vyvedl můj život z jámy, Hospodine, můj Bože! ⁸Když jsem byl v duši tak skleslý, Hospodina jsem si připomínal; má modlitba vešla k tobě ve tvůj svatý chrám. ⁹Ti, kdo se šalebných preludů drží, o milosrdenství se připravují. ¹⁰Já ti však s důkuvzdáním přinesu oběť; co jsem slíbil, splním. U Hospodina je spása!“ (Jonáš 2,1–10)

Osobní studium

Jonášův útěk před Bohem se neobešel bez potíží. Na chvíli se sice zdálo, že má „klid“, ale brzy Bůh přerušil příjemnou plavbu sesláním bouře. Jonáš se neutopil jen díky Božímu zásahu, když Bůh přikázal velké rybě, aby Jonáše zachránila.

Až během třídeního nuceného odpočinku v útrokách ryby Jonáš pochopil, jak moc závisí jeho život na Bohu. Někdy jako by jediným východiskem pro nás byla situace, kdy už na světě nezůstane nic, o co bychom se mohli opřít. Často až to nám pomůže pochopit, že potřebujeme právě Ježíše.

Uvažuj o Jonášově modlitbě v břiše ryby (Jon 2,1–10). Co ho motivovalo k takové modlitbě? Co od Boha očekával?

Ačkoliv Jonáš se nacházel v nebezpečné a prakticky bezvýchodné situaci, modlí se za možnost vidět chrám. „Tak rád bych však zase hleděl na tvůj svatý chrám!“

O co tady jde?

Chrást tvoří centrum Jonášovy modlitby. Tak by to mělo být. Ve Starém zákoně

existuje jediné místo, kde můžeme najít Boha. Je jím svatyně (viz Ex 15,17 a 25,8). Svatyně je centrem modlitby a společenství s Bohem.

Jonáš však nemá na mysli chrám v Jeruzalémě. Mluví o nebeské svatyni (Jon 2,8). Tam se upírá jeho naděje, protože právě tam přebývá Bůh a odtud přichází nabídka jeho záchrany.

Jonáš tuto důležitou pravdu nakonec pochopil. Prožil Boží milost a byl zachráněn. Když ho velká ryba vyvrátila, na vlastní kůži okusil, že Bůh miluje i jeho – prchajícího proroka. Zcela určitě se naučil (i když musel projít různými objíždkami), že pro každého věřícího je jediným správným směrem života být v souladu s Boží vůlí.

Rozhodl se tedy splnit povinnost a poslechnout Boží příkaz. Bez pochybností se vydal na cestu do Ninive. Důvěřoval Bohu navzdory skutečnosti, že měl namířeno do neobyčejně hříšného města, které ho jako cizince nebude mít v lásce. A kromě toho měl obyvatele města konfrontovat s jejich vlastní hříšností.

Aplikace

Někdy potřebujeme získat od všeho odstup, potřebujeme se zastavit, získat novou motivaci nebo nový smysl toho, co děláme. Ačkoliv Jonášův příklad lze považovat spíše za extrém, jak nám může pomoci jeho zkušenost?

DOKONČENÁ MISE

⁵I uvěřili ninivští muži Bohu, vyhlásili půst a oblékli si žíněné suknice od největšího až po nejmenšího. ⁶Když to slovo proniklo k ninivskému králi, vstal ze svého trůnu, odložil svůj plášť, zahalil se do žíněné suknice a sedl si do popela. ⁷Potom dal v Ninive rozhlásit: „Podle vůle krále a jeho mocných rádců! Lidé ani zvířata, skot ani brav ať nic neokusí, ať se nepasou a nepijí vodu. ⁸Ať se zahalí do žíněné suknice, lidé i zvířata, a naléhavě ať volají k Bohu. Každý ať se odvrátí od své zlé cesty a od násilí, které mu lpí na ruce. ⁹Kdo ví, možná že se Bůh v lítosti obrátí a odvrátí od svého planoucího hněvu a nezahyneme.“ ¹⁰I viděl Bůh, jak si počínají, že se odvracejí od své zlé cesty, a lítoval, že jim chtěl učinit zlo, které ohlásil. – A neučinil tak. (Jon 3,5–10)

Osobní studium

Ve srovnání s kterýmkoliv městem v Izraeli bylo Ninive obrovské. Přejít z jedné strany na druhou trvalo tři dny (Jon 3,3).

Uvažuj o textu Jonáš 3,1–10. Jak na Jonášovo kázání reagovali obyvatelé města? V čem může být tento příběh pro nás poučícím při vydávání svědectví druhým lidem?

Cestou napříč městem Jonáš kázal Boží poselství: „Ještě čtyřicet dní, a Ninive bude vyvráceno“ (Jon 4,3). Jeho slova nic nezakrývají, jdou přímo k podstatě zvěsti. A přestože neznáme detaily, je zřejmé, že poselství proroka padlo na úrodnou půdu. Obyvatelé Ninive (společně!) uvěřili Jonášovým slovům.

V souladu s kulturními zvyklostmi král Ninive vydal dekret, který vyjadřoval postoj pokání. Každý, včetně zvířat, se měl postit a truchlit (text neříká, jak měla truchlit zvířata). Skutečnost, že i král sestoupil

z trůnu a v pytlovině si sedl do prachu, měla nesmírně silnou symbolickou hodnotu.

Uvažuj znovu o textu Jon 3,6–9. Porovnej tyto verše s texty Jr 25,5; Ez 14,6 a Zj 2,5. Co ze slov krále Ninive naznačuje, že pochopil skutečnou podstatu pokání?

Jonášovo kázání bylo stručné a jasné. Zatímco Jonáš kázal, Duch svatý musel velmi silně působit v srdcích obyvatel Ninive.

Ninivští neznali příběhy o Božím láskyplném vedení tak jako Izraelci. Přesto reagovali na Boží poselství velmi otevřeně. Podstata jejich odpovědi by se dala shrnout následovně: „Vydejme se do rukou Božímu milosrdenství. Nespolehejme na vlastní jednání. Úplně se spolehněme na Boží milost a dobrotu.“

Jonáš měl velmi silnou osobní zkušenost s Boží milostí. O to více nás může zarazet jeho postoj. Byl přesvědčen, že Boží milost je něco tak mimořádného a exkluzivního, že na ni mají nárok jen někteří.

Aplikace

Proč je pokání nezbytnou součástí křesťanské zkušenosti? Co znamená kát se z vlastních hříchů? Jak bys charakterizoval roli pokání v souvislosti s hříchy, kterých se dopouštíme opakovaně?

ROZHNĚVANÝ PROROK

^{3,10}I viděl Bůh, jak si počínají, že se odvracejí od své zlé cesty, a litoval, že jim chtěl učinit zlo, které ohlásil. – A neučinil tak.

^{4,1}Jonáš se velice rozezlil a planul hněvem. ²Modlil se k Hospodinu a řekl: „Ach, Hospodine, což jsem to neřikal, když jsem byl ještě ve své zemi? Proto jsem dal přednost útěku do Taršíše! Věděl jsem, že jsi Bůh milostivý a plný slitování, shovívavý a nesmírně milosrdný, že tě jímá lítost nad každým zlem. ³Nyní, Hospodine, vezmi si prosím můj život. Lépe abych umřel, než abych žil.“ (Jon 3,10–4,3)

Osobní studium

Naneštěstí Jonášův příběh nekončí třetí kapitolou.

Uvažuj o textu Jon 4,1–11. S čím Jonáš zápasil? Co se můžeme naučit z jeho počínání?

Jonáš 4 začíná prorokovým hněvem namířeným proti Bohu. Boží jednání jej zbavilo posledního pocitu klidu a pohody. Jonáš se nemohl smířit s tím, že jeho mise byla „úspěšná“. Báł se, že bude vypadat nedůvěryhodně a směšně. A Bůh si udělá čas, aby diskutoval se svým prorokem, který se vzteká jako malé dítě.

Jde o zřejmý důkaz, že i před opravdovým Božím následovníkem může být ještě velmi mnoho prostoru k růstu a změně.

„Když se Jonáš dozvěděl, že Bůh město ušetřil, měl být prvním, kdo se z této zprávy radoval. On se však začal bát, že její lidé budou považovat za falešného proroka. Boží shovívavost projevená obyvatelům Ni-

nive Jonáše rozezlila, až vzplanul hněvem.“ (PK 271; OSU 107)

Bůh měl obdivuhodnou trpělivost. Když Jonáše pověřil úkolem a ten před svým povoláním utekl, Bůh dělá vše pro to, aby prorokův útek zastavil a vrátil ho na správnou cestu. A i teď, když se Jonáš zlobí a hádá, Bůh s ním mluví, vysvětluje a klade mu otázku: „Myslíš, že se zlobíš právem?“ (Jon 4,4; B21).

Přečti si text L 9,51–56. V čem je tento záznam podobný tomu, co se odehrálo v Jonášově příběhu?

„Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“ (J 3,16). Jonášovi Bůh říká: „A mně by nemělo být líto Ninive, toho velikého města, v němž je víc než sto dvacet tisíc lidí, kteří nedovedou rozeznat pravici od levice, a v němž je i tolik dobytka?“ (Jon 4,11). Měli bychom být neskonale vděční za to, že nejvyšším soudcem našich motivů, srdcí a myslí je Bůh, a ne my lidé.

Aplikace

Jak se můžeme naučit mít takový soucit a takovou trpělivost s druhými, jakou má s nimi Bůh? Nebo jak se můžeme alespoň přiblížit tomu, aby z nás vyzařovala podobná trpělivost a laskavost?

LÁSKA A MILOST JAKO CESTA K POKOJI

*9*Bůh se však Jonáše otázal: „Je dobře, že pro ten skočec tak planeš?“ Odpověděl: „Je to dobře. Planu hněvem až k smrti.“ ¹⁰Hospodin řekl: „Tobě je líto skočce, s kterým jsi neměl žádnou práci, jemuž jsi nedal vzrůst; přes noc vyrostl, přes noc zašel.“ ¹¹A mně by nemělo být líto Ninive, toho velikého města, v němž je víc než sto dvacet tisíc lidí, kteří nedovedou rozeznat pravici od levice, a v němž je i tolik dobytka?“ (Jon 4,9–11)

Osobní studium

Zdá se, že Jonáš se znepokojuje víc, než by měl. Ninive bylo nebezpečným městem, ale v Jonášově příběhu se zdá, že obyvatelé Ninive nejsou tím největším problémem. Pochopili poselství a rychle se začali kát. Misionář Jonáš se zdá být v celém příběhu tím nejslabším článkem.

V této zprávě Bůh sleduje nerozhodného proroka. Ví totiž, že Jonáš potřebuje misijní cestu do Ninive stejně, jako potřebují obyvatelé tohoto města slyšet prorokovo poselství. Chce-li opět prožívat klid, potřebuje pochopit podstatu Boží lásky a milosti.

Co o sobě v úvodním textu (Jon 4,9–11) říká Bůh proroku Jonášovi? Co prorok potřeboval pochopit? Co potřebuješ o Bohu pochopit a prožít s ním ty?

Ve svém krátkém novozákonním listu Juda vyzývá své čtenáře: „Uchovejte se v lásce Boží a očekávejte milosrdenství našeho Pána Ježíše Krista k věčnému životu“ (Ju 1,21). To je přesně to, co potřeboval pochopit a zažít i starozákonní prorok Jonáš. Zakusit Boží lásku a pochopit jeho milosrdenství. To byla jediná cesta, jak mohl zase prožívat pokoj a klid, po kterém tolik toužil.

Osobně prožívat Boží lásku a milost není jednorázová záležitost. Jedním ze způsobů, jak se můžeme „uchovat v Boží lásce“, je služba druhým a zápas o jejich záchranu. V následujících verších Juda nabádá k soucitu s druhými a ke snaze o jejich záchranu (Ju 1,22.23).

Bůh povolal Jonáše, aby šel do Ninive, protože Jonáš předtím pravděpodobně příliš nepřemýšlel o svém vztahu k Asyřanům. Zřejmě věděl, že jsou mu nesympatičtí, ale asi vůbec netušil, jak moc je nenávidí a do jakého extrému zajde, jen aby se jim vyhnul. A to dokonce i poté, co jej na cestu k nim povolal Bůh. Jonáš nebyl připraven mít obyvatele Ninive za sousedy v nebesích. Jonáš neuměl milovat láskou, kterou v něm chtěl vzbudit Bůh. Povolal Jonáše do Ninive, protože Bůh tyto lidi miloval a chtěl je mít ve svém království. Bůh však Jonáše povolal i proto, že miloval proroka. Toužil, aby Jonáš rostl a aby jejich spolupráce proroka měnila k Boží podobě. Bůh chtěl, aby Jonáš našel skutečný odpočinek, který přichází jen jako výsledek zachraňujícího vztahu se Spasitelem. Opravdový odpočinek je zároveň důsledkem souladu s Boží vůlí, která zahrnuje i snahu zachraňovat druhé a vést je k víře a naději, kterou prožíváme.

Aplikace

Kolik času trávíš službou a prací na záchraně druhých? Jak nám v duchovním smyslu pomáhá taková činnost nacházet skutečný odpočinek v Ježíši?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Jonáš byl pověřen velmi odpovědným úkolem. Kdyby jej bez váhání splnil, okamžitě by mu Bůh poželhal. Ale ani tehdy, když se dal na útěk, jej Bůh neopustil. Rozhodl se, že skrze zkoušky a zvláštní projevy prozřetelnosti obnoví Jonášovu víru.“ (PK 266; OSU 105)

„Tisíce lidí můžeme zasáhnout nejjednodušším a nejprostším způsobem. I největší intelektuálové, lidé, které svět považuje za nejnadanější muže a ženy, mohou být zasaženi prostými slovy člověka, který miluje Boha a o jeho lásce umí hovořit tak přirozeně, jak mluví běžný člověk o svých zájmech.“ (COL 232; PM 117)

Otázky k rozhovoru

1. „Boží prorok“, který je rozzlobený a znechucený, protože lidé, ke kterým ho Bůh poslal svědčit, přijali spasení? Rozumíte Jonášovu postoji? V čem může být pro vás povzbuzením skutečnost, že Bůh měl trpělivost i s takovým svým služebníkem, jakým byl Jonáš?
2. Jonášův příběh naznačuje, že Bůh usiluje změnit nejen tvrdohlavé hříšníky, ale že mu velmi záleží i na změně jeho následovníků. Jak můžeme získat „nové srdce“ a „nového ducha“, i když jsme se již vydali na cestu za Hospodinem? Jak se liší člověk, který zná pravdu, od člověka, jehož pravda změnila?
3. Přečtěte si krátký list Judův. Co je základním poselstvím této knihy? Proč je poselství Judova listu důležité i pro dnešní církev?
4. Proč nám duchovně prospívá, když se podílíme na práci pro záchranu druhých lidí?
5. Ať měl Jonáš jakékoliv vlastní důvody, pro které odmítal jít do Ninive, Bůh mu ukázal, jak moc se vlastně mýlil. V čem se náš postoj k druhým může podobat tomu, jak se vůči obyvatelům Ninive projevil Jonáš?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Dokonalý odpočinek

Texty na tento týden

Zj 1,9–19; Mt 24,4–8.23–31; Zj 14,6–12; Žd 11,13–16; Fp 4,4–6

Základní verš

„Ale jak je psáno: ‚Co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kdo ho milují.‘“ (1K 2,9)

Měl jsi někdy pocit, jako by ses ocitl uprostřed války? Podobnou zkušenost prožívají mnozí lidé, včetně nevěřících. Proč? Protože je to pravda. Jsme součástí zápasu mezi dobrem a zlem, mezi Kristem na straně dobra a satanem na straně zla.

Realita, kterou prožíváme, se tak odehrává na dvou úrovních. Jednou je velký spor mezi Kristem a satanem, který má kosmický rozměr, protože začal právě v nebesích (Zj 12,7). Ve zmatku událostí, které prožíváme, můžeme velmi rychle ztratit ze zřetele Boží záchranný plán pro celý tento svět. Války, politické nepokoje, ekonomické krize, pandemie a přírodní katastrofy v nás mohou vyvolá-

vat pocity bezmoci a strachu. Boží rady dané prostřednictvím proroků nám však mohou pomoci vidět události kolem nás v širších souvislostech. Takto můžeme rozumět, kam směřujeme a jak se tam dostaneme.

Velký spor se však odehrává i na osobní úrovni. Každý z nás čelí každodenním výzvám a problémům. A pokud se nedočkáme druhého příchodu ještě za našeho života, pak prožijeme i zkušenost smrti.

Tento týden se budeme věnovat tomu, jak můžeme prožívat pokoj v Kristu i uprostřed neklidu a naší (z krátkodobého pohledu) nejisté budoucnosti. Z dlouhodobého pohledu však naše budoucnost vypadá velmi slibně.

Osнова lekce

Poslední lekce celého čtvrtletí se zaměřuje na ten nejlepší „odpočinek“ a „pokoj“, který mohou prožívat Boží děti i uprostřed nepokojného a bouřlivého světa.

- Zj 1,9–19: Ujistění o Ježíšově blízkosti (neděle)
- Mt 24,9–14: Povzbuzení k vytrvalosti až do konce (pondělí)
- Zj 14,6–12: Poselství tří andělů o nabízeném pokoji (úterý)
- Žd 11,13–16: Smrt – smutná realita, a přesto zpráva o pokoji (středa)
- Fp 4,4–6: Radost a pokoj navzdory okolnostem (čtvrtek)

Budování společenství

- *Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?*
- *Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.*

VIDĚNÍ KONCE

⁹Já, Jan, váš bratr, který má s vámi účast na Ježíšově soužení i kralování a vytrvalosti, dostal jsem se pro slovo Boží a svědectví Ježíšovo na ostrov jménem Patmos. ¹⁰Ocitl jsem se ve vytržení ducha v den Páně, a uslyšel jsem za sebou mocný hlas jako zvuk polnice: ¹¹„Co vidíš, napiš do knihy a pošli sedmi církvím: do Efezu, do Smyrny, do Pergama, do Thyatir, do Sard, do Filadelfie a do Laodikeje.“ ¹²Obrátil jsem se, abych viděl, kdo se mnou mluví. A když jsem se obrátil, spatřil jsem sedm zlatých svícníků; ¹³uprostřed těch svícníků někdo jako Syn člověka, oděný řízou až na zem, a na prsou zlatý pás. ¹⁴Jeho hlava a vlasy bělostné jako sněhobílá vlna, jeho oči jako plamen ohně; ¹⁵jeho nohy podobné kovu přetavenému ve výhni a jeho hlas jako hukot příboje. ¹⁶V pravici držel sedm hvězd a z jeho úst vycházel ostrý dvousečný meč; jeho vzhled jako když slunce září v plné své síle. ¹⁷Když jsem ho spatřil, padl jsem k jeho nohám jako mrtvý; ale on vložil na mne svou pravici a řekl: „Neboj se. Já jsem první i poslední, ¹⁸ten živý; byl jsem mrtev – a hle, živ jsem na věky věků. Mám klíče od smrti i hrobu. ¹⁹Napiš tedy, co jsi viděl – to, co jest, i to, co se má stát potom. (Zj 1,9–19)

Osobní studium

Jan pobýval na skalnatém ostrově, vzdálený od všeho, co mu bylo blízké a milé. O čem asi přemýšlel, když se ocitl na tomto pustém ostrově? Jak se tam vlastně dostal a proč? Měl přece zkušenost s živým Ježíšem, viděl ho odcházet a slyšel, jak dva andělé říkali: „Muži z Galileje, co tu stojíte a hledíte k nebi? Tento Ježíš, který byl od vás vzat do nebe, znovu přijde právě tak, jak jste ho viděli odcházet“ (Sk 1,11).

To vše však byla pro Jana už vzdálená minulost a Ježíš se stále ještě nevrátil. Ostatní apoštolové už mezitím zemřeli. Mladá církev překonala generační výměnu a nyní čelila velkému pronásledování zvenčí a podivným heretickým vlivům zevnitř. Jan se musel cítit opuštěný, unavený a neklidný. A pak, nečekaně, dostal vidění.

Uvažuj o textu Zjevení 1,9–19. Jaký vliv mohlo mít na Jana vidění, které dostal? Jaké pocity v něm asi vyvolalo?

Ježíš svým následovníkům řekl: „A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání to-

hoto věku“ (Mt 28,20). V exilu Jan na tato slova určitě vzpomínal. „Zjevení“, které obdržel od Ježíše, muselo být pro něj obrovským povzbuzením. Ježíš, který je „Alfa i Omega, první i poslední, počátek i konec“ (Zj 22,13), se nyní Janovi ve vyhnanství zjevil zcela novým, nečekaným způsobem.

Ve verších Zjevení nacházíme vidění o budoucnosti tohoto světa. Před učedníkem se rozprostřel majestátní, komplexní pohled na dějiny. My to dnes můžeme vnímat jako dějiny křesťanské církve, ale pro Jana to všechno byly budoucí události. Uprostřed soužení a zkoušek, které měly přijít, Jan viděl, jaký bude konec všeho: „A viděl jsem nové nebe a novou zemi, neboť první nebe a první země pominuly a moře již vůbec nebylo. A viděl jsem od Boha z nebe sestupovat svaté město, nový Jeruzalém, krásný jako nevěsta ozdobená pro svého ženicha“ (Zj 21,1.2).

Velkolepá apokalyptická vidění, která Jan zaznamenal ve Zjevení, pomohla tomuto učedníkovi s důvěrou spočinout v Boží péči a v Božím zaslíbení.

Aplikace

Život je dnes těžký a často máme obavy a strach. Jak tě uklidňuje vědomí, že Bůh zná konečnou budoucnost naší Země a že ji podle svědectví Bible můžeme očekávat s radostí?

VYTRVAT AŽ DO KONCE

*⁹Tehdy vás budou vydávat v soužení i na smrt a všechny národy vás budou nenávidět pro mé jméno. ¹⁰A tehdy mnozí odpadnou a navzájem se budou zrazovat a jedni druhé nenávidět; ¹¹po-
vstanou lživí proroci a mnohé svedou, ¹²a protože se rozmůže nepravost, vychladne láska mno-
hých. ¹³Ale kdo vytrvá až do konce, bude spasen. ¹⁴A toto evangelium o království bude kázáno
po celém světě na svědectví všem národům, a teprve potom přijde konec. (Mt 24,9–14)*

Osobní studium

Na Olivové hoře Ježíš v hrubých rysech vykreslil dějiny světa. Byla to jeho reakce na žádost učedníků: „Pověz nám, kdy to nastane a jaké bude znamení tvého příchodu a skonání věku!“ (Mt 24,3).

Ježíšova dobře známá řeč, zaznamenaná ve 24. kapitole Matoušova evangelia, pokrývá nepřerušovanou časovou linii od jeho dnů až po druhý příchod a události s ním spojené.

V prorocství chtěl dát Ježíš svému lidu přibližný obraz toho, co se má dít na konci času, aby se mohli připravit na závěrečné události. Chtěl, aby mohli v jeho lásce prožívat důvěru a klid, i když se všechno kolem nich bude hroutit a rozpadat.

Adventisté velmi dobře znají Danielův popis toho, co nazývá „doba soužení, jaké nebylo od vzniku národa až do této doby“ (Da 12,1). Ježíš chce, abychom byli připraveni na události, které budou předcházet jeho druhému příchodu.

Uvažuj o textech Mt 24,4–8 a 23–31. Jaký bude Ježíšův příchod? Co můžeme udělat pro to, abychom nebyli svedeni či podvedeni?

Ježíšův příchod bude skutečnou událostí, která se odehraje na konci času. Pokud vezmeme v úvahu místo, které je této události věnováno v prorocích i v Ježíšových slovech, půjde o opravdu velkou událost.

Když se naposledy stala celosvětová událost, která zcela změnila dějiny světa, bylo na ni připraveno jen osm lidí. Ježíš přirovnává nepředvídatelnost druhého příchodu právě k potopě (Mt 24,37–39). A přestože nikdo neví den ani hodinu druhého příchodu (Mt 24,36), Bůh nám dal určitou prorockou posloupnost, abychom viděli a sledovali, co se kolem nás děje.

Bůh nám svěřil roli, kterou máme v tomto prorockém zápase sehrát. Jaká je naše úloha? Zaměř se na text Mt 24,9–14.

V tomto kosmickém sporu jsme více než jen pozorovatelé. Máme být aktivními účastníky, kteří pomáhají nést evangelium do celého světa. Z toho však vyplývá, že i nás může postihnout pronásledování.

Aplikace

Jak rozumíš slovům „vytrvat až do konce“? Jak je to možné zvládnout? Jaké každodenní rozhodnutí potřebujeme dělat, abychom nepadli, jak se to mnohým stalo a ještě stane?

POSELSTVÍ O NABÍZENÉM POKOJI

⁶Tu jsem viděl jiného anděla, jak letí středem nebeské klenby, aby zvěstoval věčné evangelium obyvatelům země, každé rase, kmeni, jazyku i národu. ⁷Volal mocným hlasem: „Bojte se Boha a vzdejte mu čest, neboť nastala hodina jeho soudu; poklekněte před tím, kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.“ ⁸Za ním letěl druhý anděl a volal: „Padl, padl veliký Babilón, který opojil všechny národy svým smilstvím a dal jim pít z poháru hněvu.“ ⁹Za nimi letěl třetí anděl a volal mocným hlasem: „Kdo kleká před šelmou a před její sochou, kdo přijímá její cejch na čelo či na ruku, ¹⁰bude pít víno Božího rozhorlení, které Bůh nalévá neředené do číše svého hněvu; a bude mučen ohněm a sírou před svatými anděly a před Beránkem. ¹¹A jeho muka neuhasnou na věky věků a dnem ani nocí nedojde pokoje ten, kdo kleká před šelmou a jejím obrazem a nechal si vtisknout její jméno. ¹²Zde se ukáže vytrvalost svatých, kteří zachovávají Boží přikázání a věrnost Ježíši.“ (Zj 14,6–12)

Osobní studium

Jestliže přemýšlíme o prorockém obraze dějin a sledujeme události kolem nás, neměli bychom předpokládat, že se někde pohodlně usadíme a složíme ruce v klín. Měl by nám být cizí postoj typu: „Události se odehrají tak, jak byly předpověděno. Nic na tom nemůžeme změnit. Jednoduše musíme brát věci takové, jaké jsou.“

Křesťané by měli mít aktivní postoj ke světu kolem sebe, a to hlavně v souvislosti se závěrečnými událostmi. Zjevení 14 nám říká, že naším posláním v této dějinné etapě je vyprávět druhým o Božím soudu a pomáhat jim připravovat se na druhý příchod Krista.

Uvažuj o úvodních verších (Zj 14,6–12). Co je hlavní myšlenkou těchto textů? Jaké poselství bychom měli hlásat světu? Proč je toto poselství naléhavé?

Jako adventisté věříme, že v „trojandělském poselství“ je shrnuta „přítomná pravda“. Nacházíme zde podstatu našeho úkolu v této době dějin země.

Poselství začíná „věčným evangeliem“, nádhernou zprávou o Kristově smrti a o Kristově vzkříšení, které přináší do života skutečný pokoj. Právě v Kristu spočívá naše jediná naděje na spasení. Kromě toho zde zaznívá poselství „nastala hodina jeho soudu“ (Zj 14,7). Je to důležitý milník, který ukazuje na to, že se blíží konec. Potom slyšíme výzvu uctívat toho, který „stvořil nebesa a zemi“, v protikladu s výstražným varováním adresovaným těm, kteří zůstávají v Babilónu a slouží šelmě a jejímu obrazu. A konečně vidíme popis Božího lidu v době konce: „Zde se ukáže vytrvalost svatých, kteří zachovávají Boží přikázání a věrnost Ježíši“ (Zj 14,12).

Uvažuj znovu o textu Zj 14,11. Čeho podle něj nedosáhnou ti, kteří se rozhodnou sloužit Božímu nepříteli, tedy „šelmě a jejímu obrazu“?

Žádný pokoj, žádná úleva pro služebníky šelmy a jejího obrazu? Přestože na přesný význam těchto slov existuje řada pohledů, patrně budou všichni souhlasit, že tito lidé neprožívají klid a odpočinek, který nabízí Bůh svým věrným.

Aplikace

Proč je podle tebe první částí poselství tří andělů právě „věčné evangelium“? Proč bychom měli mít při zvěstování svěřeného poselství neustále na paměti právě evangelium? Proč je pochopení evangelia tak důležité v souvislosti s konceptem odpočinku?

ODPOČÍVAT V POKOJI

¹³Ve víře zemřeli ti všichni, i když se splnění slibů nedožili, nýbrž jen zdálky je zahlédli a pozdravili, vyznávající, že jsou na zemi jen cizinci a přistěhovalci. ¹⁴Tím dávají najevo, že po pravé vlasti teprve touží. ¹⁵Kdyby měli na mysli zemi, z níž vykročili, měli možnost se tam vrátit. ¹⁶Ale oni toužili po lepší vlasti, po vlasti nebeské. Proto sám Bůh se nestydí nazývat se jejich Bohem. Vždyť jim připravil své město. (Žd 11,13–16)

Osobní studium

Křesťané čekají na Kristův příchod už dvě tisíciletí. Druhý příchod je skutečným vyvrcholením všech našich nadějí. A nejen našich, ale i nadějí všech Božích věrných v průběhu dějin světa.

Uvažuj o úvodním textu (Žd 11,13–16). O jakých slibech, zatím nesplněných, se zde mluví? Proč je to důležité? Jak se toto poselství týká nás dnes?

Pokud by platilo, že se člověk dostane hned po své smrti do nebe, tyto verše by nedávaly žádný smysl. Říká snad tento text o lidech, kteří se „splnění slibů nedožili“, že jsou již v nebi s Ježíšem a těší se věčně odměně?

V takovém vnímání by byl kus ironie. Když někdo zemře, často slyšíme: „Ať odpočívá v pokoji.“ Co to vlastně znamená? Odpočívají tito lidé – tedy klidně spí spánkem smrti –, nebo jsou v nebesích a sledují

lidskou bídu a trápení, které se i po jejich odchodu dál na světě odehrává?

Přečti si text J 11,11. Jak Ježíš popisuje smrt? Jak jeho slovům rozumíš?

Myšlenka o odpočívání „v klidu“ je vyjádřením pravdy o tom, co se děje s člověkem po smrti. Mrtví opravdu odpočívají.

„Smrt pro věřícího člověka mnoho neznamená. Kristus o ní hovoří jako o nepatrném okamžiku. Kdo zachovává mé slovo, nezemře navěky..., neokusí smrti navěky“ (J 8,51.52). Pro křesťana je smrt jen spánkem, chvílí ticha a tmy. Život je skryt s Kristem v Bohu, a až se ukáže Kristus, náš život, tehdy i vy se s ním ukážete v slávě“ (Ko 3,4). (DA 787; TV 502)

Ježíš přirovnává stav člověka mezi jeho smrtí a ránem vzkříšení k nevědomému spánku (J 11,11.14). Zároveň však zdůrazňuje, že záchránění i ztracení dostanou svou odměnu po vzkříšení (J 5,28.29). Ukazuje tak důležitost toho, aby byl člověk připraven na smrt, ať přijde kdykoliv.

Aplikace

Naši zesnulí teď v klidu odpočívají. Co toto poznání pro tebe znamená?

RADOVAT SE V PÁNU

“Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám, radujte se!⁵ Vaše mírnost ať je známa všem lidem. Pán je blízko. ⁶Netrapte se žádnou starostí, ale v každé modlitbě a prosbě děkujte a předkládejte své žádosti Bohu. (Fp 4,4–6)

Osobní studium

Jedněmi z nejpoužívanějších aplikací v našich telefonech jsou mapy a navigace. Mnozí si už ani nedokážou vzpomenout, jak jsme žili bez GPS navigace v telefonech. Možná jsme byli nervózní, když jsme směřovali někam, kde jsme nikdy předtím nebyli, a báli jsme se, že zabloudíme. Ale s navigací v mobilu se můžeme směle vydat na cestu a najít správné místo i v neznámém městě. Mohl by tento příklad ilustrovat klid, který nám Bůh chce darovat tím, co nám ukazuje prostřednictvím prorockých zaslíbení?

Někdy se stává, že do vyhledávání v navigaci zadáme špatnou adresu nebo se rozhodneme nenásledovat všechny instrukce s pocitem, že známe zkratku. Ať je to jakkoliv, snadno se můžeme ocitnout někde, kde jsme být nechtěli. A zcela určitě nám to na klidu nepřidá.

Uvažuj o textu Fp 4,4–6. Co Pavel říká o prožívání skutečného odpočinku a pokoje i uprostřed světa plného trápení a bolesti?

V této stati Pavel neříká, abychom se radovali ve všem, co prožíváme. Říká, abychom se vždycky radovali „v Pánu“. Ať už je naše momentální situace jakákoliv, ať procházíme v životě čímkoliv, pokud jsme

zakotveni v Bohu, v jeho dobrotě, v jeho lásce a v jeho oběti na kříži, můžeme se v něm radovat a nacházet klid pro naši utrápenou duši.

Už i samotný tón celého textu působí klidně a přináší naději, která přesahuje tento svět.

Představ si, jaký pokoj bychom mohli prožívat, kdybychom se opravdu „netrápili žádnou starostí“ (Fp 4,6). Zdá se, jako by to pro obyvatele této planety nebyla reálná představa. Vždyť i samotnému Pavlovi leželo na srdci mnoho věcí. Vědomí, že milující Bůh je věčným vládcem, o všem ví a zachránil nás pro své království, nám určitě může pomoci. Vše, co nám dělá starosti, můžeme díky Bohu vidět ve správném světle.

„Pán je blízko.“ Znamená to, že je vždy blízko každého z nás. V momentě, kdy zavřeme oči a usneme spánkem smrti, se pro nás vše zastaví a naší nejbližší myšlenkou bude Kristův návrat.

Nepochybně je náš život naplněn napětím, zkouškami a těžkostmi. Nikdo tomu nemůže uniknout. Nedokázal to ani Pavel (viz 2K 11). Jeho cílem bylo upoutat naši pozornost na myšlenku, že se můžeme radovat z toho, co jsme dostali v Kristu. Odpočinek pro svou duši tak můžeme najít už dnes.

Aplikace

Znovu uvažuj o textu Fp 4,4–6. Jakými zkouškami a trápeními právě teď procházíš? Jak se tyto nádherné myšlenky z Bible promítají do tvé nynější zkušenosti?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Všichni si přejeme, aby naše prosby byly vyslyšeny hned a přímo a dáváme se snadno odradit, přichází-li vyslyšení pozdě nebo v jiné, nečekané podobě. Bůh je však příliš moudrý a příliš dobrý, než aby vždy vyslyšel naše prosby tehdy, když si to přejeme, a právě tím způsobem, jak si to přejeme. Chce pro nás udělat více a lepší věci než splnit všechna naše přání. Protože můžeme důvěřovat jeho moudrosti a lásce, neměli bychom ho prosit, aby se podvolil naší vůli, ale měli bychom se snažit pochopit jeho úmysl a uskutečnit ho. Naše přání a naše zájmy by se měly rozplynout v jeho vůli. (MH 230.231; ŽNP 118)

„Už to nebude dlouho trvat a Kristus přijde zachránit své děti a dát jim závěrečný dotek nesmrtnosti. [...] Hroby se otevrou a mrtví vystoupí a budou vítězně volat: ‚Ó smrti, kde je tvůj osten? Ó hrobe, kde je tvé vítězství?‘ Naši milovaní, kteří spí v Ježíši, vstanou oděni do nesmrtnosti.“ (CS 350)

Otázky k rozhovoru

1. *Uvažujte o tom, že je velký spor skutečný. Jak se projevuje kolem nás? A jak se projevuje ve vašem osobním životě? Někdy až příliš bolestně, je to tak? Proč je pochopení reality velkého sporu důležité pro porozumění tomu, v jakém stavu se nachází náš svět? V čem je pro vás povzbuzením poznání, jak nakonec velký spor skončí?*
2. *Proroctví mohou být zavádějící, pokud se do nich snažíme naprojektovat něco, co v nich není. Mnozí věřící se dostávají do problémů jen proto, že dělají předpovědi, které se nakonec nesplní, nebo věří podobným předpovědím jiných. Jak se můžeme chránit před tím, abychom se nechytili do podobné pastí?*
3. *Uvažujte společně o verších ze Zjevení 14,9–11. Kdo jsou ti, kteří slouží šelmě a jejímu obrazu? Co by to mohlo znamenat?*
4. *V církvi občas zaznívá kontroverzní diskuse v souvislosti s tím, zda na nás a našem jednání závisí načasování druhého příchodu. Ať je vaše odpověď jakákoliv, proč je důležité aktivně se účastnit hlásání evangelia?*

Praktický závěr

- *Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?*

Podněty k modlitbám

- *Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.*
- *Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?*
- *Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.*

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

POUŽITÉ ZKRATKY

Biblické překlady

Standardně je v lekcích Průvodce studiem Bible používán Český ekumenický překlad (ČEP). Pokud je použit jiný překlad, je u odkazu verše uvedena následující zkratka:

- B21 Bible, překlad 21. století
BK Bible kralická
ČSP Český studijní překlad
SNC Slovo na cestu
JB Jeruzalémská bible

Díla Ellen G. Whiteové

U českých překladů knih Ellen G. Whiteové je uváděno nejnovější vydání z nakladatelství Advent-Orion.

Zkratka	Anglický název	Zkratka	Český překlad
COL	Christ's Object Lessons	PM	Perly moudrosti
DA	The Desire of Ages	TV	Touha věků
MH	The Ministry of Healing	ŽNP	Život naplněný pokojem
PK	Prophets and Kings	OSU	Od slávy k úpadku
PP	Patriarchs and Prophets	NUD	Na úsvitu dějin
SC	Steps to Christ	CVP	Cesta k vnitřnímu pokoji

Zkratka	Anglický název
CG	Child Guidance
CS	Counsels on Stewardship
FEP	From Eternity Past
FW	Faith and Works
OHC	Our High Calling
HP	In Heavenly Places
SM	Selected Messages
SP	The Spirit of Prophecy
T	Testimonies for the Church

Další materiály

Zkratka	Anglický název
ST	Signs of the Times

Vážení a milí přátelé,

naš svět se mění tak rychle, že nikdo neví, co se bude dít za pár dnů. Slovo jistota pomalu zmizelo ze slovníku, který běžně používáme. Naš základní lidský systém myšlení však funguje stále stejně – člověk potřebuje nějakou kotvu pro svůj život. Pokoušíme se tedy vytěsnit z naší hlavy složitou realitu dneška dvěma základními způsoby. Jednak vzpomínáním na staré zlaté časy a pak sněním o budoucnosti, kdy to všechno zase bude dobré. Obojí má jedno společné – dlouhodobě to moc nepomáhá.

Mistr života pozemského i nebeského, jménem Kristus Pán, přinesl trochu jiný systém na zvládnutí různých krizí. Vypadá to až podivně jednoduše – zabývej se přiměřeně dnešním dnem, uvědom si, kdo je ti stále nablízku, a plánuj s výhledem do věčnosti. Slovník psychologové dneška vám toho více nepoví, spíše jim tam chybí právě ta důležitá osobnost Hospodina a přesah lidského života do Boží věčnosti.

Jednou z věcí, na kterou se i dnes můžeme spolehnout, je to, že náš Stvořitel pracuje každý den ve prospěch naší planety, a na tom můžeme s klidnou důvěrou postavit nejen dnešní den...

Marek Škrļa, hospodář Česko-Slovenské unie

Církev adventistů sedmého dne financuje většinu svých projektů z vlastních zdrojů prostřednictvím různých sbírek. Každou sobotu proběhnou v našich shromážděních sbírky dvě. Jedna je určena na provoz místního sboru a druhá na podporu různých celosvětových misijních projektů.

V době různých vládních opatření můžeme prostředky na podporu našeho místního sboru poslat přímo na sborový účet nebo si finance odložit a pak je přinést do sbírky do shromáždění.

Přehled tematických sobot a sbírek v roce 2021 lze využít při plánování bohoslužeb v tomto roce.

Všem dárcům bych chtěl poděkovat za jejich ochotu podporovat práci církve v naší zemi i v prostoru světa kolem nás.

Informace pro pokladníky sborů – misijní sbírky jsou odesílány na účet příslušného sdružení. První část variabilního symbolu je ve sloupci VS, druhá část variabilního symbolu je přidělené číslo sboru.

Plán tematických sobot, týdnů a sbírek v roce 2021

	Téma soboty	Sbírka	VS
Červenec			
3. 7.	Den modlitby a půstu		
10. 7.	Den misie		
17. 7.	Den evangelizace prostřednictvím médií		
24. 7.	Sobota dětí		
31. 7.			
Srpen			
7. 8.	Den evangelizace prostřednictvím projektů Globální misie		
14. 8.	Den zakládání sborů		
21. 8.	Den vzdělávání		
28. 8.	Den prevence zneužívání a domácího násilí		
Září			
4. 9.	Sbírka na stavební projekty sdružení	Sbírka stavební	36
11. 9.	Týden rodinné soudržnosti (5.–11. 9.)		
11. 9.	Sbírka pro celosvětovou misii	Sbírka pro GK	14
18. 9.	Den Klubu Pathfinder		
25. 9.	Sbírka 13. soboty pro Severoamerickou divizi	Sbírka 13. soboty	13

HopeTV.cz

NABÍDKOVÝ LIST 3.Q 2021

NOVINKY

NÁDHERNÝ ŠOK KATARÍNA KERNOVÁ

Kdo má rád životní příběhy, přijde si na své ve vyprávění Kataríny Kernové. Tato autobiografie je upřímnou výpovědí o životě. Odhaluje hluboké vnitřní prožitky na cestě za zdrojem lásky a skutečného štěstí. Vyprávění má potenciál inspirovat každého, kdo stejně jako autorka touží po naplněném životě.

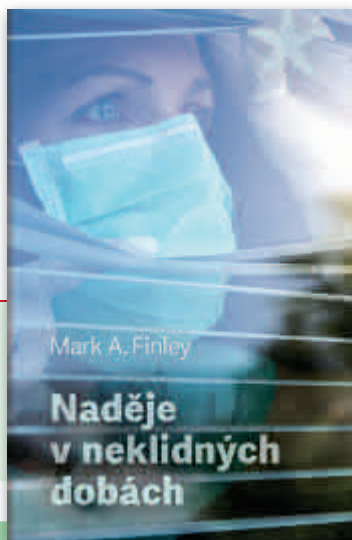
13 × 20 cm / 120 stran / brožura / 128 Kč

13 × 20 cm / 120 stran / pevná vazba / 198 Kč

NADĚJE V NEKLIDNÝCH DOBÁCH MARK A. FINLEY

Publikační oddělení při Generální konferenci připravilo pro letošní rok jako misijní knihu poselství evangelisty Marka Finleye, které můžeme sdílet s našimi přáteli.

13 × 20 cm / 104 strany / brožura / 30 Kč

MOŽNOST OBJEDNÁNÍ

- ▶ Advent-Orion, spol. s r. o.
Roztocká 44/5, 160 00 Praha 6 – Sedlec
tel.: 558 359 100, 603 553 628
e-mail: expedice@adventorion.cz
www.adventorion.cz

- ▶ Prostřednictvím sborového traktátníka doručení v příští zásilce do vašeho sboru (*neplatí se poštovné ani balné*).
- ▶ Osobní objednání – zásilky jsou expedovány po obdržení objednávky na adresu objednatele (*poštovné a balné ve výši 100 Kč*).

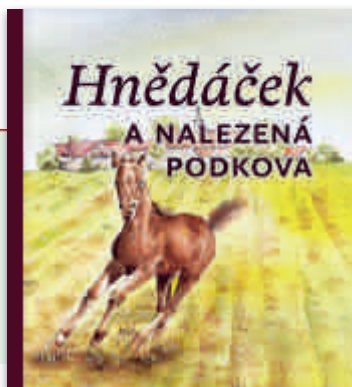

NOVINKY

Hnědáček a nalezená podkova **MICHAELA HRACHOVCOVÁ**

Milé obrázky Alice Danielovské znají děti z knih o kocourkovi Mourkovi a veverce Zrzečce. Tentokrát příběh tak trochu navazuje na dobrodružství Zrzečky. Jako motiv autorka použila Ježíšovo podobenství o bohatém farmáři, který zcela zapomněl, že by neměl být lakomý.

16,5 × 18 cm / 94 strany / tuhá vazba / 178 Kč

UŽ SI SE MNOU NEHRAJ **GÁBOR MIHALEC**

Existuje řada publikací přinášejících rady, jak zvládnout trauma způsobené manželskou nevěrou. Kniha maďarského manželského a rodinného terapeuta – Gábora Mihálece – však volí jinou strategii, jak vyjadřuje podnadpis: **Co (ne)dělat, aby nám ve vztahu bylo dobře**, a tak nevěře přecházet, vnímat „pravidla hry“ v manželství, objevovat, co z minulosti (aniž to víme) na nás působí.

Kniha má pomoci chránit hranice vztahu, udržovat v něm atmosféru intimity a důvěry. Přináší příklady ze skutečného života a odkrývá riziková místa, situace i chování. V závěru každé kapitoly jsou pak praktická cvičení, která vedou k tomu, jak na svém manželství pracovat, aby nám mohlo být našem vztahu skutečně dobře.

15 × 21 cm / 224 strany / tuhá vazba / 248 Kč

KNIHA DANIEL A MAKABEJSKÁ TEZE **JIŘÍ MOSKALA**

Již řadu let je rozebrána disertační práce Jiřího Moskaly, ve které fundovaně a důkladně hledá odpovědi na otázky týkající se data vzniku biblické knihy Daniel, jejího autorství, věrohodnosti proroctví a jejího obsahu. Kniha vychází v edici Teologie ve spolupráci s Adventistickým teologickým institutem.

15 × 21 cm / 432 strany / brožura / 220 Kč

HopeTV.cz

SERIÁLY PRO VÁS A VAŠE PŘÁTELE...

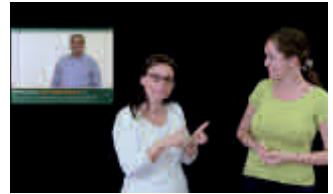
PŘÍBĚHY PRO DĚTI

HopeTV pro vaše děti připravila sedmidílnou sérii křesťanských písniček a povídaní, v níž pastor Radek Jonczy s dětmi zpívá a vypráví jim příběhy ze života. Z Příběhů pro děti si každý může odnést poučení o Bohu, kamarádství, pomoci i odvaze.

KOHOUTI KOKRHAJÍ VŠUDE STEJNĚ

Jan Bárta, výtvarník a někdejší ředitel humanitární organizace ADRA, vám přináší zajímavé a hluboce lidské postřehy ze svých pracovních cest po celém světě. Série je zpracována do podoby audioknihy.

VELKÝ PŘÍBĚH BIBLE III.

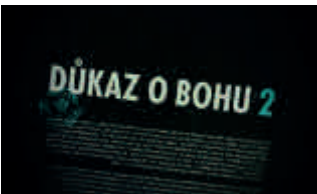
Jaký je vlastně základní příběh, který nám chce celá Bible sdělit? Nabízíme vám sérii přednášek Daniela Dudy s názvem „Velký příběh Bible“. Záznam je opatřen znakovým jazykem a je tedy vhodný ke sdílení s neslyšícími lidmi.

Projekt Identita vznikl jako reakce na stěžejní otázky členů Církve adventistů sedmého dne. Otázky týkající se základů a specifík jejich víry. Identita se pokouší na některé z nich odpovědět.

Seriál Hledání 2 sklidil po celém světě již mnoho ocenění a svým moderním zpracováním může i vám pomoci seznámit vaše přátele s křesťanstvím a nenásilnou formou je oslovit poselstvím evangelia.

Nechte se oslovit přímočarým a srozumitelným poselstvím Kornelia Novaka. Druhá řada seriálu rozhovorů s tímto misionářem a pouličním kazatelem je na téma Boží uzdravení a Ježíš Kristus. Kornelia Novaka zpovídá Martin Hasík.

Je opravdu víra křesťanů utopií? Čemu vlastně následovníci Krista věří a proč? Devatenáct témat se pokouší na tyto otázky odpovědět a ukázat, že víra rozhodně utopií být nemusí.

Kdysi byla fungující rodina samozřejmostí, dnes je spíše vzácností... Proto vznikl Projekt rodina – seriál, v němž nás vztahová poradkyně Milena Mikulková provede celou problematikou vztahů a rodinného života.

ON-LINE K PROHLÍŽENÍ

► www.hopetv.cz

► www.facebook.com/hopetv

KOLIKRÁT MÁM
SDÍLET? 7x?

AŽ 77x!

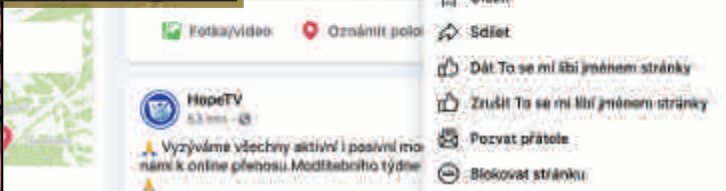
SDÍLEJ KRISTA

TIP JAK NA TO

I když na sítích můžeme sledovat stejné stránky a mít tytéž přátele, to, co nakonec uvidíme, vybírají algoritmy za nás. Jestli nechcete přijít o **zajímavé příspěvky facebookové stránky HopeTV**, rozklikněte na našem profilu tři tečky pod úvodním obrázkem. Potom nastavte sledování jako „oblíbené“. **Tak máte šanci vybrat pro sdílení se svými přáteli to, co vás opravdu zajme!**

 HopeTV

Host: **Oldřich Svoboda** | Přihlašování od 2. 5. 2021 do 30. 7. 2021 | Cena: 2 000 Kč

INRI Bible

HRACOVTRŮN

PROROCKÁ MAPA KNIHY ZJEVENÍ

15.-22. 8. 2021 | Sázava

Studium Bible | Kolektiv vysokoškoláků | Výlety
Diskuze | Sport | Chvály | Příroda

více informací na: www.inriroad.org

STRACH – OBAVY – STRES, TO JSOU EMOCE, KTERÉ NÁS MOHOU PŘESÁHNOUT A POHLTIT. NAPLŇUJÍ NAŠI MYSL NEZODPOVĚDITELNÝMI OTÁZKAMI:

- Přijdu o něco cenného?
- O zdraví? Práci? Rodinu?
- Vráťí se náš život do normálu?
- A jak teď vlastně bude takový „normální“ život vypadat?

Svůj strach můžeme odevzdat Ježíši. On je odpovědí na všudypřítomné obavy, které pohlcují naši energii, okrádají nás o radost a ničí naše zdraví. Strach je emoce. Víra je postoj. Je naší volbou, na co z toho se zaměříme. Jestliže se rozhodneme změnit své postoje, strach uvolní cestu víře.

Spolu s evangelistou Markem Finleyem objevme Toho, kdo je větší než naše obavy, starosti a úzkosti. Toho, kdo má konkrétní odpovědi na naše problémy. Jen z něj může pramenit naše jistota, protože On zaslíbil: „Nikdy tě neopustím.“

13 × 20 cm / brožura / 104 strany / 30 Kč

OBJEDNÁVKY PŘIJÍMÁ:

Advent-Orion, spol. s r. o., Roztocká 44/5, 160 00 Praha 6 – Sedlec,
tel.: 558 359 100, 603 553 628, e-mail: expedice@adventorion.cz, www.adventorion.cz

INTERNETOVÉ STRÁNKY SOBOTNÍ ŠKOLY <http://sobotniskola.casd.cz>

základní informace o sobotní škole / lekce ve formátu pdf / doplňkové materiály / odkazy na další studijní pomůcky / podněty k modlitbám

